

Escola Universitaria CEU de Maxisterio de Vigo

Grao en Educación Primaria

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V51G120V01101	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino	1c	6
V51G120V01102	Educación: Teoría e historia da educación	1c	6
V51G120V01103	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos	1c	6
V51G120V01104	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento	1c	6
V51G120V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
V51G120V01201	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria	2c	6
V51G120V01202	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria	2c	6
V51G120V01203	Historia: Historia do presente	2c	6
V51G120V01204	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento	2c	6
V51G120V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V51G120V01301	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria	1c	6
V51G120V01302	Ciencias experimentais	1c	6
V51G120V01303	Lingua española	1c	6

V51G120V01304	Matemáticas e a súa didáctica I	1c	6
V51G120V01305	Xeografía	1c	6
V51G120V01401	Didáctica das artes plásticas e visuais	2c	6
V51G120V01402	Didáctica das ciencias experimentais I	2c	6
V51G120V01403	Expresión e linguaxe musical	2c	6
V51G120V01404	Lingua galega	2c	6
V51G120V01405	Matemáticas e a súa didáctica II	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V51G120V01501	Didáctica da lingua e literatura: Galego	1c	6
V51G120V01502	Didáctica das ciencias experimentais II	1c	6
V51G120V01503	Didáctica das ciencias sociais	1c	6
V51G120V01504	Innovación e investigación didáctica	1c	6
V51G120V01506	Didáctica da lingua e literatura: Español	1c	6
V51G120V01507	Lingua inglesa e a súa didáctica	1c	6
V51G120V01601	Educación física e a súa didáctica na educación primaria	2c	6
V51G120V01602	Lingua e literatura: Galego	2c	6
V51G120V01603	Lingua e literatura: Español	2c	6

Curso -

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V51G120V01901	Educación ambiental para o desenvolvemento	2c	6
V51G120V01902	Educación artística	2c	6
V51G120V01903	Ética e deontoloxía profesional	2c	6
V51G120V01908	Introdución ao feito relixioso e ao cristián	2c	6
V51G120V01910	Literatura infantil e xuvenil	2c	6
V51G120V01911	Recursos para o ensino das matemáticas	2c	6
V51G120V01951	Desenvolvemento da linguaxe	2c	6
V51G120V01952	Psicopatoloxía da audición e da linguaxe	2c	6
V51G120V01953	Proceso lecto-escriitor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento	2c	6
V51G120V01954	Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe	2c	6

V51G120V01955	Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas	2c	6
---------------	---	----	---

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V51G120V01981	Prácticas externas: Practicum	An	48
V51G120V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino**

Materia	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino			
Código	V51G120V01101			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Martínez Carrera, Isabel			
Profesorado	Martínez Carrera, Isabel			
Correo-e	isabel.martinezcarrera@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo temático "Procesos e Contextos Educativos", de carácter básico. Pretende que o alumnado poida proximarse á realidade educativa, de maneira que vaian adquirindo as competencias demandadas na actualidade, facendo fincapé naquelas que favorecen a implicación responsable e innovadora na educación, tanto en centros escolares como noutras posibles realidades educativas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C21	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar no período 6-12
C26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro

C69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Tomar conciencia das propostas Europeas e universais, con espírito crítico, para poder colaborar no seu desenvolvemento e impulso, na medida que se considere adecuado no campo educativo. Coñecer a proposta dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable (ODS). Exporse a posibilidade dun Pacto Educativo no noso ámbito estatal.	A3	B8 B12	C10 C17 C69	D2 D6 D14 D15
Coñecer as principais disposicións legislativas educativas a nivel estatal e autonómico. Ter capacidade para identificalas, manexalas e xestionalas, de forma que se adquira unha dinámica suficiente para transferir o coñecemento do seu manexo, ante os cambios das mesmas.	A5	B1	C8 C9 C26 C35	D1 D2 D6 D7 D8 D16 D18
Coñecer, analizar e asimilar a existencia dos diferentes órganos de goberno e coordinación dos centros educativos de Primaria e Infantil. Recoñecer as responsabilidades e implicacións de cada un no bo facer do centro educativo.	A3 A4	B6 B9 B12	C1 C8 C9 C64 C66	D1 D2 D6 D7 D8 D14 D15 D18 D22
Identificar as principais esixencias relacionadas cos requisitos mínimos, os servizos de atención á diversidade, complementarios e de recursos persoais dos centros educativos.	A5	B4 B6 B12	C9 C10 C21 C69	D2 D6 D8 D9 D15 D19 D22 D23
Situar a avaliación como un elemento de alta importancia, necesaria para desenvolver un proceso educativo adecuado e alcanzar a calidade e excelencia educativa. Coñecer os distintos significados, tipos, criterios, e modelos de xestión de calidade.	A1	B1 B6 B9 B10	C1 C8 C17 C64 C69	D1 D2 D7 D15
Abordar posibles situacións reais da vida dos centros educativos con obxectividade, cientificidade, iniciativa e espírito de colaboración entre os diferentes membros do centro. Ir adquirindo as competencias individuais necesarias para enfrontarse a unhas oposicións ou unha entrevista persoal na vida laboral, e no Traballo Fin de Grao da carreira.	A2	B6	C8 C9 C10 C64	D1 D2 D3 D7 D8 D16 D18 D22

Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil para aplicalas na aula.	A3	B1	C64	D1
	A4	B12	C66	D2
				D3
				D7
				D8
				D14
				D15
				D16
				D18

Contidos	
Tema	
INTRODUCCIÓN	Nocións introductorias: explicación da Guía Docente e outras consideracións.
1- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	Fundamentos Educativos, conceptos previos Organización escolar, o centro como unidade organizativa Dimensións nos centros escolares Paradigmas da organización escolar
2- SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL	Os Poderes Públicos e a educación como servizo de interese público Leis educativas Sistemas Educativos e a súa estrutura e organización Elementos currículo
3- SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	Do Ministerio á Aula Documentos de centro
4- SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	Organización dos axentes educativos, recursos, espazos, horarios e actividades
5- SUBSISTEMA RELACIONAL	Participación nos centros educativos Clima, cultura e conflito escolar Dimensións da relación docente-alumno/a
6- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	Dirección escolar Liderado educativo
7- SUBSISTEMA DE CAMBIO/DESENVOLVEMENTO ORGANIZATIVO	Cambio educativo e planificado A avaliación como elemento de mellora e de aumento de calidade Avaliación de centros Tipos e técnicas de avaliación
8- ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	Modelos pedagóxicos Análise e experiencias de organización

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	24	32	56
Aprendizaxe colaborativa	23	32	55
Presentación	4	2	6
Exame de preguntas obxectivas	1	32	33
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Atención personalizada a petición do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e a través do horario de tutoría designado.
Aprendizaxe colaborativa	Inclúe un conxunto de procedementos docentes que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa coordinadamente entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención personalizada a petición do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e a través do horario de tutoría designado.

Aprendizaxe colaborativa Inclúe un conxunto de procedementos docentes que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	O alumnado entregará na data establecida ao longo do cuatrimestre as prácticas relacionadas co contido da materia que se irá explicando na aula.	30	A5		C26	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D14 D15 D16 D18 D22
Aprendizaxe colaborativa	Traballo realizado colaborativamente.	20	A3 A4 A5	B8 B9 B10	C8 C9 C10 C17 C26	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D14 D15 D22
Presentación	Exposición oral do traballo colaborativo apoiándose nun multimedia.	10	A1 A2 A3 A5	B8 B10	C8 C9 C10 C17 C26 C35 C64 C66	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D14 D15 D16 D23
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test que poderá combinarse con preguntas de resposta curta ou de desenvolvemento que versarán sobre os contidos da materia. Concretarase o longo do cuatrimestre. O exame realizarase presencialmente e na data publicada oficialmente na páxina web da escola.	40	A1 A4	B1 B6 B9 B12	C26 C66	D1 D2 D3 D6 D8 D14 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende que o alumnado participe no seu proceso de aprendizaxe. Con carácter xeral, procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se teñan en conta tanto os coñecementos previos do alumnado, como a súa participación activa e responsable durante todo o proceso de ensino-aprendizaxe e o seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas cualificacións obtidas das actividades desenvolvidas, de acordo ás porcentaxes asignadas, segundo se estipula no cadro anterior. Para aprobar a materia hai que aprobar os traballos e o exame. Mentres non se supere o exame, non se sumarán as cualificacións dos traballos tutelados e dos traballos de clase, e viceversa. Aqueles alumnos/as que non superen a materia en primeira convocatoria manterán a(s) cualificación(s) das parte(s) aprobadas, e deberán presentarse de novo ao exame e/ou aos traballos/actividades non superados en segunda convocatoria. Non se terán en conta en posteriores convocatorias.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aqueles alumnos/as que non asistan a clase máis do 20% do total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberán aterse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o disposto nos artigos 19 e 21 do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Ensinanza e do Proceso Docente do Alumnado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

-As datas oficiais dos exames pódense consultar na WEB da Escola Universitaria de Maxisterio, no espazo "exames".

-Calquera traballo copiado ou plaxiado será calificado cun 0.

- O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, de acordo coa normativa vixente.

-Queda prohibido utilizar o teléfono móbil na aula, salvo que o profesorado o estableza por razóns pedagóxicas, aínda que neste caso primarase o uso de ordenadores ou tabletas. O acceso aos dispositivos móbiles para realizar traballos estará sempre baixo a autorización do profesorado.

-O alumnado que utilice teléfonos móbiles durante as clases serán inmediatamente expulsados da clase.

-Respectaranse rigorosamente as datas de entrega establecidas. Non se avaliarán os traballos que non respecten prazo e forma establecidos.

-Para a avaliación teranse en conta as faltas de ortografía e de presentación, tanto do traballo realizado como do exame. Cada falta grave de ortografía descontará 0,20. Por 2 erros menores de sintaxe, significado, presentación ou/e acentos, restarase 0,10, ata un máximo de 2 puntos.

-Non se responderán correos electrónicos durante o período vacacional.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alonso, J., **Motivación y aprendizaje en el aula**, Aula XXI, 2000

Blanco-Navarro, M., **La organización escolar**, CEU Ediciones, 2013

Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, **Ley Orgánica de Educación (Texto consolidado)**, BOE, 2021

Saint, D. y Funes, S., **Gestión eficaz de la convivencia en los centros educativos**, Wolters Kluwer, 2012

Bibliografía Complementaria

Blanco-Navarro, M., **The dimension of the Teacher-Student relationship: frequent language and its conditioning factors**, 10 1(19), Multidisciplinary Journal of School Education, 2021

Campo, A., **Herramientas para los directivos escolares. II**, Wolters Kluwer, 2012

Del Pozo, M., **Liderazgo. En Aprender hoy y liderar mañana**, Tekman Books, 2016

Hernández-Castilla, R., Slater, C. y Martínez, J., **Los Objetivos de Desarrollo Sostenibles, un reto para la escuela y el liderazgo escolar**, 24(3), Profesorado. Revista de Currículum y Formación de, 2020

INEE, **Boletín de Educación del Instituto Nacional de Evaluación**, MEC,

Melgarejo, X., **Gracias, Finlandia: qué podemos aprender del sistema educativo de más éxito**, Plataforma, 2015

Montero, A., **Selección y evaluación de directores de centros educativos**, Wolters Kluwer, 2012

Muñoz, A.I., **Hacia una educación inclusiva universitaria por medio del Aprendizaje-Servicio de alumnos de ingenierías**, Experiencias pedagógicas e innovación educativa: a, 2018

Torrego, J.C., **El plan de convivencia: fundamentos y recursos para su elaboración y desarrollo**, Alianza, 2010

Vaello, O., **Cómo dar clase a los que no quieren**, Graó, 2011

Ainscow, M., **MEJORAR LAS ESCUELAS URBANAS. LIDERAZGO Y COLABORACIÓN**, Narcea, 2008

Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, BOE, 2020

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

1/ Actitude favorable e receptiva cara á experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no ámbito educativo.

2/ Asistencia continuada ás clases teóricas e prácticas. A asistencia considérase esencial para o seguimento materia polo alumnado e para a avaliación por parte do profesorado do grao de desenvolvemento das competencias dixital como futuro docente.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Teoría e historia da educación				
Materia	Educación: Teoría e historia da educación			
Código	V51G120V01102			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Varela Iglesias, Miriam			
Profesorado	Varela Iglesias, Miriam			
Correo-e	myriam.varelaiglesias@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Proporciona unha comprensión global do fenómeno educativo dende unha perspectiva teórica, histórica, social e cultural. Analiza a educación como unha práctica humana fundamental, vinculada al desarrollo das persoas ea la evolución de las sociedades.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar

C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan tanto a teoría da educación como o saber facer historia da educación.	A1	B3	C1	D1
	A2	B6	C7	D2
	A3	B9	C10	D3
	A4	B12	C12	D5
	A5		C13	D6
			C17	D7
			C20	D9
			C24	D12
			C64	D14
			C68	D16
				D22
2. Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos así como comprender o fenómeno educativo desde a Teoría da Educación.	A1	B5	C1	D1
	A2	B6	C10	D2
	A3	B9	C14	D3
	A4	B11	C17	D6
	A5		C20	D7
			C24	D9
				D14
				D15
				D16
				D22
3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da avaliación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.	A1	B3	C1	D1
	A2	B5	C7	D8
	A3	B11	C10	D9
	A4		C13	D14
	A5		C14	D15
			C15	D16
			C17	D18
			C68	D22
4. Valorar a acción educativa do mestre de educación primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar pedagogicamente a súa intervención tanto desde os fundamentos teóricos da educación como desde os procesos históricos que a sustentan.	A1	B3	C1	D1
	A2	B5	C10	D2
	A3	B6	C15	D3
	A4	B7	C22	D7
	A5	B8	C24	D8
		B9	C62	D13
			C68	D14
				D15
				D22

Contidos

Tema

CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN.	1. A educación e o fenómeno educativo. 2. Perspectivas pedagóxicas da acción educativa. 3. Ámbitos da educación.
O COÑECEMENTO CIENTÍFICO DA EDUCACIÓN	1. Introducción á investigación educativa. 2. A corrente dos Annales.
AXENTES E INSTITUCIÓN EDUCATIVAS	1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema escolar. A escola de onte.
TEORIAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS E HISTORIA DA EDUCACION PRIMARIA	Escola Tradicional □ Escola Nova. Escola Tradicional. Contexto social e cultural do Movemento da Escola Nova. A Escola Nova como núcleo configurador da Pedagogía Contemporánea: Primeiras experiencias do Movemento. Os principais teóricos da Escola Nova: Dewey, Kerschensteiner, Decroly, Claparède, Montessori, Padre Manjón, Froebel, Ferrière. Novas realización.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	14	28	42
Resolución de problemas de forma autónoma	15	20.5	35.5
Lección maxistral	15	22.5	37.5
Prácticas con apoio das TIC	10	25	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Realizaranse dous traballos de investigación sobre algún tema de interese relacionado coa materia que terase que expoñer na clase.
Resolución de problemas de forma autónoma	Os alumnos/as terán que impartir unha clase práctica inspirándose nun autor da Escola Nova. Este traballo farase en grupo.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ao grupo de clase pola profesora, achegando a documentación necesaria para o coñecemento dos contidos da materia.
Prácticas con apoio das TIC	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumno poderá resolver as súas dúbidas nas horas de tutoría co profesor individualmente.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumno poderá resolver as súas dúbidas nas horas de tutoría co profesor individualmente.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado Realizáanse 3 traballos que serán tutelados e dirixidos polo profesor. Serán avaliados tendo en conta a calidade das achegas, e o seu formato axustado aos estándares científicos. Así mesmo as exposicións serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido, o dominio dos mesmos, e a preparación dos materiais pertinentes.	30	A1 B3 C1 D1 A2 B5 C7 D2 A3 B6 C10 D3 A4 B7 C12 D5 A5 B8 C13 D6 B9 C14 D7 B11 C15 D8 B12 C17 D9 C20 D12 C22 D13 C24 D14 C62 D15 C64 D16 C68 D18 D22

Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor propondrá problemas sobre contidos específicos que acheguen actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas en clase. Así mediante o traballo persoal e reflexivo profundarase nos campos do labor educativo que máis valor teñen no seu quefacer profesional futuro, valorándose a súa asistencia e participación ás clases.	30	A1 A2 A3 A4 A5 B9 B11 B12	B3 B5 B6 B7 B8 C14 C15 C17	C1 C7 C10 C12 C13 C14 C15 C17 C20 C22 C24 C62 C64 C68 D22	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9
Lección maxistral	Realizarase unha proba escrita, ao final do cuadrimestre.	40	A1 A2 A3 A4 A5 B9 B11 B12	B3 B5 B6 B7 B8 C14 C15 C17	C1 C7 C10 C12 C13 C14 C15 C17 C20 C22 C24 C62 C64 C68 D22	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plagiado ou realizado pola I A será cualificado cun 0.

A Avaliación é Continua, e para superar a materia será necesario ter realizados os traballos que se fagan durante o curso, e o exame final. Deberase aprobar cada un dos traballos e o exame final.

A Avaliación Global será para os alumnos e alumnas que non poidan asistir a clase por circunstancias especiais. Deberano comunicar á profesora no primeiro mes para concretar a súa situación. Deberán superar o exame e facer un traballo que se concretará co profesor. A data de exame será a publicada oficialmente na web da facultade. O horario de tutoría comunicárase a principio de curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NEGRÍN FAJARDO, O. (Coord.), **Historia de la Educación Española**, Uned, 2006

Bibliografía Complementaria

CARREÑO, M., **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, SINTESIS, 2000

AYUSTE, A. y OTROS, **Planteamientos de pedagogía crítica**, Graó, 1994.

CAPITÁN DÍAZ, A., **Historia de la educación en España: De los orígenes al Reglamento General de Instrucción**

Pública. T. II: Pedagogía contemporánea, Dykinson, 1.991 y 1.994

ESCOLANO BENITO, A., **La educación en la España contemporánea. Políticas educativas, escolarización y culturas pedagógicas**, Biblioteca Nueva, 2002

ESCOLANO BENITO, A., **Historia de la Educación II.**, Anaya, 1985

FEBVRE, L., **Combates por la historia**, Ariel, 1970

- GABRIEL, N. DE, **Leer, escribir y contar. Escolarización popular y sociedad en Galicia (1875-1900)**, Ed.do Castro, 1990.
- GABRIEL, N. DE., **Alfabetización y escolarización en España (1887-1950)**, Revista de Educación 14, 1997
- GABRIEL FERNÁNDEZ, N., **Escolarización y sociedad en Galicia (1875- 1900)**, Universidad de Santiago, 1987
- PORTO UCHA, A.S, **La Institución Libre de Enseñanza en Galicia.**, O Castro, 1985
- TUNÓN DE LARA, M., **¿Por qué la historia?.**, Salvat, 1981
- TIANA, A., OSSENBACH, G., y SANZ, F., (Cord.), **Historia de la Educación (Edad Contemporánea)**, UNED, 2002
- COSTA RICO, A., **Historia da Educación e da Cultura en Galicia. (Séculos IV-XX)**, Edicións Xerais, 2004
- PUELLES BENÍTEZ, M., **Historia de la educación en España. Siglo XIX.**, UNED, 1989.
- BERGOGLIO J.M., **Educación: exigencia y pasión. Desafíos para educadores cristianos. Madrid, CCS**, Madrid, CCS, 2013
- BOGHSSIAN, P., **El miedo al conocimiento. Contra el relativismo y el constructivismo.**, ALIANZA, 2012
- DE VIGUERIE, J., **Los pedagogos. Ensayo histórico sobre la utopía pedagógica.**, Encuentro., 2011
- DEL VALLE, A., **La pedagogía de inspiración católica.**, THE, 2000
- GIUSSANI, L., **Educación es un riesgo.**, Encuentro., 2006
- GRANADOS J., **La alianza educativa. Introducción al arte de vivir.**, MONTE CARMELO, 2009
- GUARDINI, R., **Cartas sobre la formación de sí mismo.**, PALABRA, 2000
- GUARDINI, R., **. Las etapas de la vida.**, PALABRA, 2006
- LÓPEZECUYER, C., **Educación en la realidad.** , PLATAFORMA, 2015
- MORALES, T., **Coloquio familiar**, B.A.C., 2013
- OSSENBACH SAUTER, G., **Corrientes e instituciones educativas contemporáneas.**, Uned, 2011

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos			
Código	V51G120V01103			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Muñoz Prieto, María del Mar			
Profesorado	Lloves Pequeño, Isabel Marta Muñoz Prieto, María del Mar			
Correo-e	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Coa Psicoloxía do Desenvolvemento preténdese que o alumno poida coñecer o proceso do cambio e maduración que se produce no ser humano desde o seis até os doce anos, aínda que esta disciplina abarca todos os cambios que se producen na persoa ao longo de todo o ciclo vital. A través da Psicoloxía do Desenvolvemento, poderemos coñecer os cambios dos procesos psicolóxicos e *comportamentais. Estes coñecementos son fundamentais para a formación dos mestres.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber promover a adquisición de hábitos ao redor da observación	A1	B2	C8	D1
	A2	B3	C17	D2
	A3		C27	D3
	A4		C29	D7
			C30	D8
			C41	D9
			C43	D10
			C44	D16
				D17
				D19
				D21
O alumno debe coñecer e comprender coñecementos teóricos da área de educación primaria.		B1		D14
Traballo en equipo e fomento do razoamento crítico				D9
				D14

Contidos

Tema	
1. PARADIGMAS E TEORÍAS DO DESENVOLVEMENTO HUMANO.	1.1. Psicoloxía do desenvolvemento aplicada á educación. 1.2. Controversias conceptuais. 1.3. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
2. CONTEXTOS DO DESENVOLVEMENTO NA IDADE ESCOLAR.	2.1. Desenvolvemento, aprendizaxe, cultura e educación. 2.2. Ámbitos de socialización: familia, escola. 2.3. O xogo. 2.4. Os medios audiovisuais.
3. DESENVOLVEMENTO FÍSICO E *PSICOMOTRIZ DOS 6 A 12 ANOS.	3.1. Desenvolvemento físico e *motricidade. 3.2. Desenvolvemento dos sistemas de acción. 3.3. Desenvolvemento da *grafomotricidade: debuxo e escritura.
4. DESENVOLVEMENTO COGNITIVO E INTELECTUAL DOS 6 Aos 12 ANOS	4.1. Desenvolvemento da atención, memoria e coñecemento. 4.2. Pensamento *operacional concreto. 4.3. A *metacognición. 4.4. Comunicación, linguaxe e pensamento.
5. DESENVOLVEMENTO *COMUNICATIVO E DA LINGUAXE.	5.1. Procesos de aprendizaxe da linguaxe en Educación Primaria. Desenvolvemento lingüístico: *morfosintáctico, *semántico e pragmático. 5.2. A linguaxe oral, a lectura e a escritura. 5.3. Estimulación da linguaxe na aula de Educación Primaria.
6. Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 6 aos 12 anos	6.1. Coñecemento social das relacións interpersoais e dos sistemas sociais. 6.2. Contexto e desenvolvemento de normas e valores. 6.3. Razoamento moral e conduta moral. 6.4. Conduta *prosocial. 6.5. Interaccións sociais e relacións co grupo de iguais
7. DESENVOLVEMENTO NA ADOLESCENCIA.	7.1. A chegada do pensamento formal. 7.2. O desenvolvemento *socioemocional do adolescente: Desenvolvemento *psicosexual. 7.3. O grupo de iguais. Intervención para resolver problemas entre iguais. 7.4. Razoamento moral e condutas *prosociales.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	16	40	56
Debate	7	12	19
Resolución de problemas de forma autónoma	7	15	22
Traballo tutelado	11	22	33
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Traballo	6	6	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	1	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	A profesora presentará os contidos da materia de forma oral, en ocasións apoiada por medios audiovisuais. Tentarase que o alumno/a participe de maneira activa nas explicacións, a través de preguntas e/ou comentarios. A participación continuada terase en conta na valoración do alumno/a. Realizarase un rexistro.
Debate	Actividades nas que o alumnado poida defender posturas contrarias sobre un tema determinado. Requirirá unha preparación previa por parte do alumnado así como unha supervisión do docente.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumno deberá entregar a actividade cando a profesora solicite a entrega da proba práctica da da información presentada na aula. A súa entrega é obrigatoria e individual e/ou grupos de dous alumnos.
Traballo tutelado	O alumno realizará un traballo en grupo que debe expor na aula, diante dos seus compañeiros e a profesora. Valorarase especialmente a súa comunicación oral. Non todos os alumnos obterán a mesma cualificación. Dependerá da expresión e a resposta que realice ás preguntas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase a través da orientación dos alumnos/*as. Previamente as *tutorías deben ser acordadas coa profesora.
Debate	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/*as para preparar a exposición dos debates. Previamente deberase realizar unha procura das fontes de información existentes sobre o tema a debater na aula.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos a través de *tutorías. A realización de probas obxectivas, permitirá que o alumno poida coñecer o seu avance no logro dos contidos e obxectivos académicos. O exame farase en formato papel.
Traballo	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/*as achega do tema que debe traballar en grupo. As *tutorías serán obrigatorias, e consistirán en guiar aos alumnos/*as para que poidan realizar de maneira *óptima o seu traballo teórico, que deberá ir acompañado sempre dunha presentación na aula. Para iso, concretarase día e hora.
Resolución de problemas e/ou exercicios	As actividades que se expoñan na materia serán propostas para que o alumno pódalas resolver, seguindo as directrices que reflecta a profesora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	O exame é tipo test; ou con preguntas de desenvolvemento. É necesario superar o exame cun 5 para poder realizar unha ponderación adecuada. Forma parte da metodoloxía teórica.	40	D1 D2 D8 D9
Traballo	Presentación escrita e oral dun traballo realizado en grupo sobre un tema proposto pola profesora. O traballo é práctico porque o alumno ten que responder a preguntas. No traballo en grupo, non todos os membros do equipo, levarán a mesma cualificación. Dependerá de como o alumno/a involúcrese na súa elaboración e/ou como responda as preguntas que lle realice a profesora. O traballo debe estar aprobado cun 5.	25	D1 D2 D9 D16 D17
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante debe analizar un suposto práctico. A súa entrega é obrigatoria. É unha tarefa individual, e/ou en grupos de dous alumnos, dependendo da cantidade de alumnos que cursen a materia. É importante unha adecuada redacción. Penalizaranse as faltas de ortografía. A cualificación mínima para aprobar a actividade é de 5.	35	A1 A2 A3 A4

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha

AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación

continúa será o resultado da suma das distintas notas obtidas (sempre que cada unha delas alcance un mínimo de 5 puntos sobre 10) segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aprobe a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados, pero terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquele alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global global que consta dun exame único e que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plagiado ou realizado pola IA será cualificado xa que non foi elaborado polo alumno.

EXAME: 19 DE ENERO 2027

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berger, K., **Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia**, Panamericana, 2007

Bisquerra, R., **Inteligencia emocional en educación**, Síntesis, 1990

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

Delval, J., **El desarrollo humano**, SIGLO XXI, 2002

Gesell, A., **El niño de 0 a 5 años**, Paidós, 1985

Myers, D., **Psicología**, Panamericana, 2006

Trianes, M. V., y Gallardo, J. A. (Coord.), **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares.** Pirámide, 2004

Toro, J., y Ezpetela, L., **Psicopatología del desarrollo**, Pirámide, 2014

Bibliografía Complementaria

Aguado, L., **Emoción, afecto y motivación**, Alianza, 2019

Antón Santiago, R., **Adolescentes 2.0**, CCS, 2019

Frontián, J., **Neurociencia, cerebro, conducta y aprendizaje**, Libsa, 2020

Fuentes, M^a. J., y González, A., **Psicología del desarrollo. Teoría y prácticas**, Aljibe, 2006

Fuentes, M. J., De la Morena H. L., y Bargas, C., **Psicología del desarrollo**, Aljibe, 1995

García, J. A., y Lacasa, P., **Psicología evolutiva**, Aljibe, 1994

González, A., Fuentes, M. J., De la Morena H. L., y Bargas, C., **Psicología del desarrollo**, Aljibe, 1995

GOMEZ LEON, Mª ISABEL, **DISCAPACIDAD VISUAL. DE LA NEUROCIENCIA EN EL AULA**, Síntesis, 2024

Maíllo, J. M^a., **Psicología del desarrollo: en una perspectiva educativa**, CEPE, 2006

Mariscal, S. y Giménez-Dasi, M., **El desarrollo psicológico a lo largo de la vida**, Panamericana, 2009

Papalia, D., **Psicología del desarrollo**, Graw Hill., 2009

Romero Carrasco, V., **A mi rollo con mi móvil y mis redes**, Larousse, 2023

Stassen, K., **Psicología del desarrollo**, Panamericana, 2007

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/V51G120V01205

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/V51G120V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento				
Materia	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento			
Código	V51G120V01104			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Ayuso Manso, María Jesús			
Profesorado	Ayuso Manso, María Jesús Pascual Garófano, Javier			
Correo-e	mjayuso@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisteriovigo.com			
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D7	Resolución de problemas
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
- Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.	A1	B5	C37	D1
	A2			D7
	A3			D13
	A4			
	A5			

Contidos	
Tema	
1- A filosofía como pensamento que se ocupa de problemas específicos.	1. Introducción: filosofía, historia e problemas específicos.
2- As diversas respostas que se deron ao longo da historia dos problemas expostos.	1. A modernidade como unha forma concreta de civilización. 2. A filosofía nun mundo global.
3- os esquemas de pensamento que configuraron o que somos.	3. Filosofías do século XX. 4. A posmodernidad.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Seminario	8	15	23
Lección maxistral	24	48	72
Debate	8	20	28
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	8	12
Exame oral	4	4	8
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	8	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Exixe a lectura dun libro a elixir entre varios dos que propón a profesora e a participación activa en dúas sesións de seminario.
Lección maxistral	A sesión maxistral será desenvolvida polo profesor. Servirase de películas, power point, cuestionarios iniciais ou finais.
Debate	Participación obligatoria de forma oral en algúns debates organizados

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Sesión maxistral Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Todas as sesións maxistrais teñen que estar vinculadas ás prácticas. Estas prácticas poden ser: debates, diálogos, etc
Seminario	O traballo do seminario esixe unha lectura e comprensión dun libro para despois presentar e discutir o que leron. O profesor orienta nesta lectura, resolve dúbidas e profundiza no contido.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Seminario por pequenos grupos (máximo 10 alumnos) sobre un dos libros propostos	20	D13
Exame de preguntas de desenvolvemento	O exame final é unha proba de desenvolvemento de preguntas de resposta aberta.	40	D1 D7
Exame oral	Examen oral en las practicas y en las horas de tutoría	20	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ejercicios escritos en las prácticas	20	B5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A calificación final do sistema de **EVALUACION CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segun as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior.

Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles mantendrá a nota, nese mesmo curso, daqueles traballos/actividades superados e tendrán que realizar o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

EVALUACION GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do computo total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolla segun o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Evaluación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensenanza do Estudiantado, aprobado polo Claustro da U Vigo, o 18 de abril de 2023.

Os alumnos que elixan esta modalidade deberán comunicalo canto antes ao profesor. Deberán realizar exame final especial (60%) e a lectura dun dos libros propostos polo profesor co correspondente seminario de avaliación (40%).

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Burgos, J. M., **Antropología, una guía para la existencia.**, Palabra, 2003
 Burgos, J. M., **Antropología Breve**, Palabra, 2010
 Fayos Febrer, R., **La tarea de ser hombre**, CEU Ediciones, 2018
 García Morente, M., **Lecciones preliminares de Filosofía**, Encuentro, 2007
 Gevaert, J., **El problema del hombre**, Síqueme, 2003

Marías, J., **Antropología Metafísica**, Alianza, 1983

Marín Pedreño, H., **Filosofía breve de la vida**, Encuentro, 2025

Yepes Stork R. y Aranguren Echevarria, J., **Fundamentos de Antropología**, EUNSA, 2003

Valverde, C., **Antropología Metafísica**, EDICEP, 1995

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Non hai materias que sexan requisito para cursar esta. Esta materia non é requisito para ningunha outra.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía da educación				
Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	V51G120V01105			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Ciga Tellechea, Elena			
Profesorado	Ciga Tellechea, Elena			
Correo-e	elena.cigatellechea@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia trata dunha introdución á dimensión sociolóxica da educación. Principalmente realizarase unha aproximación a este campo das ciencias sociais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
C21	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar no periodo 6-12
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad

C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaces de utilizar as achegas da socioloxía como un instrumento de análise e comprensión da realidade	A1	B8	C9	D20
	A2	B9	C10	
	A3	B10	C23	
			C28	
			C29	
			C31	
			C34	
			C35	
			C64	
			C69	
Analizar a educación como un feito social, como unha institución básica na sociedade actual.		B12		
Analizar as súas funcións sociais, as súas transformacións e os seus conflitos.				
Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (transformacións sociais, economía e mercado de traballo, política[...]).			C10	
			C23	
Comprender as demandas institucionais da educación no contexto actual: *multiculturalidad e *interculturalidad, desigualdade, segregación, discriminación, inclusión e exclusión social, impacto das linguaxes visuais, familias, relacións de xénero, relacións *intergeneracionales...	B4	C9	D13	
	B6	C10		
	B9	C14		
		C15		
		C23		
		C35		
Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías.		C23		
Coñecer a evolución da institución familiar, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e de educación no contexto familiar, para poder *interactuar eficazmente coas familias.		C20		
		C21		
		C22		
		C24		

Avaliar as accións dentro e fóra dos centros educativos destinadas á formación cidadá	B4 B5 B7 B10	C9 C14 C29	D15 D22
Comprender textos complexos, sintetizar e traballar con diferentes tipos de informacións. E saber expresarse correctamente por escrito e de maneira oral en público.	A4 A5	B3 B11	C48 C69 D1 D2 D3 D5 D6 D14 D16
Ser capaces de escoitar e comprender aos demais, de facerse entender un mesmo (de forma oral e escrita), e de asumir a responsabilidade propia e do grupo.	A4	B5	C13 C62 D7 D8 D9 D12 D17 D18 D19 D21

Contidos

Tema	
A perspectiva sociolóxica, conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	- A perspectiva sociolóxica na vida cotiá. - A socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento. - A socioloxía da educación: definición, obxecto de estudo e niveis de análises. - As achegas da socioloxía clásica: Comte, Durkheim, Marx e Weber.
Cultura e educación.	- Culturas familiares e cultura escolar: a reprodución cultural e os factores sociais do rendemento escolar. - Culturas xuvenís e educación.
Contexto social, cambios *sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas.	Relación entre sistema social e sistema educativo, funcións sociais da educación, e retos educativos nos novos escenarios sociais: o abandono escolar.
Educación e cidadanía.	A diversidade cultural no contexto escolar, o xénero nos procesos de interacción...
O impacto das Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) na educación.	A revolución do TIC e a sociedade da información: os riscos e as novas oportunidades que ofrecen.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	A escola como *microsociedade, o currículo oculto, a socialización na aula, a *disrupción na aula, a violencia escolar...
Socioloxía da familia.	A análise sociolóxica da familia: a rápida transformación da institución familiar na sociedade actual, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional, a socialización no marco da familia, os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola...

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	0	20
Estudo previo	0	34	34
Debate	6	0	6
Resolución de problemas de forma autónoma	6	22	28
Traballo tutelado	8	24	32
Seminario	2	8	10
Presentación	10	8	18
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición e explicación por parte da profesora dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.
Estudo previo	Sempre, antes de cada sesión presencial maxistral, o alumnado deberá ler e traballar pola súa conta a documentación ou o material proposto e facilitado pola profesora.
Debate	Charla aberta entre o grupo de alumnos/as e a profesora. Poderá centrarse nun tema ou *subtema dos contidos da materia, no comentario ou análise dalgún exemplo ou caso concreto, na posta en común dalgún exercicio ou tarefa desenvolvida previamente de maneira individual ou grupal...

Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de diversas tarefas ou informes sobre temáticas tratadas na materia.
Traballo tutelado	Realización dun traballo teórico-práctico en pequenos grupos de traballo.
Seminario	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas.
Presentación	Exposición oral ante o grupo clase do traballo teórico-práctico realizado nos pequenos grupos de traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O traballo grupal desta materia será supervisado e asesorado de maneira personalizada pola mestra.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Lección maxistral	Asistencia a clase e PARTICIPACIÓN nas diferentes actividades realizadas nela: explicación de contidos, debates, postas en común...	10	A1	B3	C20	D1	
			A2	B4	C22	D2	
			A3	B5	C23	D3	
			A4	B6	C24	D12	
			A5	B7	C69	D13	
				B8		D14	
				B10		D15	
				B11		D16	
						D17	
						D18	
						D22	
Traballo tutelado	Consistirá na avaliación da parte escrita do traballo teórico-práctico realizado nos pequenos grupos de traballo.	25	A1	B3	C20	D1	
			A2	B4	C22	D2	
			A3	B5	C23	D3	
			A4	B6	C24	D5	
			A5	B7	C69	D6	
				B8		D7	
				B10		D8	
				B11		D9	
				B12		D12	
						D13	
						D14	
			D15				
			D16				
			D17				
			D18				
			D19				
			D21				
			D22				
Presentación	Avaliarase a exposición oral e pública dos traballos tutelados realizados en pequenos grupos.	25	A1	B11	C20	D1	
			A2		C69	D3	
			A4			D5	
						D9	
						D18	
Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME FINAL. Poderá combinar as preguntas curtas con algunha pregunta un pouco máis longa de desenvolvemento. No entanto, isto concretarase ao longo do cuadrimestre.	40	A1	B6	C20	D1	
			A5	B8	C21	D3	
				B9	C22	D14	
				B10	C23	D15	
				B12	C24	D20	
				C69			

Outros comentarios sobre a Avaliación

En la **evaluación continua**, para aprobar la asignatura y promediar las demás calificaciones, es necesario obtener, al menos, una puntuación específica en el examen final. Esta se especificará a lo largo del semestre.

El alumnado que por causas justificadas no pueda asistir regularmente a clase, o asista a menos del 80% de las sesiones, estará sujeto al siguiente plan de **evaluación global**:

- Trabajo dirigido (con exposición individual) = 40%

- Examen final = 60%

Importante : estos estudiantes deberán comunicarse con el profesor durante los primeros días de clase.

Para consultar las fechas y horarios de los exámenes (tanto de la convocatoria de diciembre-enero como de julio) consultar el calendario oficial de exámenes del centro.

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

Giddens, A. y Sutton, P.W., **Sociología**, 8ª ed., Alianza, 2018

Giddens, A. y Sutton, P.W., **Conceptos esenciales de sociología**, Alianza, 2015

Taberner Guasp, J., **Sociología y educación. El sistema educativo en sociedades modernas. Funciones, cambios y conflictos**, 4ª ed., Tecnos, 2009

Trinidad Requena, A. y Gómez, J., **Sociedad, familia y educación. Una introducción a la sociología de la educación**, Tecnos, 2012

Bibliografía Complementaria

Abellán, J. y Weber, M., **La ética protestante y el espíritu del capitalismo**, Alianza, 2021

Asensio, M., Corriente, A., López, J.L. y Thorpe, C., **El libro de la sociología**, Akal, 2016

Bauman, Z., **¿La riqueza de unos pocos nos beneficia a todos?**, 3ª imp., Paidós, 2017

Bellamy, F.X., **Los desheredados. Por qué es urgente transmitir la cultura**, Encuentro, 2018

Carbonell, J., **La escuela: entre la utopía y la realidad. Diez temas de sociología de la educación**, Octaedro, 1996

Elias, N., **Sociología fundamental**, Gedisa, 2008

Enkvist, I., **Controversias educativas**, Encuentro, 2019

Fernández Palomares, F., **Sociología de la educación**, Pearson, 2010

Friedrich, S., Miramón, I. y Palibrk, I., **La sociedad del rendimiento: cómo el neoliberalismo impregna nuestras vidas**, Katakarak, 2018

Giner, S., **Sociología**, 2ª ed., Península, 2010

Giner, S., Lamo de Espinosa, E. y Torres, C., **Diccionario de sociología**, 2ª ed., Alianza, 2006

Guerrero Serón, A., **Manual de sociología de la educación**, Síntesis, 2002

Iglesias de Ussel, J., Trinidad Requena, A. y Soriano Miras, R.M., **La sociedad desde la sociología: una introducción a la sociología general**, 2ª ed., Tecnos, 2018

Jackson, Ph.W., **La vida en las aulas**, 2ª ed., Morata, 1991

Moraes, N., Brändle, G., Fernández, A.B. y García, J.J., **Sociología de la educación para educadores**, Diego Marín, 2013

Quintana Cabanas, J. M., **Sociología de la educación**, Dykinson, 1993

Rodríguez Olaizola, J.M., **Hoy es ahora (gente sólida para tiempos líquidos)**, Sal Terrae, 2011

Rodríguez Olaizola, J.M., **Mosaico humano**, Sal Terrae, 2021

Sánchez Tortosa, J., **El culto pedagógico: crítica del populismo educativo**, Akal, 2019

Sennett, R., **La corrosión del carácter: las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo**, 12ª ed., Anagrama, 2013

Valero Matas, J.A., **Explorando el mundo cotidiano: una introducción a la sociología**, Tecnos, 2019

Yuill, C., Riera, A., Thorpe, C. y Todd, M., **Sociología para mentes inquietas**, DK, 2018

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria			
Código	V51G120V01201			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Lloves Pequeño, Isabel Marta			
Profesorado	Lloves Pequeño, Isabel Marta			
Correo-e	marta.llovespequeno@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	O currículo é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos conceptuais (concepcións, compoñentes, niveis, *etc), como nos *procedimentales (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, *etc), por iso é polo que sexa unha materia fundamental na preparación do futuro docente de Educación Primaria. A materia adecúase ao perfil profesional e académico da titulación nos seguintes aspectos: 1- En relación coa temática referida ao currículo: - En termos xerais, asesoramento *grupal e individual sobre calquera aspecto relacionado co ámbito curricular. - Especificamente o relacionado co deseño e avaliación de programas educativos, de unidades didácticas, de materias e actividades, así como de documentos do centro. 2- En relación coa temática referida á innovación educativa e investigación: - Deseño, aplicación e avaliación de prácticas educativas innovadoras. - Elaboración de informes utilizando diferentes formatos para divulgar innovacións educativas. - Utilización do sistema de referencias bibliográficas recomendadas pola APA - Coñecemento dos conceptos e procesos curriculares, así como das diferentes correntes de pensamento curricular. A *ma Esta materia ten como meta fundamental axudar ao alumnado a adquirir e desenvolver competencias relacionadas co coñecemento, as técnicas e as actitudes necesarias para deseñar, executar e avaliar o currículo correspondente a unha aula de Educación Primaria no sistema educativo español regulado na Comunidade Autónoma de Galicia.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá

B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fóra dela relativas ao período de 6 - 12 anos.	B1	C7	D1	
	B2	C8	D2	
	B4	C9	D8	
	B8	C11	D13	
	B10	C15	D14	
	B11	C17		
	B12			
2 Coñecer e analizar os elementos básicos do currículo de Educación Primaria e cuestionar *críticamente as diversas tendencias e propostas curriculares da administración educativa.	A3	B1	C5	D1
	A5	B2	C8	D2
		B8	C16	D6
		B11	C17	D8
		B12		D9
				D14
				D16
				D22
10. Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e de aprendizaxe na aula atendendo ás necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A2	B1	C16	D2
		B2	C17	D8
		B4	C18	D13
		B5		D14
		B11		D15
				D22
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar os contidos do currículo mediante recursos didácticos adecuados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A5	B1	C15	D2
		B2	C16	D6
		B3	C17	D8
		B8	C18	D9
		B11		D13
				D14

5. Lograr unha capacidade de relación e de comunicación, así como de equilibrio emocional nas variadas circunstancias da actividade profesional.	A4	B2 B5 B8 B10 B11	C7 C12 C15 C18	D9 D13 D17
6. Capacitarse para traballar en equipo cos compañeiros e outros profesionais dentro e fóra do centro como condición necesaria para a mellora da súa actividade profesional, compartindo saber e experiencias.	A5	B2 B5 B10	C13 C14 C18	D9 D15
7. Preparar, seleccionar e construír materiais didácticos e utilízalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e da súa aplicación á etapa de Educación Primaria.	A2	B1 B2 B4 B11	C15 C16	D6
8. Desenvolver a capacidade para recompilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares adecuados ás características do alumno de Educación Primaria. Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, dos procesos de ensino-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	A2 A3	B10 B11	C7 C16	D2 D9 D22
9. Empregar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non meramente acreditativa, como elemento regulador e promotor do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A3	B1 B2 B5 B9	C9 C12 C16 C18	D1 D2 D8 D9 D15 D22
10. Potenciar o rendemento académico dos alumnos e do seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	A5	B3 B4 B5 B9 B12	C12 C13 C14 C15	D2 D8 D9 D13 D15 D22
11. Asumir a necesidade de desenvolvemento integral continuo, mediante a **autoevaluación da propia práctica.	A5	B2 B9 B10 B12	C9	D8 D14 D15 D22
12. Comprender que a dinámica diaria en Educación Primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación. Saber ser flexible no exercicio da función docente.		B3 B4 B12	C7 C11 C12	D13 D15 D16 D17 D22

Contidos

Tema	
1. Teorías e modelos curriculares.	
2. Compoñentes didácticos do proceso de ensino-aprendizaxe.	2.1. Docente, discente e contidos de aprendizaxe na educación escolarizada. 2.2. O proceso de ensino-aprendizaxe: análise.
3. O currículo de Educación Primaria	3.1. Leis orgánicas vixentes en materia de currículo. 3.2. O desenvolvemento das leis orgánicas. 3.3. O Decreto de Currículo de Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia. 3.4. Elementos do currículo.
4. As funcións do profesor de Educación Primaria	
5. Os obxectivos e as competencias no currículo de Educación Primaria.	5.1. Metas e obxectivos. 5.2. Tipos de obxectivos 5.3. As competencias clave en Educación Primaria
6. Selección e secuenciación de contidos.	6.1. Contidos educativos: definición e clasificación. 6.2. Selección e secuenciación de contidos.
7. Métodos, principios e estratexias didácticas	7.1. Os métodos de ensino. 7.2. As técnicas de ensino. 7.3. Principios didácticos. 7.4. Estratexias de ensino-aprendizaxe.
8. Tarefas de ensino e organización de procesos de ensino-aprendizaxe	8.1. As tarefas, actividades e exercicios. 8.2. Compoñentes e estrutura das actividades. 8.3. Criterios para a selección das actividades. 8.4. Actividades complementarias e extraescolares.

9. Construción e análise de recursos e materiais didácticos.
- 9.1. Concepto e clasificación dos medios didácticos.
- 9.2. Función dos recursos no ensino.
- 9.3. O libro de texto como recurso didáctico. A contorna como recurso. Os medios audiovisuais e as TIC.
- 9.4. Avaliación dos medios e os recursos no ensino.
- 9.5. Construción de novos recursos.
10. A avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe.
11. Diversidade e inclusión na aula de Primaria.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	38	66
Traballo tutelado	23	40	63
Resolución de problemas	0	15	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Estas sesións estruturaránse en varias fases: Introducción, desenvolvemento, conclusións e debate para explicar e aclarar os conceptos clave. As sesións maxistrais realizaránse con todo o grupo clase. .
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolve proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas	O/a estudante desenvolve exercicios na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento das actividades realizadas por cada estudante en clases de gran grupo, grupos medios e grupos pequenos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Elaboración grupal de dúas programacións didácticas, fundamentadas e ben planificadas, que recollan os conceptos básicos da materia atendendo ao currículo establecido para a etapa de primaria, que se complementará cunha exposición na data e termos determinados pola docente ao longo do cuadrimestre. No traballo, non todos os membros do equipo, levarán a mesma calificación. Dependerá de como o alumno/a se involucre no seu desenvolvemento e/ou como responda ás cuestións que lle formule a mestra. Ambos traballos deberán estar aprobados cun mínimo de 5.	35	A2 B1 C7 D1 A3 B2 C8 D2 A4 B4 C9 D6 A5 B10 C12 D8 B11 C15 D9 B12 C16 D13 C17 D15 C18
Resolución de problemas	Realización de exercicios prácticos e desenvolvemento de tarefas, análise de casos, propostas metodolóxicas e deseño de actividades. Terase en conta a resolución axeitada das propostas na aula, a participación activa, actitude e aproveitamento do alumno/a no desempeño das diferentes actividades propostas pola docente no traballo diario.	25	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dunha proba avaliativa escrita ao final do cuadrimestre que poderá estar formada por preguntas tanto de responder de forma curta ou tipo test, como de desenvolver de forma extensa. A proba deberá alcanzar unha calificación mínima de 5 para considerarse superada.	40	A3 B1 C8 D1 A5 B11 C11 D14 C17

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase

unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas (sempre que cada unha de elas acade un mínimo de 5 puntos sobre 10) segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo realizado en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados, pero terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquele alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que consta de un exame único e que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DECRETO 155/2022, do 15 de setembro, **polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia**, DOG, 2022

Cantón Mayo, I. y Pino Juste, M., **Diseño y Desarrollo del Currículum**, Alianza, 2011

Bibliografía Complementaria

DECRETO 229/2011, do 7 de decembro, **polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio**, DOG, 2011

Ley Orgánica 3/2020, de 29 de decembro, **por a que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo de Educación**, BOE, 2020

Orden ECD/65/2015, de 21 de enero, **por la que se describen las relaciones entre las competencias, los contenidos y los criterios de evaluación de la educación primaria, la educación secundaria obligatoria y el bachillerato**, BOE, 2015

ORDEN do 9 de xuño de 2016, **pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia**, DOG, 2016

Monsalve Lorente, L., **Investigación y Diseño del Currículum por Competencias: el Enfoque STEM**, Octaedro, 2023

Ruiz Martín, H., **¿Cómo Aprendemos? Una Aproximación Científica al Aprendizaje y la Enseñanza**, Grao, 2020

García Arias, Toni, **Cómo Mejorar la Calidad Educativa del Centro de la Dirección al Aula**, Pirámide, 2020

Alba Pastor, C., **Enseñar Pensando en todos los Estudiantes**, SM, 2022

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Socioloxía: Socioloxía da educación/V51G120V01105

Outros comentarios

A proposta docente que se presenta pretende habituar aos estudantes no uso dos conceptos propios do ámbito curricular e a súa concreción e manexo do currículo correspondente á etapa de primaria.

Non se trata de memorizar definicións, nomes ou datas senon de comprender con claridade o significado dos termos e nocións que servirán como ferramentas de traballo, tanto en outras materias como para a futura labor docente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria			
Código	V51G120V01202			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Martínez Carrera, Isabel			
Profesorado	Martínez Carrera, Isabel			
Correo-e	isabel.martinezcarrera@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	A integración de esta asignatura en o ensino formal do Grado de Maxisterio responde á incorporación xeneralizada a o sistema educativo de as Tecnoloxías de a Información e a Comunicación (TIC); a aprendizaxe personalizada e a súa universalización como grandes retos de a transformación educativas, a adquisición de actitudes e o aprender facendo, demandan o uso intensivo de as tecnoloxías, permitindo personalizar a educación e adaptala ás necesidades e ritmos de cada alumno/a; as TIC son unha peza fundamental para producir o cambio tecnolóxico que levará a conseguir o cambio metodolóxico que leve a conseguir u obxectivo de mellora da calidade educativa. Con esta asignatura terase a oportunidade de coñecer, analizar e valorar o novo papel de o profesor, de o alumno e de os elementos que configuran o acto didáctico. O estudiantado coñecerá novos recursos didácticos con base tecnolóxica, así como aprenderá a deseñar e elaborar materiais didácticos usando as novas tecnoloxías. O carácter instrumental se esta asignatura se focaliza en a adquisición de as competencias necesarias para a súa implementación en o traballo diario servindo de apoio a outras materias de o plan de estudos. Para rematar e como mestre/a será necesario que sexas capaz de axudar a os teus alumnos/as a desenvolverse con as Novas Tecnoloxías, con unha visión crítica e reflexiva, que che permita descubrir en a tecnoloxías unha ferramenta non só para utilizalas de forma lúdica , senón tamén para a súa formación como cidadáns/as libres e responsables.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida

B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Familiarizarse con os marcos lexislativos que regulan o contorno digital e coñecer a lexislación aplicable a o uso de as TIC en educación primaria	A5	B1	C1	D1
		B2	C2	D2
		B5	C5	
		B6	C7	
			C8	
Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas			C9	
	A3	B1	C1	D1
	A5	B6	C2	D6
			C5	
			C7	
			C8	
			C9	
			C23	

Adquirir competencias digitales que faculten a o alumnado en o manexo de aplicacións de novos medios tecnolóxicos e digitais en a súa formación continua para o exercicio profesional	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D5
	A3	B4	C5	
	A4	B5	C6	
	A5	B6	C7	
		B8	C8	
		B10	C9	
		B11	C11	
		B12	C15	
			C17	
			C19	
Construír unha base de coñecementos, actitudes e habilidades técnicas, útiles para o futuro mestre en o desenvolvemento de a súa actividade profesional que lle permitan unha eficiente utilización de os recursos tecnolóxicos a o seu alcance, analizando e reflexionando sobre as implicacións de a súa utilización en o desenvolvemento curricular	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2
	A3	B5	C5	D5
	A4	B6	C7	D14
	A5	B9	C8	D15
		B11	C11	D22
		B12	C15	
Estar capacitado para buscar, seleccionar, avaliar e deseñar materiais didácticos en soportes tecnolóxicos adaptados a as características de o alumnado e de os contidos de aprendizaxe así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos			C17	
			C19	
	A2	B1	C1	D1
	A3	B2	C2	D2
	A4	B3	C5	D3
		B4	C6	D4
		B5	C7	D5
		B6	C8	D6
		B7	C9	D7
		B10	C11	D8
		B11	C13	D9
		B12	C15	D12
			C16	D13
			C17	D14
			C19	D15
			C23	D16
Adquirir habilidades necesarias para o manexo técnico,a produción de materiais e a utilización didáctica de os diversos medios e recursos tecnolóxicos				D17
				D18
				D22
	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2
	A3	B3	C5	D3
	A4	B4	C7	D4
	A5	B5	C8	D5
		B6	C9	D6
		B7	C11	D7
		B8	C13	D8
		B9	C15	D9
		B10	C16	D12
		B11	C19	D13
		B12	C23	D14
				D15
Identificar puntos fortes e débiles de os recursos digitais, evaluando e determinando as súas posibilidades de integración en os procesos de ensino-aprendizaxe				D16
				D17
				D18
				D22
	A1	B1	C9	D1
		B2	C16	D14
		B10	C23	
		B12		

Integrar novos medios de comunicación en os procesos de ensino-aprendizaxe	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D7
	A3	B3	C5	D14
	A4	B4	C7	D15
	A5	B5	C8	D18
		B6	C11	D22
		B7	C17	
		B8	C19	
		B9	C23	
		B10		
		B11		
		B12		
Adquirir as habilidades necesarias para unha adecuada xestión da información con fins educativos: procura, selección, tratamento, organización e representación da información	A1	B1	C9	D1
	A2	B6	C15	D2
	A3	B12	C23	D3
				D4
				D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D15
				D17
				D22
Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadora, axustándose ás necesidades de contornos específicos	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2
	A3	B3	C5	D3
	A4	B4	C6	D4
	A5	B5	C7	D5
		B6	C8	D6
		B7	C9	D7
		B8	C11	D8
		B9	C13	D9
		B10	C16	D12
		B11	C17	D13
		B12	C19	D14
			C23	D15
Utilizar e promover o uso colaborativo das novas tecnoloxías en diferentes contextos socioeducativos				D16
				D17
				D18
				D22
	A1	B1	C13	D9
		B2	C16	D12
		B8	C17	D13
		B9		D14
		B10		
		B11		
	A3	B5	C16	D8
	A5	B6		D9
				D12
				D13
				D15
Preveer e reaccionar aos inconvenientes ou dificultades que se poden derivar do uso e aplicación dos medios tecnolóxicos e dixitais no exercicio da educación primaria	A1	B1	C1	D1
	A2	B3	C2	D6
	A3	B6	C19	D7
		B7	C23	D8
		B9		D14
		B10		D15
		B11		D22
		B12		
	A1	B1	C19	D14
	A5	B12	C23	D15
				D16
				D17
				D22
Traballar autónomamente, con posicionamento académico e actitude investigadora, ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning en particular				

Contidos

Tema

TEMA 1. As TIC na sociedade da información	1.1. Alfabetización tecnolóxica e competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual dixital. 1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da información.
TEMA 2. A integración das TIC en contextos educativos	2.1. Factores que influen na súa integración. 2.2. Perspectivas curriculares e modelos de integración do TIC. 2.3. Proxectos nacionais de implantación das TIC nos centros. O proxecto Abalar/Edixgal en Galicia.
TEMA 3. Recursos multimedia para a educación	3.1. Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos. 3.2. Funcións e orientación para o uso didáctico dos multimedia educativos. 3.3. Selección e avaliación dos multimedia educativos. 3.4. Deseño e elaboración dos materiais didácticos multimedia.
TEMA 4. Recursos web para a educación primaria	4.1. Aplicacións educativas da web 2.0 e traballos colaborativos na rede. 4.2. Metodoloxía de traballo con Internet. 4.3. Seguridade da infancia en Internet 4.4. Contornas de ensino-aprendizaxe e traballo colaborativo co TIC. 4.5. Robótica 4.6. Realidade aumentada/virtual. 4.7. Impresoras 3D.
TEMA 5. A linguaxe audiovisual e os medios de comunicación	5.1. Lectura de imaxes. A imaxe Dixital. 5.2. Novas narrativas audiovisuais: videoclips e podcast. 5.3 A Televisión e a publicidade na aula. 5.4. Utilización educativa do vídeo e dos cines no ensino.
TEMA 6. Novos recursos TIC para o proceso de ensino-aprendizaxe	6.1. Do libro de texto ao libro dixital. 6.2. A Pizarra Dixital Interactiva na aula.
TEMA 7. Inclusión educativa con apoio das TIC	7.1. As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipoloxías e funcións. 7.2. Experiencias de integración das TIC para a inclusión do alumnado.
TEMA 8. A avaliación e a titoría a través das TIC.	8.1. Acción titorial mediada por TIC 8.2. O portafolio a a rúbrica electrónica para a avaliación e seguemento da aprendizaxe.
PRÁCTICA	As prácticas realizaranse durante todo o cuadrimestre e estarán organizadas en función dos coñecementos previos dos alumnos e da dispoñibilidade de recursos; serán proxectos de traballo individuais ou en pequenos grupos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19	19	38
Presentación	2.5	17.5	20
Seminario	2	10	12
Traballo tutelado	2	4	6
Prácticas con apoio das TIC	26	40	66
Exame de preguntas obxectivas	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado, incluíndo directrices para desenvolver traballos de forma individual ou en grupo
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o profesor e un grupo de estudiantado en clase dun tema asignado polo docente relacionado coa materia; pódense levar a cabo en grupo ou individualmente.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesor para asesoramento, desenvolvemento de actividades e proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe, proporcionando documentación, resolvendo dúbida, orientando traballos, corrixindo propostas ...
Traballo tutelado	O estudiantado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación do coñecemento a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas relacionadas coa materia. Desenvólvense de foma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de titoría sinalado.

Presentación	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de tutoría sinalado.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Prácticas con apoio das TIC	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de tutoría sinalado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	Participación activa do estudiantado tanto en clases teóricas como prácticas de temas relacionados cos contidos da materia como de temas proposto polo alumnado complementarios ao temario.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C2 C5 C6 C7 C8 C9 C11 C13 C15 C16 C17 C19 C23	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D22
Traballo tutelado	O estudiantado desenvolverá exercicios tutelados de forma grupal cuxo desenvolvemento supervisarse por parte do docente durante as sesións prácticas.	40	A1	B1 B2 B10 B12	C2 C5 C6 C8 C11 C15 C17 C19	D1 D2 D3 D4 D5 D14 D15
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Ademais, poden combinarse con probas de resposta curta e/ou larga dependendo do tipo de exame.	40	A1	B1 B2 B6 B10 B12	C2 C5 C6 C8 C11 C15 C17 C19	D1 D2 D3 D4 D5 D14 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende que o alumnado participe no seu proceso de aprendizaxe. Con carácter xeral, procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se teñan en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e o seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas cualificacións obtidas das actividades desenvolvidas, segundo as porcentaxes asignadas, segundo se estipula no cadro anterior. Para aprobar a materia hai que aprobar os traballos e o exame. Mentres non se supere o exame, non se sumarán as cualificacións dos traballos tutelados e dos traballos de clase, e viceversa. Aqueles alumnos/as que non superen a materia en primeira convocatoria manterán a cualificación daqueles traballos/actividades superados e deberán presentarse de novo ao exame e aos traballos/actividades non superados na segunda convocatoria. Non se terán en conta en posteriores convocatorias.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aqueles alumnos que non asistan a clase ou estean ausentes a máis do 20% do total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberán aterse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o disposto nos artigos 19 e 21 do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Ensinanza e do Proceso Docente do Alumnado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

-As datas oficiais dos exames pódense consultar na WEB da Escola Universitaria de Maxisterio, no espazo "exames".

-Calquera traballo copiado ou plaxiado será calificado cun 0.

- O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, de acordo coa normativa vixente.

-Queda prohibido utilizar o teléfono móbil na aula, salvo que o profesorado o estableza por razóns pedagóxicas, aínda que neste caso primarase o uso de ordenadores ou tabletas. O acceso aos dispositivos móbiles para realizar traballos estará sempre baixo a autorización do profesor.

-Os alumnos que utilicen teléfonos móbiles durante as clases serán inmediatamente expulsados da clase.

-Respectaranse rigorosamente as datas de entrega establecidas. Non se avaliarán os traballos que non respecten prazo e forma establecidos.

-Para a avaliación teranse en conta as faltas de ortografía e de presentación, tanto do traballo realizado como do exame. Cada falta grave de ortografía descontará 0,20. Por 2 erros menores de sintaxe, significado, presentación ou/e acentos, restarase 0,10, ata un máximo de 2 puntos.

-Non se responderán correos electrónicos durante o período vacacional.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Angulo Aguirre, L.; Chirinos Armas, D., **TIC en la educación**, 1, Marcombo, 2019

Barroso Osuna J.; Cabero Almenara J. (coords.), **Nuevos escenarios digitales**, 1, Pirámide, 2016

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J., **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento**, Pirámide, 2011

Muñoz González J. M. (coord.), **TIC y recursos mediáticos en el aula de primaria**, 1, Paraninfo, 2016

Bibliografía Complementaria

Barroso Osuna J.; Cabero Almenara J. (coords.), **Nuevos retos en tecnología educativa**, 1, Síntesis, 2015

INTEF, **Guía sobre el uso de la inteligencia artificial en el ámbito educativo**, Intef, 2024

Marín, V. I., & Tur, G., **La privacidad de los datos en tecnología educativa: resultados de una revisión de alcance**, Edutec, 2023

Gallego, M.J.; Raposo, M. (coord.), **Formación para la educación con tecnologías**, Pirámide, 2016

Martínez Filgueira M.E. (coord.), **TIC para la inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoyo**, 1, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Víg, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Innovación e investigación didáctica/V51G120V01504

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

1/Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no campo educativo.

2/ Asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumno e para a avaliación por parte dos docentes do grao de desenvolvemento das competencias dixitais como futuro profesor/a.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia do presente				
Materia	Historia: Historia do presente			
Código	V51G120V01203			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Guillama Camba, Ruxandra			
Profesorado	Guillama Camba, Ruxandra			
Correo-e	ruxandra.guillama@ceu.es			
Web	http://escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Sobre a base dos coñecementos adquiridos en etapas anteriores, a materia pretende profundar nas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que cabe destacar a localización dos acontecementos no espazo e no tempo, o manexo de fontes de información, a interpretación crítica dos datos, a conciencia de que as explicacións *causales son produto da interacción dun conxunto de factores diversos, capacidade de análise e síntese ou da emisión de xuízos fundamentados sobre asuntos controvertidos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

1.-Comprender os principios básicos da Historia e das Ciencias Sociais para ser capaz de deseñar, planificar e avaliar correctamente os procesos de ensino e aprendizaxe.	A3	B8 B10	C31 C32 C33 C34 C35 C37	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23
2.- Manexar diferentes instrumentos de recompilación de información e investigar en fontes diversas da Historia do Presente para ser capaz de planificar, realizar e presentar pequenas investigacións individuais e en equipo que contribúan á elaboración dun discurso crítico e razoado sobre a realidade actual.	A3	B8 B11	C31 C32 C33 C34 C35 C37	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23
Promover o estudo da Historia e das Ciencias Sociais desde unha orientación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións públicas e privadas.		B11		D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16
4.-Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A3	B9		D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23

Contidos

Tema	
HISTORIA E TEMPO. O CAMBIO HISTÓRICO E A SÚA DIMENSIÓN CULTURAL	-Concepto de Historia -Cronología de la Historia del Presente
As BASES DO TEMPO PRESENTE.	- As relacións internacionais (1945-1989) -O sistema capitalista (1945-1989) - Sistemas e ideas políticas (1945-1989) - Movements de contestación social.(1945-1989)
MOVEMENTOS SOCIAIS E POLÍTICOS NA CONTEMPORANEIDAD	- A Ditadura franquista - A Transición - O Período democrático
O MUNDO DO PRESENTE: DE 1989 Á "GRAN RECESIÓN".	- A posguerra Fría e a nova orden mundial - O panorama actual. Alternativas, cambios...
GLOBALIZACIÓN E NOVOS MODELOS CULTURAIS	- A globalización -A "sociedade rede"

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	22	23	45
Obradoiro	18	18	36
Traballo tutelado	8	20	28
Resolución de problemas de forma autónoma	2	2	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	33	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Explicación dos contidos da Historia do presente pola profesora, debates dirixidos, achega persoal do alumnado.
Obradoiro	-Levar a cabo comentarios de textos históricos e de actualidade. -Traballo con fontes de información ou históricas. - Buscar bibliografía especializada. - Crear esquemas de contidos. - Organizar debates, xogos de rol, entre outras actividades.
Traballo tutelado	Presentación e entrega, nas datas sinaladas, dos traballos realizados de maneira individual ou en grupo por parte do alumnado. Valorándose o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades escritas ou orais orientadas á resolución de problemas e/o exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistras que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios ,composicións de texto histórico, mapas históricos, análises e interpretación de materiais gráficos, videográficos ,/o filmográficos, mapas conceptuais, comentarios de lecturas especializadas, debates.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: na plataforma, tutoría presencial (despacho), tutoría no campus remoto, correo electrónico, seguimento na aula.
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: na plataforma, tutoría presencial (despacho), tutoría no campus remoto, correo electrónico, seguimento na aula.
Obradoiro	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: na plataforma, tutoría presencial (despacho), tutoría no campus remoto, correo electrónico, seguimento na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Presentación e entrega, nas datas sinaladas, dos traballos realizados de maneira individual e en grupo por parte do alumnado. Valorándose o marco teórico, a estrutura e a articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo. Obxectivos de aprendizaxe: Profundar nas destrezas propias da aprendizaxe histórica: localización dos contidos no espazo e no tempo, anexo de fontes de información, interpretación crítica dos datos, conciencia de que as explicacións históricas son produto da interacción de diversos factores; capacidade de análise, capacidade de emitir xuízos fundamentados sobre asuntos controvertidos. Dentro das técnicas historiográficas: Manexo das categorías temporais, representación de ciclos e de etapas, vocabulario específico, etc. Para superar á materia, débese obter neste apartado unha puntuación mínima de 1,5 e máxima de 3 puntos.	30	A3 B8 C31 D1 B10 C32 D2 C33 D6 C34 D7 C35 D8 C37 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D20 D23

Resolución de problemas de forma autónoma	Seminarios : Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Traballos de aula: Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos indicados. Resultados da aprendizaxe: Dentro das técnicas historiográficas: manexo das categorías temporais, representación de ciclos e de etapas, vocabulario específico, etc. Integración de novas tecnoloxías de información: fontes primarias e como un obxecto de estudo, alcanzando a capacidade de analizar criticamente o impacto das novas tecnoloxías e medios de comunicación. Para superar á materia, débese obter neste apartado unha puntuación mínima de 1,5 e máxima de 3 puntos.	30	A3 B8 C34 D9 B10 B11
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva Resultados da aprendizaxe: Capacidade para reflexionar criticamente sobre aspectos importantes do Presente e sobre a construción de valores sociais, os cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais, multiculturalidad e interculturalidad, a discriminación e inclusión social, etc. Para superar á materia, débese obter neste apartado unha puntuación mínima de 2 e máxima de 4 puntos.	40	B9 D1 D2 D6 D7 D8 D14 D20 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumno partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo os porcentaxes sinalados, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hay que superar todos os criterios de avaliación de maneira independente. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles conservará a nota daqueles traballos/actividades superados e terá que facer novamente na segunda convocatoria o examen e os traballos/actividades non superados.

Avaliación global: O alumnado que decida empregar este sistema deberá informar á la profesora nos 31 días seguintes á data de inicio do curso. Realizarase un exame que abrangue todo o contido do curso, que representará o 70 % da cualificación, e unha tarefa supervisada (oral ou escrita/oral e escrita) adaptada especificamente a este método representará o 30 %.

O alumnado que falte a máis do 20 % do tempo total de clase será avaliado mediante este método. É importante salientar que cando se alcance este número de ausencias (ao comezo, a metade ou ao final do curso), empregárase este método de avaliación e as avaliacións realizadas como parte do sistema de avaliación continua non serán válidas.

Usaranse artigos actuais, que estarán dispoñibles para o alumnado na plataforma.

Todo traballo copiado, plaxiado o realizado pola IA terán unha calificación de 0.

Fecha de examen e horarios de titorías: consultar calendario de exámenes e horarios na páxina web:
<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Egido León, Ángeles, **Un siglo de España (1923-2023)**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2025
de la Torre Gómez, Hipólito, **Historia contemporánea (1914-1989)**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2019

Bibliografía Complementaria

Núñez Seixas, X.M., **Las utopías pendientes. Una breve historia del mundo desde 1945**, Editorial Crítica, 2015
Avilés Farré, J., **Las claves del mundo actual: Una historia global**, Síntesis, 2014
Riquer i Permanyer, Borja de, **Historia de España. La dictadura de Franco. Volumen 9**, Editorial Crítica, 2021
Núñez Seixas, X.M., **Historia de España. España en democracia 1975-2011. Volumen 10**, Editorial Crítica, 2017
Prada, J., **Galicia en transición**, Silex Ediciones, 2019

Aguirre, M., **Guerra Fría 2.0 Claves para entender la nueva política internacional**, Ediciones de Intervención Cultural, 2023

NIBLETT, R., **LA NUEVA GUERRA FRÍA. Cómo la disputa entre EE.UU. y China dará forma a nuestro siglo**, Rba ILibros, 2024

Applebaum, A., **Autocracia S.A.: Los dictadores que quieren gobernar el mundo**, Debate, 2024

Centro de Investigaciones Sociológicas CIS, <http://www.cis.es/cis/opencms/ES/index.html>,

Congreso de los Diputados de España, <http://www.mcu.es/principal/prensa.html>,

Congreso de los Diputados. Publicaciones,

<http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Publicaciones>,

INE. Instituto Nacional de Estadística, <https://www.ine.es/>,

Real Instituto Elcano, <http://www.realinstitutoelcano.org/>,

Red de bibliotecas del CIDA y de los Archivos estatales (REBAE) gestionados por el Ministerio de Cul,

<http://www.mcu.es/ccbae/es/consulta/busqueda.cmd>,

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase a participación na clase , a calidade das actividades realizadas e a capacidade de traballar en grupo.

Todos os aspectos que se exigen nesta materia deben verse cumpridos de forma satisfactoria. O non cumprimento dalgún deles suporía o suspenso da materia. Poderase superar cada apartado de forma individual, pero xa na seguinte convocatoria.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento				
Materia	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento			
Código	V51G120V01204			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Ramos Garrido, Paula			
Profesorado	Ramos Garrido, Paula			
Correo-e	paula.ramosgarrido@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é formar educadores que coñezan as dificultades que poden presentar na súa aprendizaxe os estudantes con necesidades específicas de apoio educativo, que saiban avalialas e intervir para *subasanalas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala entre os estudantes
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar as dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, informar e colaborar na súa intervención educativa.	A3 A4	B2	C6	D1 D2 D8 D9 D18

Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais.

A2 B2 C6 D1
A2 B3 C24 D2
A3 B4 C26 D2
A5 B6 C33 D3
D4
D5
D6
D7
D7
D8
D8
D9
D10
D11
D13

Analizar de forma crítica os coñecementos provenientes da psicoloxía da educación e do desenvolvemento para construír unha visión propia, integradora e articulada que permita a mellora, a aprendizaxe e o desenvolvemento dos nenos con necesidades específicas de apoio educativo.	A1 A2 A3 A3 A5	B10	C3 C6 C13 C15	D3 D5 D13
---	----------------------------	-----	------------------------	-----------------

Contidos

Tema

Tema 1.- As necesidades específicas de apoio educativo e a discapacidade.	O normal e o patolóxico no neno: 1.1.- Concepto de normalidade e/ou patoloxía: problemas xerais. 1.2.- Trastornos da infancia e a adolescencia.
Tema 2.- Identificación, prevención e intervención *psicoeducativa nas dificultades na aprendizaxe escolar durante a educación primaria.	2.1 Dificultades de comunicación na escola: *Dislexia, *disgrafía, *disortografía. Estratexias de avaliación e intervención. 2.2 Alumnos con necesidades específicas por Déficit Sensoriais. 2.2.1 A deficiencia *auditiva Concepto, *etiología, tipos, desenvolvemento e intervención 2.2.2 A deficiencia visual. Concepto *etiología, tipos, desenvolvemento e intervención 2.3 Alumnos con necesidades específicas relacionadas coa Capacidade Cognitiva. 2.3.1 A deficiencia Mental: Concepto, *etiología, tipos, desenvolvemento e intervención. 2.3.2 Necesidades educativas dos alumnos *superdotados. Estratexias de identificación e intervención. 2.4 Alumnos con necesidades específicas relacionadas coa *Motricidad. Concepto, *etiología, tipos, desenvolvemento e intervención.
Tema 3.- Identificación e intervención *psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe asociadas a factores sociais na educación primaria.	3.1 Alumnos con necesidades específicas relacionadas con incorporación tardía: concepto, *etiología, desenvolvemento e intervención.
Tema 4.- Identificación e intervención *psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe vinculadas aos trastornos do desenvolvemento na educación primaria.	4.1 Alumnos con necesidades específicas relacionadas con trastornos do Desenvolvemento, a Personalidade e o Comportamento: concepto, *etiología, desenvolvemento e intervención.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25	33.5	58.5
Traballo tutelado	9	0	9
Aprendizaxe colaborativa	10.5	7	17.5
Resolución de problemas de forma autónoma	5	7	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	50	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicacións sobre os contidos teóricos e sobre a intervención práctica nas necesidades específicas de apoio educativo.

Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e profundar na súa propia aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan casos prácticos relacionados coa materia realizando o proceso de prevención, identificación e tratamento das dificultades da aprendizaxe. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a *ejercitación de rutinas, a aplicación de programas de intervención, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e preguntas durante as horas de traballo e nas horas de *tutoría que serán comunicadas ao comezo de curso.
Aprendizaxe colaborativa	Resolución de dúbidas e preguntas durante as horas de traballo e nas horas de *tutoría que serán comunicadas ao comezo de curso.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de dúbidas e preguntas durante as horas de traballo e nas horas de *tutoría que serán comunicadas ao comezo de curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Elaboración de tarefas de cada tema de maneira individual.	30	A2 A3	B2 B10	C6	D7 D8 D18
Resolución de problemas de forma autónoma	Análise e *profundización teórico-práctica dos contidos fundamentais da materia, en grupos de traballo. Resolución de casos prácticos. Exposicións orais. Participación activa nas horas teórico/prácticas.	30	A2	B2 B10	C3	D2
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas de resposta curta do contido teórico/práctico.	40	A2 A3	B10	C3 C6	D1 D2 D7 D8 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

El sistema de evaluación busca involucrar a los estudiantes en su proceso de aprendizaje. En general, se pretende una EVALUACIÓN CONTINUA que tenga en cuenta tanto los conocimientos previos de los estudiantes como su participación activa y responsable en el proceso de aprendizaje y su resultado final.

La calificación final del sistema de evaluación continua será el resultado de la suma de las calificaciones obtenidas en las actividades realizadas, según los porcentajes asignados, tal como se estipula en la tabla anterior. Para aprobar la asignatura, es necesario aprobar tanto la parte práctica como el examen con una calificación mínima de 5 sobre 10. Hasta que se apruebe el examen, no se sumarán las calificaciones de las tareas supervisadas ni de las tareas de clase. Los estudiantes que no aprueben la asignatura en la primera convocatoria conservarán la calificación de las tareas/actividades aprobadas y deberán repetir el examen y las tareas/actividades no aprobadas en la segunda convocatoria.

EVALUACIÓN GLOBAL: Aquellos estudiantes que no asistan a clase o falten a más del 20% del total de clases impartidas (6 días, 12 horas) deberán acogerse al sistema de evaluación global que se desarrollará de acuerdo con lo dispuesto en los artículos 19 y 21 del Reglamento de Evaluación, Cualificación y Calidad de la Enseñanza y del Proceso de Prácticas Docentes, aprobado por el Senado de la UVigo el 18 de abril de 2023.

Como criterios de evaluación se considerarán la corrección en la realización de los trabajos, su claridad explicativa, su estructuración y sistematización, la corrección ortográfica, la originalidad y la creatividad, la capacidad crítica y autocrítica,

la incorporación de la bibliografía, la organización y estructuración de la información, la adaptación al contexto, la justificación de los aspectos pedagógicos de los recursos diseñados, la implicación de los estudiantes en la realización y el desarrollo de las actividades prácticas, la claridad explicativa, la estructuración de las ideas y el espíritu crítico en la presentación de los contenidos.

Cualquier trabajo copiado, plagiado o realizado por IA recibirá una calificación de 0.

Las fechas oficiales de los exámenes se pueden encontrar en la página web de la escuela, en la sección de exámenes.

Este documento constituye una declaración de intenciones respecto al trabajo de los estudiantes en la asignatura; por lo tanto, puede sufrir ligeras modificaciones derivadas del consenso del grupo o debido a circunstancias imprevistas. (En particular, el tipo de examen puede variar debido a circunstancias especiales en el aula).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American Psychiatric Association Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, **Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders**, (5ª. ed.) TR, Medica Panamericana S.A., 2023

Carmona, C., Buisán, N. , et al, **El niño incomprendido: TDAH, Discalculia, TANV, Trastorno del lenguaje, Dislexia, Trastorno de Asperger**, Amat Ediciones, 2019

Couso, M., **Cerebro, infancia y juego: cómo los juegos de mesa cambian el cerebro**, Destino, 2022

García, J. N., **Dificultades del desarrollo: evaluación e intervención**, Pirámide, 2007

González, M. J. (Coord.), **Prevención de las dificultades de aprendizaje**, Pirámide, 2012

Guillén, J.C., **Neuroeducación en el aula. De la teoría a la práctica.**, 2017

Jauregui, C.A., **Manual práctico para niños con dificultades en el aprendizaje: enfoque conceptual e instrumentos para su manejo**, Médica Panamericana, 2016

Jiménez J. E., **Modelo de Respuesta a la intervención: definición y principales componentes.**, Pirámide, 2019

Onandia-Hinchado y Del Olmo, **Manual de neuropsicología infanto-juvenil**, Ediciones Psara, 2023

Palazón, J., **INTERVENCIONES ESPECIALIZADAS PARA LA MEJORA DE LA LECTURA, LA ESCRITURA, EL LENGUAJE Y EL HABLA De la evidencia científica a la práctica profesional**, Ediciones, 2025

Rello, L., **Superar la dislexia: una experiencia personal a través de la investigación**, Booket, 2022

Silva, C., **Método diverlexia: intervención psicopedagógica de la dislexia.**, Diverlexia, 2020

Vila, J.O. y Gutiérrez, F., **Manual básico de dificultades de aprendizaje**, Sanz y Torres, 2013

Bibliografía Complementaria

Alcantud, F., **Mi hija tiene parálisis cerebral infantil**, Síntesis, 2008

Botías, F., Higuera, A. M. y Sánchez, J. F., **Necesidades Educativas Especiales: planteamientos prácticos**, Wolters Kluwer Educación, 2012

De la Iglesia, M. y Olivar, J. S., **Autismo y síndrome de Asperger. Trastornos del espectro autista de alto funcionamiento. Guía para educadores y familiares**, CEPE, 2011

Deaño, M., **Como prevenir las dificultades del cálculo**, Aljibe, 2000

González, R. Mª. y Guinart, S., **Alumnado en situación de riesgo social**, GRAO, 2011

Latorre, A. y Bisetto, D., **Trastornos del desarrollo motor**, Pirámide, 2009

Levitt, S., **Tratamiento de la parálisis cerebral y del retraso motor**, (3ª ed.), Médica Panamericana, 2005

Marchesi, A., Coll, C. y Palacios J., **Desarrollo psicológico y educación III**, Alianza Editorial, 2004

Mendoza, M. T., **¿Qué es el trastorno por déficit de atención? Guía para padres y maestros?**, Trillas, 2005

Miranda, A. (Coord.), **Manual práctico de TDAH**, Síntesis, 2011

Montón, M. J., **La integración del alumno inmigrante en el centro escolar**, GRAO, 2003

Orjales, I., **TDAH. Elegir colegio, afrontar los deberes y prevenir el fracaso escolar**, CEPE, 2012

Orjales, I. y Polaino, A., **Programas de intervención cognitivos-conductual para niños con déficit de atención con hiperactividad**, CEPE, 2001

Ripoll, J. C., y Yoldi, M., **Alumnos distraídos, inquietos e impulsivos. (TDA-H). Estrategias para atender su tratamiento educativo en Educación Primaria**, CEPE, 2009

Rivière, A. y Martos, J. (Comp.), **El niño pequeño con autismo**, APNA, 2001

Teruel, J. y Latorre, A., **Dificultades de aprendizaje. Intervención en dislexia y discalculia**, Pirámide, 2014

Xunta de Galicia. Consellería de Educación e Ordenación Universitaria. Consellería de Emigración, **Plan de acollida. Materiais de apoio ao profesorado para a atención educativa ao alumnado procedente do estranxeiro**, Consellería de Educación e Ordenación Universitari,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas/V51G120V01955

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G120V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G120V01952

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/V51G120V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar			
Código	V51G120V01205			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Muñoz Prieto, María del Mar			
Profesorado	Muñoz Prieto, María del Mar			
Correo-e	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao alumno/a un coñecemento detallado dos procesos de ensino- aprendizaxe. Considérase fundamental que o alumnado sexa capaz de adestrarse para que no futuro poida levar a cabo un papel de guía, orientador en todos os ámbitos que *conciernen ao ámbito educativo, así como desenvolver un espírito crítico e reflexivo. A materia facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos psicolóxicos (memoria, *cognición, linguaxe, etc.) ao longo do período de 6 a 12 anos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia

Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de Primaria e utilízalos para xestionar o clima da aula e a instrución.	A2	B3	C11	D2
		B4	C12	D3
		B5	C13	D9
		B6	C20	D10
		B9		D16
		B10		D17
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de Primaria e utilízalos para xestionar o clima da aula e a instrución.	B3			D20
		C1		D2
		C13		D8
				D9
				D12

Contidos

Tema	
1. PARADIGMAS E CONCEPCIÓNS TEÓRICAS DOS PROCESOS DE ENSINO E APRENDIZAXE.	1. Teorías Conductuales na escola e a súa aplicación aos procesos de aprendizaxe: 1.1.1. Condicionamento Clásico. 1.1.2. Condicionamento operante. 1.2. Teorías cognoscitivas da aprendizaxe. 1.2.1. Teoría Social Cognitiva de Bandura. 1.2.2. Aproximacións ao Procesamiento da información. 1.2.3. Teoría dos esquemas cognitivos. 1.3. Teorías constructivistas da aprendizaxe: 1.3.1. Teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel. 1.3.2. Teoría do constructivismo social de Vygotsky.
2. CONTEXTOS E FACTORES CONDICIONANTES DA APRENDIZAXE NA IDADE ESCOLAR.	2.1. A interacción familia-escola. 2.2. Programas de formación de pais. 2.3. O profesor/a: elemento cruce da aprendizaxe dos alumnos/as. 2.4. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. 2.5. Que achega a neurociencia ao mundo da aprendizaxe.
3. PROCESOS DE APRENDIZAXE NA IDADE ESCOLAR.	3.1. Estrutura e formulacións teóricas da intelixencia. 3.2. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. 3.3. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas
4. PROCESOS AFECTIVOS E MOTIVACIÓN ACADÉMICA.	4.1. Emocións e aprendizaxe escolar. 4.2. A motivación como obxectivo educativo. Estratexias motivacionais. 4.3. O papel do autoconcepto, a autoestima e a autoeficacia na motivación
5. INTERACCIÓN ALUMNO-ALUMNO E PROFESOR-ALUMNO.	5.1. A eficacia do docente. 5.2. Relación profesor- alumno. 5.3. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar. 5.4. A aprendizaxe cooperativa. 5.5. A disciplina como ferramenta educativa.
6. CONTEXTO FAMILIAR, Tics E APRENDIZAXE NA ETAPA ESCOLAR.	6.1. O uso dos Tics e a aprendizaxe escolar.
7. MÉTODOS E PROCEDEMENTOS DE INVESTIGACIÓN EN PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN.	7.1. A importancia da investigación. 7.2. O enfoque da investigación científica. 7.3. Métodos de investigación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	16	40	56
Debate	7	12	19
Presentación	11	22	33
Resolución de problemas de forma autónoma	7	15	22
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Traballo	6	6	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	1	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	A profesora presentará os contidos da materia de forma oral, en ocasións con medios audiovisuais. Tentarase que o alumno/a participe de maneira activa nas explicacións, a través de preguntas e/ou comentarios, cando a profesora solicite. Haberá rexistro de participación.
Debate	Proporase a realización de debates, relacionados co tema proposto pola docente. Os debates deberanse preparar con antelación, co cal é imprescindible a consulta ao profesor/a.

Presentación	O alumno deberá expor na aula un tema que se propoña na materia. A súa presentación é obrigatoria no día sinalado. Debe ser en grupo. Todos os alumnos non recibirán a mesma cualificación dependendo de como sexa a súa expresión oral e saiba responder as preguntas que se lle realicen. A presentación debe estar aprobada cun 5.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumno debe responder a un caso práctico. A súa entrega é obrigatoria. Tarefa individual e/ou en grupos de dous estudantes Para superar a actividade, debe obter un 5. Penalizaranse as faltas de ortografía e a falta de configuración de aspectos formais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/*as mediante *tutorías semanais (ben a nivel *grupal e/ou individual).
Debate	A atención personalizada realizarase a través do asesoramento aos alumnos/*as para a preparación dos apartados que deben preparar para a realización do debate.
Presentación	É importante que os alumnos sexan capaces de expor os traballos de maneira acorde á súa formación universitaria.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	A atención personalizada realizarase a través da valoración de probas obxectivas realizadas na aula
Traballo	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/*as achega do tema que debe traballar en grupo. As *tutorías serán obrigatorias, e consistirán en guiar aos alumnos/*as para que poidan realizar de maneira *óptima o seu traballo teórico, que deberá ir sempre acompañado dunha presentación na aula. Para iso, concretarase día e hora.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos realizarán tarefas individuais co obxectivo de fomentar a análise crítica e unha lectura comprensiva.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Presentación	O estudante presentará un traballo grupal de exposición na aula. Ten que ser en grupo. Non todos os membros do grupo terán a mesma cualificación, depende das respostas que realice o alumno. É importante realizar a exposición de maneira, cunha linguaxe correcta. Como o estudante ten que responder a preguntas, é práctico. Tense que aprobar cun 5.	25	B10 B11	C1
Exame de preguntas obxectivas	O exame é tipo test ou con preguntas de desenvolvemento. É necesario aprobar o exame cun 5 para poder realizar unha ponderación adecuada. Correspóndese coa parte teórica.	40	B5	C11 C12 C13 C20
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante debe analizar un suposto práctico. A súa entrega é obrigatoria. É unha tarefa individual e/ou en grupos de dous alumnos, dependendo do número de alumnos que cursen a materia. Penalizan as faltas de ortografía con 0,2. Tense que aprobar cun 5.	35		C1 D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para os estudantes que sigan a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios. É necesaria a asistencia regular e a participación activa de polo menos o 80% das sesións, tanto horas teóricas como prácticas. Realizarase un rexistro. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final, Seguir a modalidade de avaliación continua, non garante o aprobado da materia. É necesario superar unha proba obxectiva, así como a realización de actividades programadas na aula. Mentres non se aprobe o exame, non se valorarán as cualificacións dos traballos realizados.

En relación coas actividades a entregar, notificarase ao alumno/a que días destinados para iso, tanto na tarefa individual como grupal, dependendo do número de alumnos matriculados na materia. Aqueles alumnos que non superen as

actividades prácticas, poderán presentarse o exame final, pero poderalles influír na súa cualificación final. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado. A entrega de todo o traballo copiado, plagiado a través do uso de IA, será penalizada. Tutorías e exames: Consultar páxina web; 1 de xuño 2027 A profesora está a disposición dos alumnos para recibir tutorías colectivas e individuais, co fin de reforzar contidos ou actividades complementarias relacionadas coa materia. Examen: 1 de junio de 2027

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bisquerra, R., **Inteligencia emocional en educación**, Síntesis, 2015

Castejón, J. L., **Psicología de la educación**, Club Universitario, 2010

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

González Sampascual, M., **Psicología de la educación. Tomos I y II**, UNED, 2007

Labrador, F. J., **Técnicas de modificación de conducta**, Pirámide, 2008

Musons, J., **Reinventar la escuela**, ARPA, 2021

Myers, D., **Psicología**, Panamericana, 2006

Navarro, J., I., y Martín, C., **Psicología de la educación para docentes**, Pirámide, 2010

Prados, M. M., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2016

Santrock, J., **Psicología de la Educación**, Mc. Graw Hill, 2006

Trianes, M. V., y Gallardo, J. A., **Psicología de la educación y el desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2004

Bibliografía Complementaria

Bisquerra, R., **Universo de emociones**, Palau Gea, 2015

Bona, C., **La nueva educación**, Plaza & Janés, 2015

Comellas, M. J., **Un enfoque educativo para prevenir la violencia en la escuela**, Octaedro, 2015

Fermín Malvaridas, N., y Raya Díez, E., **Formación docente y desarrollo de competencias del profesorado**, Wolters Kluwer, 2021

Gámez-Guadix, M., **Escuela de padres 3.0**, Pirámide, 2017

González Muñoz, D., **No es vago. Comprender y ayudar a los alumnos con dificultades**, Rústica, 2022

López, C. y Valls, C., **Coaching educativo**, Ed. SM, 2013

Manzanero, Puebla, A. L., y Álvarez M. A., **La memoria humana: aportaciones desde la neurociencia cognitiva**, Pirámide, 2015

Miltenberger, R. G., **Modificación de conducta. Principios y fundamentos**, Pirámide, 2013

Mora, F., **Neuroeducación**, Alianza, 2017

Núñez C., y Varcacel, R., **El arte de emocionarte**, Nube de tinta, 2016

Orón Semper, J. V., **Neuropsicología de las emociones**, Pirámide, 2019

Piñuel, I., y Cortijo, O., **Cómo prevenir el acoso escolar**, CEU Educaciones, 2016

Raspall, L., **Neurociencias para educadores**, Homo Sapiens, 2017

Robinson, K., **Escuelas creativas**, Grijalbo, 2015

Rodrigo, A., **Cómo prevenir conflictos en adolescentes**, Plataforma, 2021

Vaello Orts, J., **Cómo dar clase a los que no quieren**, Graó, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Tutoría e orientación coa familia/V51G110V01303

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/V51G120V01104

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria**

Materia	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria			
Código	V51G120V01301			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Silva Pinto, Antonio Jose			
Profesorado	Silva Pinto, Antonio Jose			
Correo-e	antonio.silvapinto@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	As condutas motrices desempeñan un papel fundamental no desenvolvemento e a aprendizaxe. A evolución da *motricidade é o factor que permite o acceso á información e ás experiencias, e por tanto a aprendizaxe natural. A importancia do estudo das *características e avaliación dos cambios que se producen é innegable, xa que coñecendo como se aprende podemos ensinar dun modo máis efectivo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia

C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor nos alumnos de primaria.	B2 B8 B11	C1 C2 C6 C7 C8	D1 D3 D5 D6 D14 D15 D16
Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes co nivel de desenvolvemento motor dos nenos.	B1 B2 B4 B5 B10 B11	C1 C2 C5 C6 C7 C8 C13 C16 C42 C57 C58 C59 C60 C61 C62	D2 D7 D8 D9 D10 D12 D18 D21 D23
Interpretar e utilizar os diferentes instrumentos de medida e avaliación de aprendizaxe e desenvolvemento motor.	B1 B2 B9	C1 C2 C6 C7 C8 C58	D2 D5 D6
Desenvolver propostas prácticas de ensino- aprendizaxe propias da materia, adaptando o proceso aos diferentes colectivos.	B1 B2 B4 B5 B10 B11	C1 C2 C5 C6 C7	D1 D2 D5 D8 D15 D16
Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma en aprendizaxes dos contidos da materia.	B8 B9 B11	C1 C2 C5 C6 C65	D14 D16 D21 D22 D23

Adquirir destrezas específicas da docencia na etapa educativa de primaria.	B2	C16 C61 C63 C65	D2 D8 D9 D12 D15 D17 D19 D21
Contribuir al fomento de la educación no sexista y para la paz.	B1 B11	C2 C6 C7	D14 D15
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes de documentación propias da materia.	B1 B2 B6	C1 C16 C62 C63 C65	D1 D3 D5 D6 D21
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de comunicación.	B3 B9 B11	C13 C65	D9 D10 D15 D19 D21

Contidos

Tema	
Desenvolvemento e aprendizaxe motora. Conceptos xerais e modelos explicativos.	- Comportamento motor - Aprendizaxe motora - Desenvolvemento motor
Desenvolvemento cualitativo da motricidade	- Cualidades perceptivomotrices - Cualidades coordinativas - Habilidades motrices - Instrumentos de avaliación - Identificación de trastornos do desenvolvemento. Criterios xerais de intervención
Desenvolvemento cuantitativo da motricidade	- O crecemento e as cualidades físicas - Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	12.5	17.5
Estudo previo	5	13	18
Lección maxistral	16.5	30	46.5
Cartafol/dossier	22	22	44
Traballo	2	10	12
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Traballos curtos que levarán a cabo na aula. Dinámicas de grupo, debates.
Estudo previo	Seguimento por parte do profesor de cada un dos traballos que se lles pida aos estudantes durante as horas de clase e de titorías.
Lección maxistral	Exposición por parte da docente os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballos, execicios ou proxectos a desenvolver polo estudantado.
Cartafol/dossier	Realización de diferentes traballos propostos durante a realización das clases prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Todo traballo que se realice ao longo do curso terá un seguimento que permitirá un feedback positivo. Isto favorecerá, e mellorará, o proceso de ensino-aprendizaxe. Facendo do mesmo un proceso continuo, onde a coevaluación e a avaliación formativa e compartida serán clave.
Estudo previo	Realizarase un seguimento constante de cada un dos traballos que teña que realizar o estudantado. Seguindo os principios de titorización dos procesos de avaliación formativa y compartida durante o cuatrimestre.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Cartafol/dossier	Elaboración de diferentes traballos e actividades propostas durante as clases teóricas e prácticas.	30	B1 B2 B5 B8 B9 B11	
Traballo	Análise dun estudo de caso para a elaboración dunha intervención e a realización dun póster sobre os tópicos do caso.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10	C57 C58 C59 C60
Exame de preguntas obxectivas	Probas de resposta pechada, de verdadeiro o falso ou de resposta curta na que se comproben as competencias acadadas polo estudantado.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11	C5 D3 C6 D5 C13 D6 C16 D7 C57 D8 C58 D9 C59 D10 C60 D12 D14 D16 D17

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario alcanzar o 50% da cualificación en cada un dos traballos realizados durante as clases, os traballos de aula, a exposición do estudo de caso e a elaboración do póster e na proba de competencias.

Durante as clases teóricas e prácticas:

- Unha vez que o docente entrase na aula, pechado a porta e comezado a explicación da materia, non se poderá entrar na clase.
- Unha vez comezada a clase o alumnado avisarán ó profesor se tivese que ausentarse.
- Abandonar a aula sen que finalice a clase implicará a anulación da asistencia, considerándose que o alumno/a faltou a parte da clase.
- A non realización da clase práctica e asistir a mesma sen roupa deportiva será considerada como falta de asistencia.
- Calquer discente que empregue o teléfono móbil durante o transcurso das clases, teóricas ou prácticas, será expulsado inmediatamente da aula.
- Contarase a asistencia por cada hora de clase, non considerándose as clases que duran dúas horas como unha única falta de asistencia, senón dúas.
- **As faltas de asistencia non serán xustificadas. Terase en conta o regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado.**
- Aquel alumnado que por motivos persoais ou laborais, non vaia a asistir ás clases deberá porse en contacto co profesor para concertar unha titoría.
- **Para que un correo electrónico sexa lido debe cumprir os seguintes requisitos: debe estar enviado dende o correo do CEU ou da UVigo, a dirección de correo debe ser seria, no asunto detallase o contido principal do correo, terá unha presentación correcta, formal e ben redactada coidando o ton, o vocabulario e sen faltas de ortografía. O alumno/a presentase debidamente indicando o seu curso, especialidade e materia.**
- Non se responderá a correos electrónicos durante as fins de semana nin no período vacacional.
- Non se realizan titorías fora do horario establecido nin durante o período vacacional.
- Non se responderán dúbidas; por correo electrónico durante o día previo á realización do exame.
- Recórdase a todo o estudantado que opte polo proceso de avaliación global que non se lle facilitará ningún material

diferente ao que se lle entrega ao estudantado que segue un proceso de avaliación continua.

- En coherencia con el carácter inclusivo que caracteriza a la Escuela Universitaria CEU de Vigo, esta guía podrá ser adaptada para atender a las necesidades específicas de apoyo educativo que presente el estudantado adscrito al programa PIUNE (PAT).

Aspectos sobre a avaliación da materia:

- Todo estudantado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado segundo os criterios establecidos na guía docente.
- A través da ficha de itinerario o estudantado coñecerá as súas cualificaciónes ata 5 días antes da proba de competencias teórico-prácticas.
- Todo estudantado que supere o 20% de insistencia ás clases (só poderá faltarse a un máximo de 12h), teóricas e prácticas, perderá a opción de avaliación continua. Sendo avaliado según o proceso de avaliación global.
- A avaliación global constará de dúas partes: unha proba obxectiva (tipo test ou verdadeiro/falso) de competencias teóricas cuxo valor será do 50%, e a realización de supostos prácticos sobre as competencias teórico-prácticas, cuxo valor será do 50%. Para superar a materia, ambas partes deberán estar aprobadas.

Avaliación de competencias teóricas 50%	Avaliación competencias prácticas 50%
Constará dunha proba obxectiva de competencias teóricas. O manual de referencia para a parte teórica da materia é o seguinte: Granda, J., e Alemany, I. (2003). <i>Manual de aprendizaje y desarrollo motor</i> . Barcelona: Paidós.	Constará dunha serie de preguntas que versarán sobre os procedementos e competencias desenvolvidas nas clases prácticas.

- O estudantado que asista a totalidade das clases (só poderá faltar a un máximo de 3h), terá a opción de cursar a materia seguindo un itinerario "continuo e formativo". Neste, o valor da proba de contidos terá un peso do 20% sobre a nota final, o cartafol/dossier un 40%, o traballo un 40% e a resolución de problemas e/ou exercicios un 20%.
- De realizarse a proba teórica a través de medios telemáticos, se existira algún problema informático a proba faríase oralmente nunha vez finalice esta. Procederase á gravación da mesma.

Aspectos sobre a avaliación dos traballos:

- Respetaranse rigorosamente as datas de entrega dos traballos. Non se recollerá nin entregará ningún fóra da mesma.
- Non se lerá nin corrixirá ningún traballo no que o parágrafo de texto non estea [xustificad@].
- Entregar un traballo que estea plaxiado parcial ou completamente será anulado.
- Terase en conta as faltas de ortografía para a avaliación de cada un dos traballos presentados en clase, traballo obrigatorio e exame final da materia. Por cada falta de ortografía descontase 0,2 da nota final.
- A non superación dun traballo implicará perder o proceso de avaliación continua, sendo avaliado segundo a avaliación global.

Datas oficiais de exames:

- Haberá un único día de revisión de exame, fóra do mesmo non se revisará nin modificará ningunha nota.
- Respetaranse rigorosamente as datas oficiais establecidas pola Universidade para a realización dos exames (<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/escuela-maxisterio-vigo-ceu-examenes.php>), non sendo posible realizalo en calquera outro día. En caso de enfermidade ou operación do estudantado, vítimas de violencia de xénero ou deportistas de alto rendemento, solicitarase por escrito en secretaría un posible cambio, posteriormente será valorado polo profesorado da materia e a dirección do centro se é procedente ou non a súa modificación.
- No caso de modificación da data de exame a proba podería realizarse oralmente. Seguindo un procedemento de gravación.
- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. As condicións de avaliacións serán as mesmas que na primeira convocatoria.
- No caso de ter a materia pendente de anos anteriores. Conservaranse as cualificacións obtidas un único curso académico. Pasado este tempo, o estudantado cursará a materia de novo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arribas, H.F., y Fernández, D., **Deporte adaptado y escuela inclusiva**, Graó, 2015

Batalla, A., **Habilidades Motrices**, Inde, 2000

Blández, J., **Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje**, Inde, 2000

Bibliografía Complementaria

Castañer, M., & Camerino, O., **Manifestaciones básicas de la motricidad**, 2006

Conde, J.L., y Viciano, V., **Fundamentos para el desarrollo de la motricidad en edades tempranas**, Aljibe, 1997

García Núñez, J.A., **Psicomotricidad y Educación Infantil**, Cepe, 2007

Granda, J., y Alemany, I., **Manual de aprendizaje y desarrollo motor. Una perspectiva educativa.**, Paidós, 2003

León, O.G., y Montero, I., **Cómo redactar textos científicos y seguir las normas APA 6ª edición**, Garceta, 2016

Loscher, A., **Juegos predeportivos en grupo**, Paidotribo, 2013

Ruiz, J., **Desarrollo de la Motricidad a través del juego**, Gymnos, 2004

Ruiz, J., **Juegos cooperativos y educación física**, Paidotribo, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/V51G120V01601

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica das artes plásticas e visuais/V51G120V01401

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/V51G120V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/V51G120V01204

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/V51G120V01205

Outros comentarios

Dado que estades a cursar unha carreira puramente vocacional, na que a formación permanente é clave, recoméndasevos que asistades a todo curso relacionado con innovación educativa e congresos e/ou conferencias relacionadas co ámbito da educación.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencias experimentais				
Materia	Ciencias experimentais			
Código	V51G120V01302			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Profesorado	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Correo-e	sandra.fragueirobarreiro@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia, estudaranse os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais, de maneira que o alumnado adquira a formación necesaria neste ámbito, para o exercicio da súa actividade profesional. O seu contido desenvolverase considerando os máis cotiáns feitos e fenómenos da nosa contorna, orientando ao alumnado, á formulación e resolución de problemas asociados coas ciencias á vida cotiá.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
C26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
C27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural

C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais e adquirir os contidos actitudinais e procedimentais (observar, experimentar, describir, anticipar, argumentar, etc.), propios destas ciencias.	A1	B1 B3 B8 B9 B10 B11 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23
Coñecer o currículo escolar destas ciencias.	A5	B1 B2 B3 B4 B6 B7	C26	
Expor e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá.	A2 A3	B8	C25 C27 C28 C29	D3 D6 D8 D9 D17 D19 D23

Valorar as ciencias como un feito cultural, recoñecendo a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sustentable.

A3 B5 C28 D1
B9 C29 D13
B12 D15
D18
D20
D21
D22
D23

Contidos

Tema	
1. As Ciencias Experimentais. Ciencia -Tecnoloxía -Sociedade	1.1. As Ciencias Experimentais 1.2. Evolución e estado actual 1.3. Interacción Ciencia-Tecnoloxía-Sociedade
2. Metodoloxía científica	2.1. O método científico 2.2. Magnitudes e medidas. Expresión de datos numéricos. 2.3. Linguaxe científica
3. A materia e a súa diversidade na Natureza	3.1. Clases e propiedades da materia 3.2. Estados de agregación 3.3. Sistemas dispersos
4. Materia e enerxía	4.1. Forzas e magnitudes relacionadas coa forza 4.2. Clases e formas de transferencia de enerxía. Fontes de enerxía. 4.3. Diversas interaccións da materia coa enerxía: cambios físicos e cambios químicos
5. Máquinas e tecnoloxías	5.1. Fundamento de distintas máquinas. 5.2. Os novos materiais e a tecnoloxía

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	14	23	37
Prácticas de laboratorio	15	20	35
Presentación	4	15	19
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	15	40	55
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc).
Presentación	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeneralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención do alumnado realizarase de forma presencial nas horas asignadas a cada alumno/a de forma individual e/ou grupal.
Resolución de problemas	A atención do alumnado realizarase de forma presencial nas horas asignadas a cada alumno/a de forma individual e/ou grupal.

Prácticas de laboratorio	A atención do alumnado realizarase de forma presencial nas horas asignadas a cada alumno/a de forma individual e/ou grupal.
Presentación	A atención do alumnado realizarase de forma presencial nas horas asignadas a cada alumno/a de forma individual e/ou grupal na aula e no tempo destinado a titorías.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Prácticas de laboratorio	Realización de traballos prácticos (experimentos, materiais didácticos...).	40	A1	B1	C25	D1	
			A2	B2	C26	D2	
			A3	B3	C27	D3	
			A5	B4	C28	D4	
				B5	C29	D5	
				B6	C30	D6	
				B7		D7	
				B8		D8	
				B9		D9	
				B10		D12	
				B11		D13	
				B12		D14	
						D15	
						D16	
Presentación	Deseño dunha actividade experimental en pequeno grupo ou individual.	20				D17	
						D18	
						D19	
						D20	
						D21	
						D22	
						D23	
			A1	B1	C25	D1	
			A2	B2	C26	D2	
			A3	B3	C27	D3	
			A5	B4	C28	D4	
				B5	C29	D5	
				B6	C30	D6	
				B7		D7	
				B8		D8	
				B9		D9	
				B10		D12	
				B11		D13	
				B12		D14	
						D15	
						D16	
						D17	
						D18	
						D19	
						D20	
						D21	
						D22	
						D23	

Exame de preguntas obxectivas	Avaliación final do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos, que comprenderá a realización individual obrigatoria dun exame presencial, consistente na resolución dun cuestionario teórico-práctico tipo test sobre os contidos da materia.	40	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A5	B4	C28	D4
				B5	C29	D5
				B6	C30	D6
				B7		D7
				B8		D8
				B9		D9
				B10		D12
				B11		D13
				B12		D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá superar a materia mediante **avaliación continua** coa realización dos traballos/actividades solicitados na aula e un exame de preguntas obxectivas. Para acollerse a esta modalidade é obrigatorio asistir polo menos ao 80% das horas presenciais.

O alumnado que se acolla a modalidade de **avaliación global** deberá entregar **todos os traballos/actividades** solicitados e realizar un **exame teórico-práctico** global nas datas establecidas oficialmente.

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos en tempo e forma segundo os prazos programados.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación (continua ou global), as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes e das estudantes na materia; polo que poden sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

As datas dos exames e as titorías determinaranse oficialmente e publicaranse na web:

<http://www.esuelamagisterioceuvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Abella, R., Alcázar, V. y Balaguer, L., **Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos**, Graó, 2009

Miron, M., **Mi pequeño manual de experimentos: ¡ideas geniales para divertirse haciendo experimentos!**,

Zendrer Zariquiey, 2008

Xunta de Galicia, **Decreto 155/2022, de 15 de septiembre, por el que se establecen la ordenación y el currículo de la educación primaria en la Comunidad Autónoma de Galicia**, 2022

Bibliografía Complementaria

Brugarolas Criach, I. y Cantons Palmitjavila, J., **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Grao, 2019

Cañal, P., García, A. y Cruz-Guzmán, M., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación primaria**, Paraninfo, 2016

Cebrián-Robles, D. y Franco-Mariscal, A. J., **Transición digital en la educación: propuestas de aula**, Pirámide, 2026

Garrido, J. M., Perales, F. J. y Galdón, M., **Ciencia para educadores**, Pearson Educación, 2008

González, F., **Didáctica de las ciencias experimentales II: prácticas de laboratorio**, Pirámide, 2018

Izquierdo, M., **Química en infantil y primaria**, Graó, 2012

Martínez-Pérez, S., Fernández-Scagliusi, M. V., Barragán-Sánchez, R. y Palacios-Rodríguez, A., **Transformando la docencia universitaria: innovación, tecnología e inclusión**, Dykinson, 2026

Moreno, R., **Experimentos para todas las edades**, RIALP, 2017

Moreno, R. y Cano, L., **Experimentos para todas las edades**, Rialp, 2008

Quílez Robles, A. y Castellano Latorre, J., **Educación en la diversidad: innovación, inclusión y tecnología para aulas del siglo XXI**, Dykinson, 2026

Sanz, E., **La ciencia del chup chup. Los trucos culinarios de las abuelas explicados científicamente**, Crítica, 2021

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Didáctica das ciencias experimentais II/V51G120V01502

Didáctica das ciencias experimentais I/V51G120V01402

Educación ambiental para o desenvolvemento/V51G120V01901

Outros comentarios

As estratexias de ensino deberán adaptarse as circunstancias que se vaian producindo ao longo do curso.

Esta materia complementarase coas materias obrigatorias:

Didáctica das Ciencias Experimentais I, Didáctica das Ciencias Experimentais II e a materia optativa de Educación Ambiental

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua española				
Materia	Lingua española			
Código	V51G120V01303			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Caíño Carballo, Ana			
Profesorado	Caíño Carballo, Ana			
Correo-e	ana.cainocarballo@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1	B1 B2 B4 B7	C43 C44 C45 C46 C47 C49 C52	D1 D2 D3 D7 D13 D14 D15 D20
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A3	B3 B4 B5 B7	C43 C50 C52	D11 D13 D14 D15 D20
Recoñecer a identidade da etapa de educación primaria e as súas características cognitivas e comunicativas.	A2	B1 B2	C43 C44 C46 C47 C49	D7 D14 D17
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A4	B2	C46 C48	D1 D3 D12
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	A4		C46 C48	D1 D7 D14
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A1 A2	B1	C43	D1 D3 D7 D14
Coñecer e saber usar a gramática do español.	A1 A2	B1	C43	D1 D7 D14 D16
Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da semántica, a lexicoloxía e a lexicografía do español.	A1 A2	B1	C43	D1 D7 D9 D14 D16

Contidos

Tema	
1. Cuestións xerais de comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (PEA-UNESCO) 1. 4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia
2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. O fonema e a súa determinación. Os fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcripción. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.

3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A lexicoloxía e a semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos semánticos. Compoñentes do significado. Análise paradigmático e sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	16	15	31
Resolución de problemas de forma autónoma	8	12	20
Lección maxistral	26	48	74
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	23	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades previstas que realizarán os alumnos de maneira autónoma e fóra da aula e que serán corrixis polo profesor de maneira individual.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que terá que desenvolver o alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.
Resolución de problemas	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	De forma autónoma e non autónoma:	30	A1 B1 C43 D1 A2 B2 C44 D2 A3 B3 C45 D3 A4 B4 C46 D7 B7 C47 D9 C48 D11 C49 D12 C50 D13 C52 D14 D15 D16 D17 D20
	Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas		
	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario		

Resolución de problemas de forma autónoma	Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos	30	A1 A2 A3 A4 B1 B2 B3 B4 B5 B7 C43 C44 C45 C46 C47 C48 C49 C50 C52 D1 D2 D3 D7 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	A1 A2 A3 A4 B1 B4 C43 C44 C45 C46 C47 C49 C52 D1 D2 D3 D7 D13 D14 D15 D16 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACIÓN

O sistema de avaliación pretende facer o alumnado participe do seuproceso de aprendizaxe, tendo en conta tanto os coñecementos previos como a participación activa e responsable no proceso e no seu resultado.

AVALIACIÓN CONTINUA

A avaliación será preferentemente continua. A cualificación final resultará da suma das puntuacións obtidas nas distintas actividades, segundo as porcentaxes recollidas no cadro anterior, ningunha das cales supera o 40% na primeira oportunidade. As actividades de avaliación continua son: as prácticas realizadas e entregadas na aula, os traballos tutelados e o exame. Ao longo do cuadrimestre realizaranse probas liberatorias de verbos e ortografía. A súa superación elimina a materia correspondente do exame final. Estas probas forman parte da avaliación continua e o seu efecto liberatorio aplícase unicamente dentro desta modalidade. A realización e entrega das prácticas de aula constitúe a evidencia da participación continua na materia. Estar na avaliación continua require realizar as súas actividades; o alumnado que non as realice será avaliado pola modalidade global nos termos que se indican máis abaixo. Para superar a materia será necesario superar os traballos e acadar unha cualificación mínima de 5 no exame. Mentres non se supere o exame non se computarán as notas dos traballos tutelados nin das prácticas de aula; nese caso, a cualificación final da materia reflectirá o rendemento real do alumnado, sen superar 4,9. Na segunda oportunidade (extraordinaria) conservarase a cualificación das actividades xa superadas; o alumnado deberá realizar o exame e/ou os traballos non superados. A parte correspondente ás prácticas de aula non realizadas ou non superadas avaliarase mediante [exame / actividade equivalente], de xeito que o alumnado poida optar á máxima cualificación.

AVALIACIÓN GLOBAL

De acordo cos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre a Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Aprendizaxe do Estudantado (aprobado polo Claustro da UVigo o 18 de abril de 2023), calquera estudante poderá optar pola avaliación global en lugar da continua, comunicándoo ao profesorado. Esta elección supón a renuncia ás cualificacións obtidas na avaliación continua. Así mesmo, o alumnado que non realice as actividades de avaliación continua será avaliado pola modalidade global na data oficial do exame, sen necesidade de solicitude previa. A avaliación global consistirá nun exame final específico (70%) e nunha proba práctica realizada na data oficial do exame ou traballo práctico de entrega (30%). O exame da avaliación global avalía os mesmos resultados de aprendizaxe da materia e permite ao alumnado optar á máxima cualificación. A non asistencia ás aulas non repercutirá negativamente na cualificación nin será requisito preceptivo. Conforme ao establecido no Regulamento, a descrición e o peso das probas da avaliación global figuran nesta guía docente; o seu desenvolvemento detallado desenvolverase en Blackboard.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gómez Torrego, L., **Gramática didáctica del español**, SM, 2009

Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española : Manual**, Espasa Calpe, 2010

Real Academia Española, **Nueva gramática básica de la lengua española**, Espasa, 2017

Real Academia Española, **Ortografía básica de la lengua española**, Espasa, 2012

Bibliografía Complementaria

Gómez Torrego, L., **Hablar y escribir correctamente : gramática normativa del español actual. I y II**, Arco Libros, 2017

Gómez Torrego, L., **Análisis sintáctico. Teoría y práctica**, SM, 2010

Instituto Cervantes, **El libro del español correcto : claves para hablar y escribir bien en español**, Espasa, 2017

Montolío Durán, E., **Manual de escritura académica y profesional (vols. I y II)**, Ariel, 2016

Real Academia Española, **Glosario de términos gramaticales**, Ediciones Universidad de Salamanca, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e literatura: Español/V51G120V01506

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Língua galega/V51G120V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Outros comentarios

Os estudantes de Educación Primaria deberán coñecer e saber aplicar os conceptos básicos de a gramática de o español e ter asumidas, de forma clara e patente, as normas tanto de expresión oral (correcta dicción ou ortoloxía) como de expresión escrita (ortografía), así como os aspectos esenciais de o nivel fónico de esta lingua.

Cómpre que o alumnado suba unha fotografía súa actual á plataforma CEUBlackboard.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas e a súa didáctica I				
Materia	Matemáticas e a súa didáctica I			
Código	V51G120V01304			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Álvarez Lago, Susana			
Profesorado	Álvarez Lago, Susana			
Correo-e	salvarez@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Toda persoa debe ser capaz de comprender, non tanto os conceptos ou procedementos matemáticos, senón as razóns de por que as matemáticas son necesarias na súa formación, no seu desenvolvemento. Debe descubrir nas matemáticas esa perfecta ferramenta que lle axuda a organizar o pensamento, a resolver problemas cotiáns, a atopar camiños de solución rendibles, a comunicarse con precisión, a argumentar razonadamente as súas ideas, a resumir e simplificar o mundo real,... en definitiva, a mirar e representar o mundo desde outra perspectiva. Esta materia, Matemáticas e a súa Didáctica I, destinada a futuros/as mestres/as, pretende dar unha ampla visión dunha boa parte dos contidos matemáticos que se desenvolven actualmente no noso Sistema Educativo na etapa de Primaria: números naturais e as súas operacións, divisibilidade, fraccións, números decimais. Trátase de que, sendo conscientes da complexidade da tarefa do ensino para lograr unha aprendizaxe matemática significativo, adquieran e consoliden os contidos destas matemáticas básicas, formándose como docentes capaces de ser críticos coa súa propia práctica, de reflexionar e de tomar decisións co obxecto de melloralas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C38	Adquirir competencias matemáticas básicas (numéricas, cálculo, geométricas, representacións espaciais, estimación e medida, organización e interpretación da información, etc)

C39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
C40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir competencias matemáticas básicas.	A1	C38	D1	
	A2	C39	D2	
	A3	C40	D3	
	A4		D7	
	A5		D8	
			D14	
Coñecer o currículo escolar de matemáticas en Educación Primaria. Coñecer erros e dificultades que se poden presentar no proceso de ensino-aprendizaxe das matemáticas.	A2	B1	C39	D1
		B2	C41	D2
		B3	C42	D3
		B4		D7
		B10		D14
Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Desenvolver a autoconfianza no uso das matemáticas, estímoo e o gusto por esta materia.	A3	B2	C40	D1
	A4	B3		D2
		B4		D3
		B9		D7
		B10		D8
		B12		D9
				D12
				D14
				D18
				D22
Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá. Saber traballar en equipo para deseñar e resolver problemas, reflexionar sobre a práctica docente e a formación permanente en matemáticas.	A1	B3	C40	D1
	A2	B5	C41	D2
	A3	B7		D3
	A4	B12		D6
				D7
				D8
				D9
				D12
				D14
				D16
				D18
				D21
				D22
Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do coñecemento científico.	A2	B3	C41	D1
		B4		D3
		B12		D8
				D9
				D14
				D16
				D18
				D21
				D22

Contidos

Tema

1. Números e operacións. Conceptos previos	Introdución. Conxuntos.
2. A clasificación e a ordenación	Relacións. Relacións de equivalencia e de orde.
3. Os números naturais	Definición e propiedades do número natural.
4. Sistemas de numeración	Evolución histórica. Sistema de numeración decimal. Sistemas de numeración non decimais. Propiedades.
5. Operacións	Operacións aritméticas elementais. Algoritmos.
6. Divisibilidade	Divisibilidade. Máximo común divisor. Mínimo común múltiplo.
7. As fraccións e os números decimais	Definición e propiedades dos números racionais e dos números decimais. Operacións con números racionais e con números enteiros. Introdución aos números enteiros.
8. Os problemas aritméticos	Estratexias.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	40	64
Resolución de problemas	20	35	55
Traballo tutelado	7	21	28
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia. Recollida de información sobre os coñecementos matemáticos do alumnado.
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas relacionados coa materia. Considéranse como un complemento ás leccións maxistrais, cuxo obxectivo será o de axudar ao alumno/a unha mellor comprensión dos conceptos. Nalgúns casos será necesario o coñecemento e uso de material didáctico.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de actividades na aula e dunha proposta matemática baixo as directrices e supervisión do docente, fomentando o traballo en equipo e o gusto pola materia, e tendo en conta as competencias do Decreto do currículo de matemáticas de Educación Primaria.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
Resolución de problemas	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
Traballo tutelado	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
Probos	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Resolución de problemas	Aspectos a valorar: - Presentación de problemas resoltos, vídeos, reflexións sobre cuestións relacionadas coa materia obxecto de estudo, ou calquera outro tipo de documento realizado tanto en horario lectivo como fóra del. - Coñecemento e bo uso de material didáctico.	35	A1 A2 A3 A4	B3 B5 B7 B9	C38 C39 C40 C42	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D12 D14 D18 D21 D22
	O estudante traballará tanto de forma individual como en grupo.					
Traballo tutelado	Deseño dunha proposta matemática baseada no currículo de Matemáticas en Educación Primaria, que inclúa a planificación, desenvolvemento e secuenciación de actividades.	25	A1 A2 A3 A4	B3 B5 B7 B10 B12	C39 C40 C42	D2 D3 D8 D9 D12 D18 D21 D22
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dunha proba escrita sobre os contidos abordados durante o cuadrimestre en sesións maxistras e seminarios, así como de resolución de problemas, na que se valorarán os procesos de resolución e a adecuada expresión matemática.	40	A1 A2 A3 A4	B1 B3 B5 B9	C38 C39 C40 C42	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D16 D18 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación ten como finalidade implicar activamente ao alumnado no seu propio proceso de aprendizaxe. En liñas xerais, establecerase un modelo de **AVALIACIÓN CONTINUA** no que se valorarán os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no resultado final. A aplicación deste sistema de avaliación require a asistencia continuada ás sesións presenciais.

A cualificación final neste sistema de avaliación continua obterase mediante a suma ponderada das cualificacións alcanzadas nas distintas actividades avaliadas, de acordo coas porcentaxes establecidas no cadro correspondente. Para poder acceder a dita ponderación, será requisito indispensable obter unha cualificación mínima de 5 sobre 10 no exame, así como de 4,5 sobre 10 tanto na resolución de problemas como no traballo tutelado.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista regularmente ás clases e cuxa ausencia supere o 20% do cómputo total de horas impartidas, deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá de conformidade co disposto nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre a Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O alumnado que opte por este sistema de avaliación deberá entregar a proposta matemática, que suporá o 25% da cualificación final, e realizar un exame específico, que representará o 75% restante.

Non se admitirán traballos presentados fóra dos prazos establecidos. Todo traballo copiado que se detecte ao longo do curso penalizarase por igual, tanto para os estudantes que copian como para os copiados, implicando en ambos os casos unha cualificación de 0, do mesmo xeito que nos traballos plagiados ou elaborados mediante un uso inadecuado de IA.

Cada falta de ortografía descontará 0,2 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen.

Os correos electrónicos serán atendidos sempre que sexan enviados cunha correcta redacción e con información en Asunto que permita identificar o contido de leste. Na medida do posible, aconséllase facer uso da mensaxería a través do curso correspondente da Blackboard.

As datas das probas de avaliación, en ambas as convocatorias, serán as establecidas no calendario oficial do curso 2026-27, dispoñible na páxina web do centro: <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

Establecerase un único día para a revisión de exames. Fóra dese prazo non se atenderán revisións nin se realizarán

modificacións das cualificacións, salvo en casos debidamente xustificados e sempre a criterio do docente. En ningún caso levarán a cabo revisións de maneira virtual.

O alumnado que non supere a materia na primeira convocatoria conservará a cualificación daqueles traballos/actividades superadas, debendo realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superadas na segunda convocatoria.

As cualificacións obtidas conservaranse unicamente durante o curso académico no que sexan alcanzados e, como máximo, durante o curso académico seguinte.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia polo que poden sufrir lixeiras modificacións.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Chamorro, Mª C. (coord.), **Didáctica de las Matemáticas para Primaria**, Pearson, 2003

Carrillo Yáñez, J. (et al.) (coord.), **Didáctica de las matemáticas para maestros de educación primaria**, Paraninfo, 2016

Nortes Checa, A., **Matemáticas y su didáctica**, DM, 1993

Segovia Alex, I. y Rico Romero, L. (coords.), **Matemáticas para maestros de educación primaria**, Pirámide, 2016

Bibliografía Complementaria

Ayala Flores, C.L. (et al.), **La enseñanza y el aprendizaje de las Matemáticas elementales**, CEPE, 2008

Bermejo, V. (coord.), **Cómo enseñar matemáticas para aprender mejor**, CCS, 2004

Canals, Mª Antonia, **Fracciones**, Octaedro, 2009

Canals, Mª Antonia, **Números y operaciones II**, Octaedro, 2013

Canals, Mª Antonia, **Primeros números y primeras operaciones**, Octaedro, 2021

Castro, E. (ed.), **Didáctica de la Matemática en la Educación Primaria**, Síntesis, 2001

Castro Martínez, E., Rico Romero, L., Castro Martínez, E., **Números y operaciones: fundamentos para la aritmética escolar**, Síntesis, 1987

Cid, E.; Godino, J.D.; Batanero, C., **Matemáticas para maestros**, Universidad de Granada, Departamento de Didáctica, 2004

Godino, J. D.; Batanero, C.; Font, V., **Didáctica de las Matemáticas para maestros**, Departamento de Didáctica de la Matemática, Unive, 2004

Gómez Alfonso, B., **Numeración y cálculo**, Síntesis, 1988

Llinares Ciscar, S.; Sánchez García, Mª V., **Fracciones: la relación parte-todo**, Síntesis, 1988

Maza Gómez, C., **Enseñanza de la multiplicación y división**, Síntesis, 1991

Maza Gómez, C., **Enseñanza de la suma y de la resta**, Síntesis, 1991

Nortes Checa, A., **700 problemas de matemáticas y su didáctica**, DM, 2007

Recomendacións

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xeografía**

Materia	Xeografía			
Código	V51G120V01305			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Rúa Fernández, Montserrat			
Profesorado	Rúa Fernández, Montserrat			
Correo-e	montserrat.ruafernandez@ceu.es			
Web	http://escuelamagisterioceuvigo.es			

Descrición xeral A xeografía é unha ciencia multidisciplinar que contempla as complexas e, ás veces, delicadas relacións entre as paisaxes, os climas, o medio ambiente e o medio xeográfico nos que se desenvolve a vida sobre a Terra, así como o impacto que a acción do home produce sobre ela. A supervivencia da humanidade e das outras especies da Terra, dependerá, en última instancia, da nosa lucidez e da nosa capacidade para manter o delicado e inestable equilibrio do noso medio vital. De aí a importancia que ten o ensino da xeografía na formación do alumno.

A materia abarca tamén os aspectos sociais e económicos, que se centrarán no estudo da Unión Europea como espazo común. Sendo unha realidade cada vez máis presente na nosa vida.

Preténdese a adquisición, por parte do alumnado, dos coñecementos básicos para comprender os feitos xeográficos e a súa repercusión en todos os aspectos da vida. É esencial o desenvolvemento das capacidades de análises e sínteses e de comprensión da «dimensión espacial».

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais

C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
- Comprender os principios básicos da Xeografía como Ciencia Social	A1	B1 B11	C14 C29 C31 C32	D2 D3 D6 D13 D14 D15 D23
- Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos	A1 A2	B1 B4	C31 C32	D1 D2 D3 D13 D14 D15 D23
- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	A1 A3	B5 B10 B11	C33 C48	D1 D3 D6 D9 D14 D16 D23
- Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural	A1 A4	B3	C13 C33 C34	D3 D7 D8 D13 D15 D20 D23
- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico.	A3	B3 B7 B8 B9	C14 C23 C35	D7 D8 D9 D13 D14 D23
- Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias entre os estudantes.	A2	B11	C13 C37	D7 D8 D9 D16 D18

Contidos

Tema

I. A SITUACIÓN NO ESPAZO E A REPRESENTACIÓN - A Terra, o universo e o sistema solar. Elementos, movementos e dinámicas que ocorren no universo.

- As representacións da Terra.

- Aplicación das metodoloxías activas para a aprendizaxe dos contidos xeográficos en Educación Primaria.

- Recursos da aula para traballar os contidos xeográficos en Educación Primaria.

II. AS CONSECUENCIAS XEOGRÁFICAS DOS PROCESOS NATURAIS

- O clima e o planeta. Tipos de clima en Galicia e España. Elementos e factores climáticos.

- O cambio climático. Causas e consecuencias. Medidas de mitigación e adaptación.

- As formas do relevo terrestre. Xeografía descritiva de España e Europa.

III. AS CONSECUENCIAS XEOGRÁFICAS DA ACCIÓN HUMANA

- A poboación do mundo e os seus problemas.

- A organización política e territorial de España. O Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española, dereitos e deberes da cidadanía.

- A construción dunha Europa comunitaria.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	8	15	23
Traballo tutelado	12	20	32
Seminario	6	15	21
Lección maxistral	24	30	54
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	8	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de exercicios; traballos con material cartográfico; realización, análise e comentario de gráficos; comentarios de texto.
Traballo tutelado	Realización, en grupo, de traballos relacionados coa Xeografía propostos pola profesora
Seminario	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Ensinaranse titorías, individuais e de grupo, dentro e fora da aula
Traballo tutelado	horario de titorías: Comunicarase ao comezo do curso
Seminario	

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	- Presentación dos traballos realizados na aula. Neste apartado valorarase a presenza e a actitude colaborativa, que terá un valor do 5%	15	A1 A2 A3 A4	B3 B5 B10 B11	C13 C48	D1 D2 D3 D6 D9 D14
	Os resultados da aprendizaxe son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico. - Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural. - Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico. - Manexo dos Tics de forma adecuada nas necesidades e niveis da Educación Primaria.					
Traballo tutelado	- Presentación dos traballos realizados acorde ás pautas propostas. Neste apartado valorarase a presenza e a actitude colaborativa, que terá un valor do 5%	15	A1 A3 A4	B3 B5 B10 B11	C13 C48	D1 D2 D3 D6 D9 D14
	Os resultados da aprendizaxe son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico. - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria					
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os resultados da aprendizaxe son: - Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais: Xeografía - Coñecer o Currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos. - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico.	35	A1 A3 A4	B9	C31 C48	D1 D3 D14 D23
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os resultados da aprendizaxe son: - Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais: Xeografía - Coñecer o Currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos. - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico.	35	A1 A3 A4	B9	C31 C48	D1 D3 D14 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para aprobar a materia en primeira convocatoria é necesario entregar en prazo e expor debidamente os traballos estipulados e superar as probas obxectivas sobre o contido da materia cunha nota mínima de 5 sobre 10 en cada un dos casos.

- Considérase alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ao 80% das clases presenciais; devandito alumnado deberá entregar en prazo os traballos prescritos e superar un exame específico sobre o contido da materia.

- Para superar a materia esíxese unha nota mínima de 5 sobre 10 en cada un dos apartados suxeitos a avaliación.

- A cualificación dos traballos, en caso de ser positiva, terase en conta na convocatoria de xullo, non nas posteriores.

- As datas dos exames ordinarios e extraordinarios están dispoñibles na páxina web do centro.

- Respetarase rigorosamente a data de entrega dos traballos. Non se recollerá ningún fóra da mesma.

- O alumnado que por motivos laborais non vaia a asistir ás clases deberá porse en contacto coa profesora na primeira quincena de curso.

- O alumnado que empregue o teléfono móbil durante o transcurso de calquera clase, teórico-práctica, será expulsado inmediatamente da aula salvo que por motivos pedagóxicos sexa autorizado polo profesorado para a realización dalgún traballo aínda que neste caso priorizárase o uso de computadores ou tabletas.

- Todo traballo copiado, plaxiado o realizado pola IA terán unha calificación de 0.

- O alumnado repetidor axustarase ao establecido na guía didáctica vixente neste curso 2026/2027.

- Nas clases virtuais terá que estar conectada a cámara para que conte a asistencia a clase.

O sistema de avaliación pretende facer ao alumno partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A calificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo os porcentaxes sinalados, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hay que superar todos os criterios de avaliación de maneira independente. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles conservará a nota daqueles traballos/actividades/exames superados e terá que facer novamente na segunda convocatoria o examen e os traballos/actividades non superados.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das clases impartidas (6 clases, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Consultar: Regulamento sobre a Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Aprendizaxe do Estudiantado (18 de abril de 2023) da Universidade de Vigo.

Fecha de examen e horarios de titorías: consultar calendario de exámenes e horarios na páxina web:
<https://www.esuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

Calquera traballo, actividade ou exercicio realizado con axuda de intelixencia artificial terá unha cualificación de cero.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

González Yanci, P., Aguilera Arilla, M.J., Borderías Uribeondo, M.P., **Geografía General I: Geografía Física**, U.N.E.D., 2009

Taylor, P.J., Flint, C., **Geografía Política**, Trama Editorial, 2002

Decreto DECRETO 155/2022, do 15 de setembro, **polo que se establece a ordenación e o currículo de educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia**, DOG, 2022

Bibliografía Complementaria

AA.VV., **Atlas geográfico de España y el mundo**, S.M., 2007

AA.VV., **Atlas Geográfico Universal**, Everest,

Aldrey Vázquez, J.A. de, **Breve Xeografía de Galicia**, A Nosa Terra, 2010

Al Han D'Entremont, **Geografía Económica**, Cátedra, 1997

Cuadrat, J. M., Pita, M.F., **Climatología**, Cátedra, 1997

Farinos Dasi, J. de, **La perspectiva geográfica ante los retos de la sociedad y el medio ambiente en el contexto ibérico**, Universidad de Alcalá de Henares, 2009

Granados Sánchez, J., **Enseñar y aprender geografía para un mundo sostenible**, Octaedro, 2022

Hernández Carretero, Ana María, **Estrategias y recursos didácticos para la enseñanza de la Ciencias Sociales**, Pirámide, 2019

Hubert, A. Molinero, F., **España en la Unión Europea. Un cuarto de siglo de mutaciones territoriales**, Casa de Velázquez, 2011

López Palomeque, F., Plaza Gutiérrez, J.I., **Geografía de Europa**, Tirant lo Blanch, 2019

Ministerio para la Transición ecológica y el reto demográfico, **AEMET: Agencia Estatal de Meteorología**,
<https://www.aemet.es/es/portada>,

DIGIMAPA. Buscador de mapas del mundo, Web,

GOOGLE MAPS. Directorio de mapas de todo el mundo, Web,

GUÍA MUNDIAL. Nombres de todas las ciudades, capitales e información esencial sobre más de 200 países y territorios del mundo, Web,

HRW WORLD ATLAS. Mapas de los países del mundo con una breve descripción de cada país, Web,

Mapas Flash interactivos, <http://www.xtec.net/~ealonso/flash/mapasflash.htm>,

Mapas interactivos de Geografía física de España, <http://es.wordpress.com/tag/geografia-fisica-de-es>,

Mapas mudos y otros recursos, <http://www.lopedevega.es/users/juanjoromero/eso/c>,

Eurostat: Estadísticas europeas. Comisión europea, <https://ec.europa.eu/info/departments/eurostat-eur>,

Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas, **El funcionamiento de la Unión Europea - Guía del ciudadano sobre las instituciones de la Unión Europea**, Seir Documentación Europea., 2003

INE: Instituto Nacional de Estadística, <https://www.ine.es/index.htm>,

España a través de los mapas, **Instituto Geográfico Nacional**, https://www.ign.es/espmmap/mambiente_eso.htm,

Organización de las Naciones Unidas para la FAO, <http://www.fao.org/espana/es/>,

Programa SETERRA para practicar la geografía política con ordenador,

<http://www.wartoft.nu/software/seterra/spanish.asp>,

Página con puzzles y juegos de geografía de España, <http://2esogeo-eval.blogspot.com/>,
Página con información sobre Geografía humana, <http://www.educaplus.org/geografia/>,
web oficial de la Unión Europea/ Unión europea/ Europa EU, https://europa.eu/european-union/index_es,
Sandoya, Miguel Ángel, **Didáctica de la Geografía en Primaria**, CCS, 2021

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das ciencias sociais/V51G120V01503

Educación ambiental para o desenvolvemento/V51G120V01901

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Ciencias experimentais/V51G120V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Historia: Historia do presente/V51G120V01203

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/V51G120V01202

Outros comentarios

En esta asignatura valorarase positivamente a participación activa do alumno e a boa disposición para traballar en grupo. A asistencia a clase é fundamental, tendo en conta este aspecto no apartado de participación e actitude colaborativa. Todos os aspectos deben verse cumpridos de forma satisfactoria. O non cumprimento de algun deles suporía o suspenso da asignatura. Poderase superar cada apartado de forma individual ao cumprir cos requisitos establecidos, pero xa na seguinte convocatoria.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica das artes plásticas e visuais				
Materia	Didáctica das artes plásticas e visuais			
Código	V51G120V01401			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Santos Hermo, Alberto			
Profesorado	Santos Hermo, Alberto			
Correo-e	alberto.santoshermo@ceu.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade primeira da didáctica das artes plásticas e visuais é proporcionar ao alumnado unha formación artística e didáctica de calidade. Tanto no que se refire á capacidade de formalizar e interpretar producións de arte nos seus diversos ámbitos e territorios, (como concepto ampliado), como no que se refire á capacidade de reelaborar os mencionados contidos para facilitar a formación dos/as nenos/as (de 6 a 12 anos). A tarefa é construír o sustrato de coñecemento teórico necesario, combinado cunha serie de destrezas e habilidades formais que armen ao alumnado dunha capacidade crítica e creativa que lle permita desenvolver ferramentas de aprendizaxe, valoración e coñecemento coas que traballar no eido da educación primaria. Traballaremos no obradoiro con rutinas procedimentais e elaboracións técnicas simultaneamente ao estudo de contidos xerais da historia da arte. Estas tarefas convivirán coa análise e o traballo dentro dos novos espazos da arte e as novas ferramentas visuais, audiovisuais e tecnolóxicas coas que abordaremos posibilidades de traballo vinculadas ás linguaxes actuais próximas e intuitivas para os rapaces cos que os nosos/as alumnos/as terán que traballar. As rutinas habituais durante o curso académico alternarán a produción práctica coa reflexión teórica, o traballo de campo e as propostas de ferramentas didácticas específicas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo

D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.	A3	B11	C53 C55	D1 D14 D16 D18 D21
Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e proporcionar espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno coma ferramenta de linguaxe e espazo de construción plástica.	A3 A4	B2	C53 C55 C56	D2 D7 D8 D9 D16 D18 D21
Ser capaz de producir imaxes e propostas obxetuais en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente acoutadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no eido dos coñecementos típicos e característicos da área artística visual.	A2 A3	B8 B11	C53 C55 C56	D1 D5 D7 D8 D17 D18 D21
Coñecer e avaliar o currículo escolar das didácticas da expresión artística e audiovisual.	A5	B4	C54	D1 D14 D15 D16 D18 D21
Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar, crear e producir dentro da linguaxe artística visual e plástico promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa máis alcanzable para o alumnado.	A4	B11	C53 C55 C56	D1 D2 D5 D7 D8 D12 D13 D16 D17 D19 D21
Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes dende a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B2 B3 B8		D1 D2 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D16 D18 D19

Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais: as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masas. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	A2 A3	B11	C53	D1 D13 D14 D16 D18 D19 D21
Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propias das Artes Plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.	A2 A5	B8 B11	C53 C54 C55	D1 D2 D7 D8 D10 D14 D16 D18 D21
Coñecer as características psicoevolutivas e formais da linguaxe plástica dos nenos de primaria así como os aspectos fundamentais da súa sintaxe e semántica. Saber concretar e transmitir todas as características da linguaxe plástica e estimular a aprendizaxe mediante metodoloxías didácticas adecuadas.	A2 A4 A5	B11	C53 C54 C56	D5 D8 D13 D15 D16 D21

Contidos

Tema	
Artes Plásticas e Visuais. Marco disciplinar e modelos formativos.	Estructura curricular das Artes Plásticas e Visuais na Educación Primaria. Modelos de ensino das Artes Plásticas. Historia da educación artística.
O concepto ampliado de arte coma base da educación plástica, visual e audiovisual	O novo papel do espectador e a arte actual. Novos espazos para a pedagogía da arte. Arte e cotidianidade: mecanismos de creación contemporánea.
Elementos básicos da plástica I / II	Linguaxe e comunicación visual. Lectura de imaxes: teoría da Gestalt e graos de iconicidade. Elementos básicos da linguaxe plástica visual. Técnicas e materiais na expresión plástica.
A linguaxe plástica infantil: desenvolvemento perceptivo e características psicoevolutivas	Características e evolución da linguaxe plástica infantil
O concepto de creatividade	A creatividade: definición e mitos. Pensamento converxente e diverxente. Teoría das intelixencias múltiples de Gardner. Estratexias para desenvolver a creatividade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	16	36
Traballo tutelado	24	40	64
Resolución de problemas de forma autónoma	10	40	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Traballo tutelado	Planificación e elaboración de estratexias, materiais e recursos didácticos específicos da educación plástica, visual e audiovisual para a Educación Primaria
Resolución de problemas de forma autónoma	O/a estudante buscará solución, de xeito autónomo, a aquelas cuestións que se lle expoñan durante a clase por parte do profesor

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	levará a cabo un seguimento do alumnado, e resolveranse particularmente as dúbidas nas sesións prácticas ou en horario de tutoría baixo a modalidade de concertación previa.

Traballo tutelado	Nas sesións prácticas observarase a evolución do traballo tutelado, resolvendo aquelas cuestións que se lle poidan expor ao alumnado. Ademais, resolveranse as dúbidas en horas de titoría baixo a modalidade de concertación previa, a través do e-mail e por medio dos foros da plataforma online.
-------------------	--

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Exame de preguntas obxectivas. Probas que avalían o coñecemento a través de preguntas de resposta curta.	40	A2 A3 A4	B11	C53 C54 C56	D1 D2 D14 D17 D18 D21
Traballo tutelado	Elaboración de tres traballos con sentido didáctico baseados no ámbito das Artes Plásticas, preferentemente de xeito grupal.	40	A2 A3 A4	B2 B3 B8	C53 C54 C56	D1 D2 D7 D8 D9 D12 D14 D18 D21
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumno debe desenvolver tarefas procedimentais nun tempo/condiciones establecidos polo profesor, así coma achegar información e opinións sobre os temas propostos nas clases.	20	A2 A3 A4 A5	B8 B11	C53 C54 C55 C56	D1 D2 D5 D7 D8 D12 D13 D14 D16 D17 D18 D19 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que teranse en conta tanto os coñecementos previos do alumnado coma a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A calificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal e coma queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame cunha nota mínima de 5 non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles manterá a nota daqueles traballos/actividades superados na anterior convocatoria e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista ás clases ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ó sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensinanza do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Na avaliación global, o alumnado debe completar e entregar todas as tarefas individualmente dentro do prazo estipulado polo instructor. O alumnado que opte voluntariamente pola avaliación global debe informar o instructor nun prazo dun mes desde o comezo do cuadrimestre.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA fóra das pautas indicadas será cualificado cun 0

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Belloq, G., **Tocar el arte: educación plástica en infantil, primaria y...**, Kaleida Forma, 2014
 Blanco, V., Cidrás, S., **Educación a través da arte**, Kalandraka, 2019
 Caja, J. (coord.), **La educación visual y plástica hoy**, Graó, 2001

Caritx, R., Vallés, J., **Desarrollar las competencias artísticas en primaria**, Graó, 2017

Fontal, O., Gómez, C. y Pérez, S., **Didáctica de las artes visuales en la infancia**, Paraninfo, 2015

Gilabert, L.M., **La educación artística y la expresión plástica infantil: Qué y cómo enseñar**, Dykinson, 2016

Kandinsky, V., **Punto y línea sobre el plano**, Paidós, 1996

Kellog R., **Análisis de la expresión plástica del preescolar.**, Cincel, 1.989

Lowenfeld V., Brittain L., **Desarrollo de la capacidad creadora.**, Kapelusz, 1980

Quiroga, M.P., **Etapas gráficas de desarrollo del dibujo infantil, entre el constructivismo y el ambientalismo**, Papeles Salmantinos de Educación, 2007

Shiner, L., **La invención del arte. Una historia cultural**, Paidós, 2004

Bibliografía Complementaria

Arnheim, R., **Consideraciones sobre la educación artística.**, Paidós, 1.993

Benjamin, W., **La obra de arte en la época de su reproducción mecánica**, Casimiro, 2018

Bourriaud, N., **Estética relacional**, Adriana Hidalgo, 2015

Calaf, R., **Cómo enseñar arte en la escuela**, Síntesis, 2010

Carrascal, S., **Didáctica de la Expresión Plástica y Visual en Educación Infantil**, Universitas S.A, 2016

De Bono, E., **El pensamiento lateral**, Paidós, 1986

Gallardo, J.A., Trianes, M.V., **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2008

Gardner, H., **Inteligencias múltiples: La teoría en la práctica**, Paidós, 2013

Gayford, M., Hockney, D., **Historia de las imágenes para niños**, Blume, 2021

Hargreaves, D., **Infancia y Educación Artística**, Morata, 2002

Marín R. (coord.), **Didáctica de la Educación Artística**, Pearson, 2.003

Quiroga, M.P., **Estructura y temática en el dibujo infantil, aportaciones fundamentales.**, Papeles Salmantinos de Educación, 2007

Read, H., **Educación por el arte**, Paidós, 1982

Reynolds, P.H., **El punto**, Serrés, 2015

Sánchez, M.I., **Jean-Michel Basquiat**, Alba, 2021

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias experimentais I**

Materia	Didáctica das ciencias experimentais I			
Código	V51G120V01402			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Profesorado	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Correo-e	sandra.fragueirobarreiro@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición	Formación para o ensino das ciencias experimentais en educación primaria centrada en física e química xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
C26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
C27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural

C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender a complexidade dos procesos educativos das ciencias experimentais na Educación Primaria partindo das experiencias previas do alumnado desta etapa educativa.	A1	B1	C25	D1
	A3	B2	C28	D2
		B3	C29	D3
		B4		D6
		B6		D14
		B8		D15
		B9		D17
		B10		D22
		B11		D23
Comprender a construción do coñecemento científico e da ciencia escolar.	A1	B1	C25	D1
	A3	B2	C26	D2
		B4	C27	D6
		B5	C28	D7
		B6	C29	D8
		B7	C30	D9
		B8		D12
		B9		D13
		B10		D14
		B12		D15
				D16
				D17
				D20
				D21
				D22
				D23

Relacionar fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación das aprendizaxes do ensino das ciencias na Educación Primaria desde un enfoque globalizado.	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A5	B4	C30	D6
		B6		D7
		B7		D8
		B10		D9
		B11		D12
				D14
				D15
				D16
Utilizar e elaborar recursos didácticos en soporte papel e dixital para o ensino das ciencias na Educación Primaria.				D17
				D21
				D22
				D23
	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A4	B4	C28	D4
	A5	B5	C29	D5
		B6	C30	D6
		B7		D7
Realizar actividades experimentais na aula-laboratorio e na contorna.		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A4	B4	C28	D4
	A5	B5	C29	D5
		B6	C30	D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23

Coñecer procedementos e instrumentos de avaliación para a autorregulación das aprendizaxes na educación científica.	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D6
	A4	B6	C28	D7
	A5	B8	C29	D8
		B10	C30	D9
		B12		D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D21
				D22

Contidos

Tema	
Introdución: A didáctica da Física e a Química para a Educación Primaria.	-
O currículo oficial de Física e Química para a Educación Primaria.	-
As metodoloxías para o ensino da Física e a Química para a Educación Primaria.	-
Os recursos para o ensino na Física e a Química para a Educación Primaria.	-
A avaliación da Física e da Química para a Educación Primaria.	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	22	18	40
Prácticas de laboratorio	23	25	48
Seminario	7	15	22
Traballo tutelado	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula.
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais e didácticas.
Seminario	Titorías grupales.
Traballo tutelado	Realización de traballos nos que o alumnado desenvolve actividades de forma autónoma nas que se inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula.
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio e de elaboración de materiais didácticos.
Seminario	Titoría grupal/individual na aula e en horario de atención.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado	Realización de traballos na aula. Documento elaborado polo alumnado que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D3 D6 D7 D8 D14 D16 D22 D23
Prácticas de laboratorio	Realización de traballos prácticos (experimentos, materiais didácticos...).	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D14 D17 D19 D21 D22 D23
Seminario	Traballos e proxectos. O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc. Pódese solicitar de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita. Documento elaborado polo alumnado que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D2 D3 D4 D5 D9 D10 D11 D13 D19 D21 D22 D23
Traballo tutelado	Traballos e proxectos de carácter práctico. O alumnado presenta o resultado obtido das experiencias prácticas deseñadas e realizadas por eles (de carácter individual ou en grupo) nun documento sobre a temática da materia. Documento elaborado polo alumnado que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D2 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá superar a materia mediante **avaliación continua** coa realización dos traballos previstos na aula. Para acollerse a esta modalidade é obrigatorio asistir polo menos ao 80% das horas presenciais.

O alumnado que se acolla a modalidade de **avaliación global** deberá entregar **todos os traballos** solicitados e realizar unha **proba global teórica e práctica** nas datas establecidas oficialmente. As porcentaxes, neste caso, serán: traballo

tutelado (15%), prácticas de laboratorio (15%), seminarios (25%), traballo tutelado (25%) e proba global (20%).

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos en tempo e forma segundo os prazos programados.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación (continua ou global), as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes e das estudantes na materia; polo que poden sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

As datas dos exames e as titorías determinaranse oficialmente e publicaranse na web:

<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cañal, P., García, A. y Cruz-Guzmán, M., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación primaria**, Paraninfo, 2016

Chard, S., Kogan, Y. y Castillo, C., **El aprendizaje por proyectos en educación infantil y primaria**, Morata, 2019

Iglesias, J., González, L y Fernández-Río, J., **Aprendizaje cooperativo: teoría y práctica en las diferentes áreas y materias del currículo**, Pirámide, 2017

Ontoria, A., **Mapas conceptuales: una técnica para aprender**, Narcea, 1996

Xunta de Galicia, **Decreto 155/2022, de 15 de septiembre, por el que se establecen la ordenación y el currículo de la educación primaria en la Comunidad Autónoma de Galicia**, 2022

Bibliografía Complementaria

Abella, R., Alcázar, V. y Balaguer, L., **Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos**, 1, Graó, 2009

Arias, A., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia, 2009

Brugarolas Criach, I. y Cantons Palmitjavila, J., **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Grao, 2019

Buzan, T., **Mapas mentales: La guía definitiva para aprender a utilizar la herramienta de pensamiento más efectiva jamás inventada**, Alianza, 2019

Cebrián-Robles, D. y Franco-Mariscal, A. J., **Transición digital en la educación: propuestas de aula**, Pirámide, 2026

Friedl, A. E., **Enseñar ciencias a los niños**, 1, Gedisa, 2000

González, F., **Didáctica de las ciencias experimentales II: prácticas de laboratorio**, Pirámide, 2018

Izquierdo, M., **Química en infantil y primaria: una nueva mirada**, 1, Graó, 2012

Martínez-Pérez, S., Fernández-Scagliusi, M. V., Barragán-Sánchez, R. y Palacios-Rodríguez, A., **Transformando la docencia universitaria: innovación, tecnología e inclusión**, Dykinson, 2026

Pontalti, B., **Taller de mapas conceptuales y mentales Para aprender a pensar y organizar las ideas**, 1, Narcea, 2018

Pozo, J. I. y Gómez, M. A., **Aprender y enseñar ciencia: del conocimiento cotidiano al conocimiento científico**, Morata, 2000

Pujol, R. M., **Didáctica de las Ciencias Experimentales en primaria**, 1, Síntesis, 2003

Quílez Robles, A. y Castellano Latorre, J., **Educación en la diversidad: innovación, inclusión y tecnología para aulas del siglo XXI**, Dykinson, 2026

Ramiro, E., **La Maleta de la ciencia : 60 experimentos de aire y agua y centenares de recursos para todos**, 1, Graó, 2010

Valls Corrochano, R., **Programación didáctica y situaciones de aprendizaje desde la LOMLOE**, Universo de Letras, 2022

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das ciencias experimentais II/V51G120V01502

Educación ambiental para o desenvolvemento/V51G120V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Ciencias experimentais/V51G120V01302

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Outros comentarios

As estratexias de ensino deberán adaptarse as circunstancias que se vaian producindo ao longo do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión e linguaxe musical				
Materia	Expresión e linguaxe musical			
Código	V51G120V01403			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Holgado Pena, José Luís			
Profesorado	Holgado Pena, José Luís			
Correo-e	holgado@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Introdución aos elementos da lectura e linguaxe musical e as formas de expresión na música adaptadas para a acción docente na educación infantil: a canción e a interpretación con instrumentos Orff.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
1. Coñecer os fundamentos sobre a estimulación e percepción sonora, semiótica e simbolización nas linguaxes musicais.	B2	C53	D1
	B3	C54	D2
			D9
			D10
			D18
			D21

2. Coñecer os fundamentos e desenvolvemento da didáctica e das pedagogías musicais, e ser capaz de realizar adaptacións que permitan acceder a todo o alumnado ao goce da música e ao seu uso como medio de expresión.	B2 B4 B11	C53 C54 C55 C56	D1 D2 D9 D12 D13 D14 D17 D18 D19 D21
3. Ser capaz de analizar as correntes de educación musical actuais, extraendo conceptos e liñas metodolóxicas.	B2 B4 B11	C53 C56	D1 D2 D5 D9 D13 D17 D18 D21
4. Buscar e utilizar bibliografía e materiais de apoio en, polo menos, dúas linguas.	B2 B3 B11	C53 C56	D1 D2 D5 D8 D14 D16 D18 D21
5. Saber utilizar o xogo como elemento facilitador na adquisición de destrezas no referente á lectoescritura musical.	B4 B8	C53 C54	D1 D2 D9 D10 D12 D17 D18 D19 D21
6. Desenvolver a capacidade de utilizar motivos rítmicos e/ou melódicos para a improvisación.		C53 C54	D1 D2 D14 D18
7. Tomar conciencia dos elementos temáticos desde unha análise perceptivo de escóitaa, empregando as técnicas de representación da linguaxe musical.	B8 B11	C53 C54 C56	D1 D2 D13 D14 D16 D21
8. Facilitar a comprensión das formas musicais contemporáneas.	B2 B4	C55 C56	D1 D2 D5 D10 D12 D14 D17 D18 D19 D21
9. Coñecer os fundamentos da linguaxe musical e a súa evolución a través da historia.	B11	C53 C54	D1 D5 D16
10. Dominar a didáctica específica da linguaxe musical.	B11	C53 C54	D1 D5 D14 D16 D18
11. Coñecer, valorar e seleccionar fragmentos musicais significativos, de todos os estilos, épocas e culturas.	B4 B8 B11	C53 C55	D1 D5 D13 D14

Contidos

Tema	
1. Parámetros constitutivos da arte da música.	1.1. Valor formativo da música. 1.2. As calidades do son: altura, intensidade, duración e timbre.
2. Representacións convencionais e non convencionais da linguaxe musical.	Lectura fácil de partituras.
3. Ritmo e métrica. Compases simples, compostos e de amálgama. Ditados.	Figuras e silencios. Compases. Tempo. Pulso. Acento. Combinacións rítmicas. Lectura e interpretación de esquemas rítmicos.
4. Melodía: do intervalo ao motivo e á frase musical. Escalas.	4.1. Elementos básicos da linguaxe musical (notación, claves, alteracións, signos de prolongación e repetición, signos de expresión). 4.2. Percepción e análise dos parámetros do son na audición: altura, intensidade, duración, timbre.
5. Lectura de partituras convencionais e ditados melódicos.	5.1. A canción como eixo da educación musical. Entoación de cancións e fragmentos melódicos. Cancións con xestos.
6. Xogos musicais para a mellor comprensión da linguaxe musical.	6.1. Expresión corporal 6.2. O corpo como instrumento. 6.3. Clasificación dos instrumentos: familias e subfamilias. 6.4. Os instrumentos dispoñibles nas aulas de música: coñecemento e práctica. 6.5. Novas Tecnoloxías
7. Lectura musical a dúas voces.	.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	22	40
Traballo tutelado	17	33	50
Traballo tutelado	6	17	23
Resolución de problemas	2	0	2
Seminario	2	2	4
Práctica de laboratorio	3	12	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	6	8
Cartafol/dossier	1	6	7
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia e das directrices para a elaboración dos traballos previstos.
Traballo tutelado	Traballo dirixido polo profesor. Técnicas grupais participativas.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos.
Resolución de problemas	Exames.
Seminario	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención personalizada nas sesións na aula e no horario das titorías.
Traballo tutelado	Atención personalizada nas sesións na aula e no horario das titorías.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Práctica de laboratorio	Exposición dunha actividade, segundo un guión de actividades realizadas na clase	25	B2 B3 B4 B8 B11	C55	D1 D2 D9 D10 D12 D13 D16 D17 D18 D19 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame escrito con preguntas curtas e/ou tipo test.	40	B11	C53 C54 C56	D5
Cartafol/dossier	Presentación dun traballo no que aparezan todas as actividades realizadas na clase.	25		C56	D2
Observación sistemática	Participación activa na aula	10			D1 D12 D14 D17

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para superar a materia será necesario alcanzar o 50% da calificación en todos os apartados de avaliación (tambén en cada unha das partes do exame). Non cumprir este requisito implica ter que recuperar a parte correspondente na convocatoria de xullo. En convocatorias posteriores se tendrá que recuperar toda a materia. A data de exámenes pode consultarse no calendario oficial de exámenes dispoñible na páxina web e na secretaría do centro.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O exame constará de preguntas curtas, tipo test e/o a desenvolver sobre o libro; Cremades, R. (2017) *Desenvolvemento da Expresión Musical en Educación Primaria*. Madrid: Paraninfo. Neste caso, a nota do exame pasará a ser do 100% da cualificación xeral.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Como criterios de avaliación considerárase a corrección na realización dos traballos, a súa claridade explicativa, a estruturación e sistematización dos mesmos, a corrección ortográfica, a orixinalidade e creatividade, a capacidade crítica e autocrítica, a incorporación de bibliografía, a organización e estruturación da información, a adecuación ao contexto, a justificación dos aspectos pedagóxicos dos recursos diseados, a implicación do alumnado na realización e desenvolvemento das actividades prácticas, a claridade expositiva, a estruturación de ideas e o espírito crítico na presentación dos contidos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Abad Ruiz, Federico, **¿Do re qué? : guía práctica de iniciación al lenguaje musical**, Berenice, 2017
- Bernal Vázquez, J. - Calvo Niño, Mª Luisa, **Didáctica de la música**, Aljibe, 2000
- Cremades, Roberto, **Didáctica de la Educación Musical en Primaria**, Paraninfo, 2017
- Frega, Ana Lucía, **Didáctica de la música**, Bonum, 2005
- Giráldez Hayes, Andrea, **Internet y educación musical**, Graó, 2005
- Montoro Alcubilla, María Pilar, **Audiciones musicales activas para el aula**, CCS, 2011
- Nardo, Rita de,, Welch, Graham,, Díaz, Maravillas, **¿Se nace musical? : cómo promover las aptitudes musicales de los niños**, Graó, 2010
- Pascual Mejía, Pilar, **Didáctica de la música para primaria**, Pearson, 2010
- Torres Otero, Luís, **Las tecnologías en el aula de música : bases metodológicas y posibilidades prácticas**, MAD, 2010

Bibliografía Complementaria

- Agudo Brigidano, Dorotea, **Juegos de todas las culturas**, Inde, 2002

Albert Blaser, James, **Música y movimiento**, Graó, 2001

Crandall, Joanne, **Musicoterapia : la autotransformación a través de la música**, Person, 2005

Hemsey de Gainza, Violeta, **Pedagogía musical**, Lumen, 2002

Montoro Alcubilla, María Pilar, **44 juegos auditivos : educación musical en Infantil y Primaria**, CCS, 2015

Pradera, Máximo, **De qué me suena eso? : paseo informal por la música clásica**, Aguilar, 2005

Verde Trabada, Ana, **Música y acción : enseñanza y aprendizaje de la música creativa**, CEU Ediciones, 2015

Recomendacións

Outros comentarios

Dada a importante carga práctica da materia, é altamente recomendable a asistencia regular ás sesións presenciais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua galega				
Materia	Lingua galega			
Código	V51G120V01404			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Profesorado	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Correo-e	maria.rodriguezlore@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	O Grao en Educación Primaria esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal de ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. E tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade). O futuro mestre de Educación Primaria deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación	C43	D1 D3

Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.			C46	D1
			C48	D2
			C50	D3
				D12
				D14
				D17
				D18
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos	A1 A2 A3 A4	B4	C46 C48	D1 D2 D3 D9 D14 D17 D18
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	A1 A3 A4 A5	B4	C46	D3
Coñecer a gramática da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D13
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	A1 A2 A3		C46 C50	D3
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D3 D7 D12 D13

Contidos

Tema

FONÉTICA E ORTOGRAFÍA	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
MORFOSINTAXE	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.
LÉXICO E FORMACIÓN DE PALABRAS.	Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos. Grupos consonánticos. Sufixos e terminacións. Familias léxicas irregulares. Interferencias léxicas. Neoloxismos. A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos. Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica. Derivación: prefixación e sufixación. Parasíntese. Composición. Outros procedementos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	12	80	92
Traballo tutelado	2	12	14
Lección maxistral	38	0	38
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	2	4
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	Elaboración, de maneira individual, de textos escritos sobre unha temática concreta (estudo dialectolóxico e/ou análise de calquera aspecto relacionado co programa) que se especificará na aula para o cal o alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, redactar, etc.
Lección maxistral	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O atendimento personalizado ten como obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da aula. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramento e guiando o alumnado, para que acade os obxectivos propostos.
Resolución de problemas	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios: participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de análises e comentarios.	30	
Traballo tutelado	Elaboración dun/s ensaio/s no/s que se dea conta dalgún aspecto concreto da materia, nos que se ofrezca a valoración sobre algunha cuestión; descritor dun libro; análise dun texto dende o punto de vista das desviacións da lingua, nos que se terán en conta a estrutura, presentación, construción e corrección lingüística, emprego acomodado de signos de puntuación. Cada erro de ortografía, morfosintaxe ou de procedementos suporá a perda de 0,25 puntos. Cualificación mínima: 5	10	A1 B4 C43 D1 A2 C46 D2 A3 C48 D3 A4 D7 A5 D13 D14 D18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame que será realizado na data oficial publicada na Secretaría do Centro. Cada erro de ortografía ou morfosintaxe suporá a perda de 0,25 puntos. Cualificación mínima para superar a proba e facer a media co resto das actividades avaliadas: 5 puntos	40	B4 C43 D1 C46 D2 C48 D3 D7 D14 D18
Exame de preguntas obxectivas	Haberá dous exames parciais de ortografía e verbos despois de dar os respectivos temas. Cada erro de ortografía ou morfosintaxe suporá a perda de 0,25 puntos. Calificación mínima para superar a proba e facer media co resto das actividades avaliadas: 5 puntos.	20	B4 C43 D1 C46 D2 C48 D3 D7 D14 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

A ficha persoal, cos datos persoais e a foto pegada, debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

O sistema de avaliación pretende facer o alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais

procurarase unha **avaliación continua**, formativa e global, polo que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e o resultado final de dito proceso.

A **cualificación final** da materia será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. É dicir, a cualificación final será a suma da nota do exame final (40%), resolución de problemas (30%), dos exames parciais (20%) e do traballo final (10%). Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. É imprescindible entregar todos os traballos para poder aprobar a materia. Todo traballo entregado fóra de prazo terá unha penalización na nota do 50%. O alumnado que non entregue algún traballo suspenderá a materia e deberá presentar na convocatoria de xullo todo o que non entregou. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas do traballo tutelado e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia da primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asistise ás aulas ou faltase máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (12 horas, 6 sesións) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá según o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e o Proceso de Ensinanza do Estudantado aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O alumnado que se acolla a esta modalidade terá que entregar todos os traballos propostos, facer os dous parciais e presentarse ao exame final. Todo aquel alumnado que desexa ir a avaliación global deberá notificarllo á docente antes do 31 de outubro de 2026.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

FEIXÓ CID, X., **Gramática da lingua. Síntese práctica**, Xerais, 2004

FREIXEIRO MATO, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II**, A Nosa Terra, 2002-2006

VVAA, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, Real Academia Galega/Instituto da Lingua galega., 2005

Dosil López Benxamín, **Manual de uso da Lingua galega**, 1, Xerais, 2021

Núñez Singala, M., **En galego, por que non? Contra os prexuízos e as simplificacións sobre a lingua galega**, 1, Galaxia, 2016

Carreiro, P., **Historia da Lingua galega. Do latín ao acento de Burgos**, 2, Baía, 2021

Bibliografía Complementaria

Dosil, B., **Escrita doada. Consellos para redactar ben**, Xerais, 2015

HERMIDA GULÍAS, C., **Gramática práctica**, Sotelo Blanco Edicións, 2004

MÉNDEZ ÁLVAREZ, M^a. X., **Ortografía da lingua galega**, Xerais, 2004

MUÑOZ SAA, B., **Claro e seguido. 1, 2, 3, 4.**, Xerais, 2004

PENA, X. R. e ROSALES, M., **Manual e exercicios de galego urxente**, Xerais, 2006

REGUEIRA, X. L., **Os sons da lingua**, Xerais, 1998

Peres Vigo, Alexandre, **Galaicofobia: o desprezo contra o pobo galego até os nosos días**, 1, Galaxia, 2024

Maceira Eiras, M.; Quintas Alborés, E., **Liberdade para o galego: política, uso e disposición da lingua**, 1, Laiovento, 2024

Núñez Singala, M., **Sacar a lingua é de mala educación : oportunidades do multilingüismo na infancia e na idade adulta**, 1, Galaxia, 2017

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- A asistencia continuada ás clases presenciais.
- A participación e a realización das tarefas prácticas que se propoñan.
- A dedicación responsábel e con rigor ao estudo da materia.
- O estudo continuado da materia.
- A lectura reflexiva, reparando no uso da linguaxe.
- A práctica da expresión oral para desenvolver a fluidez e corrección.

O rendemento depende do estudo continuado da materia. É case imposible asimilar toda a materia mediante o estudo intensivo ao final do curso académico.

Os alumnos, para a aprendizaxe significativa, deben realizar individualmente os exercicios que propón o profesor. É moi conveniente que as lecturas se fagan de forma reflexiva, reparando no uso da linguaxe.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas e a súa didáctica II				
Materia	Matemáticas e a súa didáctica II			
Código	V51G120V01405			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Álvarez Lago, Susana			
Profesorado	Álvarez Lago, Susana			
Correo-e	salvarez@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	A aprendizaxe da xeometría debe estar baseado en actividades construtivas, sensíbles e lúdicas, ofrecendo numerosas posibilidades para experimentar, mediante diferentes recursos e/ou materiais, os conceptos, as súas propiedades e os seus problemas. É indubidable a súa achega no desenvolvemento da persoa, na súa capacidade para comunicarse, na súa relación cos obxectos e a xente que lle rodea, favorecendo o desenvolvemento dunha serie de capacidades. Pola súa banda, a estatística converteuse nun coñecemento imprescindible nesta sociedade do coñecemento e as novas tecnoloxías, xa que, a persoa debe ter a capacidade e as ferramentas necesarias para poder interpretar e analizar toda esa información á que ten acceso, e permítalle unha maior participación cidadá coñecendo, explicando e cuestionando a realidade que a rodea. A probabilidade, por último, é un campo da matemática moi relevante na cotidianidad das persoas, permitindo estimar ou predicir sucesos. O seu traballo na aula supón, en moitas ocasións, un gran exercicio de abstracción e de pensar de forma non determinista, traballando con conceptos pouco intuitivos. Esta materia, Matemáticas e a súa Didáctica II, destinada a futuros/as mestres/as, pretende dar unha ampla visión dunha boa parte destes contidos matemáticos que se desenvolven actualmente no noso Sistema Educativo na etapa de Primaria. Trátase de que, sendo conscientes da complexidade da tarefa do ensino para lograr unha aprendizaxe matemática significativo, adquiran e consoliden os contidos destas matemáticas básicas, formándose como docentes capaces de ser críticos coa súa propia práctica, de reflexionar e de tomar decisións co obxecto de melloralas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable

B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C38	Adquirir competencias matemáticas básicas (numéricas, cálculo, geométricas, representacións espaciais, estimación e medida, organización e interpretación da información, etc)
C39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
C40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir competencias matemáticas básicas.	A1		C38	D1
	A2		C39	D2
	A3		C40	D3
	A4			D7
	A5			D8
				D14
Coñecer o currículo escolar de matemáticas en Educación Primaria. Coñecer erros e dificultades que se poden presentar no proceso de ensino-aprendizaxe das matemáticas.	A2	B1	C39	D1
		B2	C41	D2
		B3	C42	D3
		B4		D6
		B10		D7
				D14
Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Desenvolver a autoconfianza no uso das matemáticas, estímalo e o gusto por esta materia.	A3	B2	C40	D1
	A4	B3		D2
		B4		D3
		B9		D6
		B10		D7
		B12		D8
				D9
				D12
				D14
				D18
				D22
Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá. Saber traballar en equipo para deseñar e resolver problemas, reflexionar sobre a práctica docente e a formación permanente en matemáticas.	A1	B3	C40	D1
	A2	B5	C41	D2
	A3	B7		D3
	A4	B12		D6
				D7
				D8
				D9
				D14
				D16
				D18
				D21
				D22

Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do coñecemento científico.	A1	B3	C41	D1
	A3	B4		D3
	A5	B12		D6
				D8
				D9
				D14
				D16
				D18
				D21
				D22

Contidos

Tema	
1. Xeometría e medida: Elementos básicos	Compoñentes elementais das figuras xeométricas. Construcións con regra e compás. Medida.
2. Xeometría no plano	Figuras xeométricas. Relacións métricas. Lonxitudes e áreas. Transformacións xeométricas. Xeometría con coordenadas.
3. Xeometría no espazo	Poliedros e superficies de revolución. Áreas e volumes.
4. Tratamento da información	Recollida e ordenación de datos. Representacións gráficas. Medidas de tendencia central e de dispersión. Probabilidade. Tratamento do azar e a probabilidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	38	62
Resolución de problemas	20	40	60
Traballo tutelado	7	18	25
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia. Recollida de información sobre os coñecementos matemáticos do alumnado.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do docente.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas relacionados coa temática da materia, por parte do alumnado. Considérase como complemento da lección maxistral, co obxectivo de axudar ao alumno/á unha mellor comprensión dos conceptos. Nalgúns casos será necesario o coñecemento e uso de material didáctico.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de traballos baixo as directrices e supervisión do docente, fomentando o traballo en equipo e o gusto pola materia, e tendo en conta as competencias do Decreto do currículo de matemáticas de Educación Primaria.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
Resolución de problemas	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.

Traballo tutelado	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
-------------------	---

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Aspectos a valorar: - Presentación de problemas resoltos, vídeos, reflexións sobre cuestións relacionadas coa materia obxecto de estudo, ou calquera outro tipo de documento realizado tanto en horario lectivo como fóra del. - Coñecemento e bo uso de material didáctico.	15	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B3 B5	C38 C39 C40 C42	D1 D2 D3 D7
				B7 B9 B10		D8 D9 D14
	O estudante traballará tanto de forma individual como en grupo.					D16 D18 D21 D22
Traballo tutelado	Entrega e exposición de traballos en grupo, onde se valorará a calidade dos mesmos, o dominio dos contidos matemáticos, a claridade na exposición e a participación de cada membro do grupo.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B9 B10	C38 C40 C42	D1 D2 D3 D7 D8 D9
						D12 D14 D16 D18 D21 D22
Exame de preguntas obxectivas	Parte da proba escrita na que o alumno/a deberá responder a cuestións de resposta curta relacionadas cos contidos expostos ao longo do cuadrimestre. As respostas deberán ser claras, concisas e sen faltas de ortografía.	30	A1 A2 A3 A4	B1 B9	C38 C39 C40	D1 D2 D3 D6 D8 D16 D22
Resolución de problemas e/ou exercicios	Parte da proba escrita na que o alumno/a deberá resolver problemas relacionados cos contidos da materia. Valorarase positivamente: - os razoamentos nas resolucións, - a boa expresión matemática.	30	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B10	C38 C39 C40 C42	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D18 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación ten como finalidade implicar activamente ao alumnado no seu propio proceso de aprendizaxe. En liñas xerais, establecerase un modelo de **AVALIACIÓN CONTINUA** no que se valorarán os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no resultado final. A aplicación deste sistema de avaliación require a asistencia continuada ás sesións presenciais.

A cualificación final neste sistema de avaliación continua obterase mediante a suma ponderada das cualificacións alcanzadas nas distintas actividades avaliadas, de acordo coas porcentaxes establecidas no cadro correspondente. Para poder acceder a dita ponderación, será requisito indispensable obter unha cualificación mínima de 4,5 sobre 10 en cada unha delas.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista regularmente ás clases e cuxa ausencia supere o 20% do cómputo total de horas impartidas, deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá de conformidade co disposto nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre a Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do *Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O alumnado que opte por este sistema de

avaliación deberá entregar os mesmos traballos esixidos aos seus compañeiros, que suporán o 20% da cualificación final, e realizar dous exames específicos, un de cuestións teóricas de resposta curta e outro de resolución de problemas, cada un dos cales representará o 40% da cualificación final.

Non se admitirán traballos presentados fóra dos prazos establecidos. Todo traballo copiado que se detecte ao longo do curso penalizarase por igual, tanto para os estudantes que copian como para os copiados, implicando en ambos os casos unha cualificación de 0, do mesmo xeito que nos traballos *plagiados ou elaborados mediante un uso inadecuado de IA.

Cada falta de ortografía descontará 0,2 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen.

Os correos electrónicos serán atendidos sempre que sexan enviados cunha correcta redacción e con información en Asunto que permita identificar o contido de leste. Na medida do posible, aconséllase facer uso da mensaxería a través do curso correspondente da Blackboard.

As datas das probas de avaliación, en ambas as convocatorias, serán as establecidas no calendario oficial do curso 2026-27, dispoñible na páxina web do centro: <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

Establecerase un único día para a revisión de exames. Fóra dese prazo non se atenderán revisións nin se realizarán modificacións das cualificacións, salvo en casos debidamente xustificadas e sempre a criterio do docente. En ningún caso levarán acabo revisións de maneira virtual.

O alumnado que non supere a materia na primeira convocatoria conservará a cualificación daqueles traballos/actividades superadas, debendo realizar novamente o exame ou exames, así como os traballos/actividades non superadas, na segunda convocatoria.

As cualificacións obtidas conservaranse unicamente durante o curso académico no que sexan alcanzados e, como máximo, durante o curso académico seguinte.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia polo que poden sufrir lixeiras modificacións.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carrillo Yáñez, J. (et al.) (coord.), **Didáctica de las matemáticas para maestros de educación primaria**, Paraninfo, 2016

Castro, E., **Didáctica de la Matemática en la Educación Primaria**, Síntesis, 2001

Chamorro, Mª C. (coord.), **Didáctica de las Matemáticas para Primaria**, Pearson, 2003

Nortes Checa, A., **Matemáticas y su Didáctica**, DM, 1993

Segovia Alex, I. y Rico Romero, L. (coords.), **Matemáticas para maestros de educación primaria**, Pirámide, 2016

Bibliografía Complementaria

Alsina, C.; Burgués, C.; Fortuny, J.M., **Invitación a la didáctica de la Geometría**, Síntesis, 1987

Alsina, C.; Burgués, C.; Fortuny, J.M., **Materiales para construir la Geometría**, Síntesis, 1988

Canals, Mª Antonia, **Medidas y geometría**, Octaedro, 2016

Chamorro, Mª C.; Belmonte, J.M., **El problema de la medida. Didáctica de las magnitudes lineales**, Síntesis, 1991

Cid, E.; Godino, J.D.; Batanero, C., **Matemáticas para maestros**, Universidad de Granada. Departamento de Didáctica, 2004

Díaz, J.; Batanero, C.; Cañizares, M.J., **Azar y probabilidad**, Síntesis, 1988

Godino, J.D.; Batanero, C.; Font, V., **Didáctica de las Matemáticas para maestros**, Universidad de Granada. Departamento de Didáctica, 2004

Guibert, A.; Lebeaume, J.; Mousset, R., **Actividades geométricas para Educación Infantil y Primaria**, Narcea, 1993

Hernán Siguero, F.; Carrillo Quintela, E., **Recurso en el aula de matemáticas**, Síntesis, 1999

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da lingua e literatura: Galego				
Materia	Didáctica da lingua e literatura: Galego			
Código	V51G120V01501			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Profesorado	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Correo-e	maria.rodriquezlore@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Trátase de proporcionar ao futuro docente coñecementos científicos necesarios, teóricos e prácticos, para favorecer o desenvolvemento das habilidades lingüísticas do alumnado de Educación Primaria. Así acadará un dominio adecuado de técnicas didácticas, capacidade para seleccionar recursos e estratexias de intervención didáctica, criterios para analizar os diversos materiais e referentes para avaliar o progreso nas diferentes habilidades comunicativas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	D1
Coñecer o currículo escolar da lingua e literatura galegas e a súa situación social.	C46
Adquirir coñecementos arredor dos procedementos de ensino e aprendizaxe da lingua galega como medio de comunicación. Tamén arredor do ensino e aprendizaxe da literatura galega.	D3
Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral.	D12
Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	C1 C4 C49
Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade.	D18

Coñecer textos de literatura popular e de literatura infantil galega e valorar o seu aproveitamento para a aprendizaxe lingüística e como medio de normalización da lingua.
Coñecer textos da literatura galega, tanto culta como popular e infantil, e valorar o seu aproveitamento para o coñecemento da lingua e da cultura galega.

D14

Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes no alumnado.

B1
B2
B3
B4
B6
B11

Recoñecer a importancia dunha axeitada educación literaria e do fomento do hábito lector.

C1

Coñecer recursos para fomentar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.

D13

Desenvolver e avaliar os contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.

B1
B2
B3
B4
B6
B11

Contidos

Tema

1.- COÑECEMENTOS PARA O DESENVOLVEMENTO DAS HABILIDADES COMUNICATIVAS. Desenvolvemento das habilidades comunicativas. Comprensión e expresión oral. Comprensión e expresión escrita. Competencia comunicativa. Metodoloxía, estratexias e técnicas.

2.-ANIMACIÓN Á LECTURA E Á ESCRITURA. Lectura comprensiva. As idades lectoras. Competencia literaria e competencia lectora. A biblioteca de aula. Animación á lectura. Expresión escrita: obxectivos. Formas de expresión escrita. Proceso didáctico da composición. Escrita creativa.

3.-DESENVOLVEMENTO DE EXPERIENCIAS EDUCATIVAS E DE MATERIAIS DIDÁCTICOS. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	6	30	36
Presentación	1	4	5
Resolución de problemas	5	54	59
Lección maxistral	40	8	48
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios, propostas didácticas, experiencias educativas, proxectos... na aula realizados baixo as directrices e supervisión da profesora, de maneira autónoma e/ou de xeito colaborativo.
Presentación	Presentacións e exposicións por parte do alumnado de contidos sobre a materia obxecto de estudo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudantado.
Resolución de problemas	
Lección maxistral	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula e/ou resolución de calquera dúbida referida ás encomendas que se realicen. O alumnado disporá de atención personalizada tanto nas horas de tutoría (estarán marcadas no taboleiro situado xunto a porta do despacho da profesora, despacho D) coma nas horas de traballo nas aulas para resolver dúbidas, aclarar conceptos, etc.

Presentación	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula e/ou resolución de calquera dúbida referida ás encomendas que se realicen. O alumnado disporá de atención personalizada tanto nas horas de titoría (estarán marcadas no taboleiro situado xunto a porta do despacho da profesora, despacho D) coma nas horas de traballo nas aulas para resolver dúbidas, aclarar conceptos, etc.
Resolución de problemas	

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Elaboración de traballos orais/escritos na aula nos que se valorará a implicación do alumnado.	40	B1	C1	D1	
			B2	C4	D3	
			B3	C49	D12	
	Elaboración de traballos a partir de lecturas de libros, de artigos, de conferencias realizadas por poñentes de prestixio, de temas relacionados coa materia, etc. que permitan afondar ou complementar os contidos da materia.		B11		D13	
					D14	
					D18	
	Estes traballos, así como a súa cualificación específica, serán indicados nas diferentes sesións de traballo.					
Presentación	Elaboración e exposición oral na aula de traballos prácticos sobre temas ou contidos do programa.	10	B1	C1	D1	
			B2	C4	D3	
			B3		D12	
			B11		D13	
	Valorarase a aplicación práctica dos contidos teóricos do temario, a planificación, a creatividade, a exposición oral.				D18	
Resolución de problemas	Elaboración de traballos na aula. Estes traballos serán indicados na aula.	10				
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame dividido en dúas partes: unha teórica (con preguntas de desenvolvemento sobre a materia dada) e outra práctica (con preguntas relacionadas cos traballos feitos na clase).	40	B1	C1	D1	
			B2	C46	D3	
			B3	C49	D14	
					D18	

Outros comentarios sobre a Avaliación

o sistema de avaliación pretende facer o alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha avaliación continua, formativa e global, polo que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación no proceso de aprendizaxe e o resultado final de dito proceso. A cualificación final da materia será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. É dicir, a cualificación final será a suma da nota do exame (40%), dos traballos (40%), exposicións (10%) e da resolución de problemas (10%). É imprescindible entregar todos os traballos para poder aprobar a materia. Todo traballo entregado fóra de prazo terá unha penalización na nota do 50%. O alumnado que non entregue algún traballo, suspenderá a materia e deberá presentar na convocatoria de xullo todo o que non entregou. O exame, tanto a parte práctica como a teórica, debe estar aprobado para superar a materia.

ALUMNADO NON ASISTENTE Aquel alumnado que non asistise ás aulas ou faltase máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas terá que presentarse a o exame teórico e ao práctico. Así mesmo, deberá presentar todos os traballos sinalados na aula. Para a asignación dos traballos, o alumno/a alumna deberá poñerse en contacto coa profesora antes do día 31 de outubro de 2026. Estes traballos terá que entregalos o día da realización do exame. Aqueles alumnos e alumnas que non aproben a materia poderán recuperar as competencias non adquiridas na convocatoria do mes de xullo, manténdoseles a nota dos traballos/actividades superados, e terán que realizar novamente o exame.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Badiá Armengol, D E Vilá, M., **Juegos de expresión oral y escrita**, Graó, 2009

Ballester Roca, J., **La formación lectora y literaria**, Graó, 2015

Cassany, D. et al., **Enseñar lengua**, Graó, 1997

García Teijeiro, A., **A poesía é necesaria. Lectura e creación poética dentro da aula**, Xerais, 2009

Martín Vega, R., **Manual de didáctica de la lengua y la literatura**, Síntesis, 2009

Mendoza Fillola, A., **Didáctica de la lengua y la Literatura para Primaria**, Pearson, 2000

Roig Rechou, B. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil Galega**, Xerais, 2015

Sánchez Miguez, E. et al., **La lectura en el aula**, Graó, 2010

Cuba, X. R.; Miranda, X.; Reigosa, A., **Pequena mitoloxía de Galicia**, 1, Xerais, 2022

Campos, J.; Cequeliños, C., **Historia da Galicia pequeniña**, 1, Aira, 2023

Campos, J.; Cequeliños, C., **Atlas da Galicia pequeniña**, 1, Aira, 2023

Campos, J.; Cequeliños, C., **As letras da Galicia pequeniña**, 1, Aira, 2023

Babarro, X.; Fernández, A. F., **Galicia. Do A ao Z**, Everest, 2008

Bibliografía Complementaria

Muñoz Súa, B., **Comprensión escrita**, Xerais, 2004

Muñoz Súa, B., **Comprensión oral**, Xerais, 2004

Muñoz Súa, B., **Expresión escrita**, Xerais, 2004

Muñoz Súa, B., **Expresión oral**, Xerais, 2004

Roig Rechou, B. A., **A Literatura Infantil e Xuvenil no século XXI. Seis chaves para entendela mellor**, Asociación Española de Amigos del Libro/Xunta de G, 2008

Rodari, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 1999

VVAA, **Gramática insubordinada**, Xerais, 2004

Estas fontes serán ampliadas na aula.,

Fernández Rial, R., **Mover ficha. Proposta didáctica para as aulas de linguas e literaturas**, 1, Galaxia, 2024

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Literatura infantil e xuvenil/V51G120V01910

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua galega/V51G120V01404

Outros comentarios

- Recoméndase a asistencia ás clases teóricas e prácticas, a participación activa nas sesións e a realización das tarefas prácticas, ademais da dedicación continuada ao estudo da materia.
- É preciso tamén a adquisición dun hábito lector áxil e eficaz, xunto cunha actitude crítica e analítica dos textos e materiais didácticos traballados.
- O horario de titorías da profesora estará marcado na porta do seu despacho (despacho D do segundo andar)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica das ciencias experimentais II				
Materia	Didáctica das ciencias experimentais II			
Código	V51G120V01502			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Profesorado	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Correo-e	sandra.fragueirobarreiro@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición	Formación para o ensino das ciencias experimentais en educación primaria centrada en bioloxía e xeoloxía. xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
C26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
C27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural

C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais: Bioloxía e Xeoloxía.	A3	B1	C25	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23

Coñecer o currículo escolar das ciencias experimentais: Bioloxía e Xeoloxía.

A1	B1	C26	D1
A2			D2
A3			D3
A4			D4
A5			D5
			D6
			D7
			D8
			D9
			D10
			D11
			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D21
			D22
			D23

Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá

A1	B1	C27	D1
A2	B2		D2
A3	B3		D3
A4	B4		D4
A5	B5		D5
	B6		D6
	B7		D7
	B8		D8
	B9		D9
	B10		D10
	B11		D11
	B12		D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D21
			D22
			D23

Valorar as ciencias como un feito cultural

A1	B7	C28	D1
A3	B8		D2
A4	B9		D3
A5	B12		D4
			D5
			D6
			D7
			D8
			D9
			D10
			D11
			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D21
			D22
			D23

Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostible	A1	B5	C29	D1
	A2	B6		D2
	A3	B7		D3
		B8		D4
		B9		D5
		B11		D6
		B12		D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nas e nos estudantes	A1	B1	C30	D1
	A2	B2		D2
	A3	B3		D3
	A4	B4		D4
	A5	B5		D5
		B6		D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23

Contidos

Tema	
Introdución	A didáctica das Ciencias experimentais (Bioloxía e Xeoloxía) para a Educación Primaria.
O currículo	O currículo oficial das Ciencias experimentais (Bioloxía e Xeoloxía) para a Educación Primaria.
Metodoloxías e recursos	As metodoloxías para o ensino das Ciencias Experimentais (Bioloxía e Xeoloxía) para a Educación Primaria.
	Os recursos para o ensino das Ciencias Experimentais (Bioloxía e Xeoloxía) para a Educación Primaria.
Avaliación	A avaliación das Ciencias experimentais (Bioloxía e Xeoloxía) para a Educación Primaria.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	8	12
Traballo tutelado	8	25	33
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	28	38
Prácticas de laboratorio	23	23	46

Seminario	5.5	4	9.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	10	11.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Actividades expositivas do profesorado sobre os ámbitos temáticos da materia. Elaboración e exposición de presentacións-resumo sobre os traballos realizados na materia polo alumnado.
Traballo tutelado	Actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa e titoradas polo profesorado.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración de proxectos integrados no marco das Ciencias experimentais en Educación Primaria, onde se fomenta a actividade autónoma do alumnado.
Prácticas de laboratorio	O alumnado desenvolverá actividades experimentais co equipamento didáctico da aula-laboratorio.
Seminario	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento dos traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Axudar ao alumnado en pequeno e gran grupo.
Traballo tutelado	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Proporcionar axuda ao alumnado en pequenos grupos, en equipos ou individualmente tanto en aula como fóra delas sobre o desenvolvemento e deseño de proxectos relacionados coa temática da materia.
Prácticas de laboratorio	Axudar ao alumnado no desenvolvemento de actividades experimentais na aula tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan neste tipo de tarefa.
Seminario	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Avaliación do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos mostrados a través dos traballos de aula.	35	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A4	B4	C28	D4
			A5	B5	C29	D5
				B6	C30	D6
				B7		D7
				B8		D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23

Prácticas de laboratorio	Avaliación a través da entrega de traballos con actividades prácticas (experimentos, material didáctico, actividades innovadoras...).	40	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A4	B4	C28	D4
			A5	B5	C29	D5
				B6	C30	D6
				B7		D7
				B8		D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación das aprendizaxes a través de probas de avaliación individuais ou en grupo desenvolvidas na aula.	25	A1	B1	C25	D1
			A2	B2	C26	D2
			A3	B3	C27	D3
			A4	B4	C28	D4
			A5	B5	C29	D5
				B6	C30	D6
				B7		D7
				B8		D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá superar a materia mediante **avaliación continua** coa realización dos traballos previstos na aula. Para acollerse a esta modalidade é obrigatorio asistir polo menos ao 80% das horas presenciais.

O alumnado que se acolla a modalidade de **avaliación global** deberá entregar **todos os traballos** solicitados e realizar unha **proba global teórica e práctica** nas datas establecidas oficialmente. As porcentaxes, neste caso, serán: traballo tutelado (25%), exame de preguntas obxectivas (20%), prácticas de laboratorio (30%) e proba global (25%).

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos en tempo e forma segundo os prazos programados.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación (continua ou global), as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes e das estudantes na

materia; polo que poden sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

As datas dos exames e as titorías determinaranse oficialmente e publicaranse na web:

<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arias, A., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia, 2009

Cañal, P., García, A. y Cruz-Guzmán, M., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación primaria**, Paraninfo, 2016

Chard, S., Kogan, Y. y Castillo, C., **El aprendizaje por proyectos en educación infantil y primaria**, Morata, 2019

González, F., **Didáctica de las ciencias experimentales II: prácticas de laboratorio**, Pirámide, 2018

Iglesias, J., González, L. y Fernández-Río, J., **Aprendizaje cooperativo: teoría y práctica en las diferentes áreas y materias del currículum**, Pirámide, 2017

Pujolàs, P. y Lago, J. R., **El programa CA/AC (Cooperar para Aprender/Aprender a Cooperar) para enseñar a aprender en equipo. Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula**, Universidad de Vic,

Valls Corrochano, R., **Programación didáctica y situaciones de aprendizaje desde la LOMLOE**, Universo de Letras, 2022

Xunta de Galicia, **Decreto 155/2022, de 15 de septiembre, por el que se establecen la ordenación y el currículo de la educación primaria en la Comunidad Autónoma de Galicia**, 2022

Bibliografía Complementaria

Abella, R., Alcázar, V. y Balaguer, L., **Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos**, Graó, 2009

Brugarolas Criach, I. y Cantons Palmitjavila, J., **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Graó, 2019

Chiva, O. y Martí, M., **Métodos pedagógicos activos y globalizadores: conceptualización y propuestas de aplicación**, Graó, 2016

Coronado, M., **Aprendizaje basado en preguntas, problemas y proyectos. Los tres ABP**, NOVEDUC, 2025

Domènech Casal, J., **Mueve la lengua, que el cerebro te seguirá: 75 acciones lingüísticas para enseñar a pensar ciencias**, Graó, 2022

Fernández, N. y Gutiérrez, X., **Viajeros. Animales extraordinarios**, Faktoria, 2019

Friedl, A. E., **Enseñar ciencias a los niños**, 1, Graó, 2000

Jiménez Rodríguez, M. Á., Ivorra Catalá, E. S., Molins Palanca, A. y Moreno Latorre, E., **Las situaciones de aprendizaje en secundaria y bachillerato en el área de biología-geología: Por qué, cómo y ejemplos listos para aplicar con resultados de investigación sobre su implementación**, Tirant Lo Blanch, 2025

Labajos, L. y Moreno, K., **Árboles de tu ciudad**, Reservoir, 2021

Martínez-Pérez, S., Fernández-Scagliusi, M. V., Barragán-Sánchez, R. y Palacios-Rodríguez, A., **Transformando la docencia universitaria: innovación, tecnología e inclusión**, Dykinson, 2026

Minhós Martins, I. y Carvalho, B., **Un año entero. Almanaque de la naturaleza**, Fulgencio Pimentel, 2022

Moreno, R., **Experimentos para todas las edades**, RIALP, 2017

Oihaneder, A. y Fuentes, J., **La cocina es tuya**, Reservoir, 2021

Poliquin, R., **Enigma animal. Un juego para romperse el coco**, Ekaré, 2023

Pozo, J. I. y Gómez, M. A., **Aprender y enseñar ciencia: del conocimiento cotidiano al conocimiento científico**, Morata, 2000

Quílez Robles, A. y Castellano Latorre, J., **Educación en la diversidad: innovación, inclusión y tecnología para aulas del siglo XXI**, Dykinson, 2026

Ramiro, E., **La Maleta de la ciencia : 60 experimentos de aire y agua y centenares de recursos para todos**, 1, Graó, 2010

Sanz, E., **La ciencia del chup chup. Los trucos culinarios de las abuelas explicados científicamente**, Crítica, 2021

Soriano Sánchez, J. G., **Estrategias para la enseñanza de Ciencias Naturales en Educación Primaria. Hacia una educación de calidad en la formación inicial del profesorado**, 2026

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencias experimentais/V51G120V01302

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Didáctica das ciencias experimentais I/V51G120V01402

Outros comentarios

As estratexias de ensino deberán adaptarse as circunstancias que se vaian producindo ao longo do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica das ciencias sociais				
Materia	Didáctica das ciencias sociais			
Código	V51G120V01503			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Guillama Camba, Ruxandra			
Profesorado	Guillama Camba, Ruxandra			
Correo-e	ruxandra.guillama@ceu.es			
Web	http://escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Esta signatura consiste en ensinar aos futuros Mestres/as a introducir aos nenos/as no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do DCB (Deseño Curricular Base) para a Educación Primaria, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionados coas Ciencias Sociais. Así mesmo, esta materia é necesaria para coñecer e aplicar os recursos e os medios que están ao noso alcance, para que podamos conseguir o obxectivo que nos expomos na educación, tendo en conta as condicións sociais e persoais nas que o mestre/a e o alumno/a desenvolven a súa tarefa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible

C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer e assimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contidos da área.	A1 A2	B1 B3	C31 C32 C33 C48	D1 D3 D6 D17
Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria	A2 A3	B1 B3 B6 B8	C14 C23 C32 C34	D3 D13 D14 D23
Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio.	A1 A2	B1 B5 B8 B9	C14 C29 C31 C32 C33 C35	D1 D2 D3 D6 D13 D14
Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos/as e os problemas que presenta a súa aprendizaxe.	A2 A4	B1 B4 B7 B9	C13 C23 C32 C35 C48	D1 D2 D7 D13 D15 D20
Diseñar materiais para el área de Ciencias Sociales en Educación Primaria.	A4 A5	B8 B9 B10 B11	C13 C32 C33 C34 C37	D2 D3 D5 D8 D9 D13 D16 D18 D23

Contidos

Tema	
A CONSTRUCCIÓN DOS CONCEPTOS E NOCIÓNS PARA O COÑECEMENTO DAS CIENCIAS SOCIAIS	- Introducción as Ciencias Sociais: conceptos e trazos que as caracterizan. - Obxectivos educativos das Ciencias Sociais.

EPISTEMOLOXÍA E CONTIDO DO AREA DE CIENCIAS SOCIAIS

DESENVOLVEMENTO DE EXPERIENCIAS EDUCATIVAS E MATERIAIS DIDÁCTICOS DO AREA

- Técnicas e recursos para o ensino-aprendizaxe das Ciencias Sociais.

-Ciencias Sociais na Escola: contidos.

- A novela histórica como recurso didáctico.

- Fins da utilización da prensa nas Ciencias Sociais.- Emprego didáctico da prensa.

- Guía didáctica para preparar saídas fóra da aula.

-Ciencias Sociais e Patrimonio.

-Temas actuais nas Ciencias Sociais.

-Elementos para a elaboración dunha unidade. didáctica.

- Criterios metodolóxicos e didácticos para o estudo da Historia.

- Criterios metodolóxicos e didácticos para o estudo da obra de arte.

- Criterios metodolóxicos e didácticos para o estudo da Xeografía.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	33	53
Obradoiro	15	21	36
Resolución de problemas	10	12	22
Traballo tutelado	5	10	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos.
Obradoiro	Realización de traballos prácticos relacionados coa materia.
Resolución de problemas	Dossier de Prácticas individual o colectivas; Comentarios de texto, participación en debates, defensa dun tema traballo coa prensa, literatura, análise de bibliografía especializada, comentarios sobre o estado da cuestión de certos temas, desenvolvemento dunha unidade didáctica, entre outros.
	Os resultados da aprendizaxe son: Coñecer e asimilar os conceptos básicos das Ciencias Sociais e o contido da área - Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento á bibliografía especializada e creación de actividades específicas para a materia de ciencias sociais

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas ,así como as diferentes actividades orientadas nas clases. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumnado. Terá lugar: na aula, a través da plataforma, por correo electrónico, en titorías presenciais ou en liña.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Resolución de problemas	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado conforme aos parámetros indicados os exercicios prácticos a determinar entre os que poidan ser: traballo coa prensa, literatura, análise de bibliografía especializada, comentarios sobre o estado da cuestión de certos temas, desenvolvemento dunha unidade didáctica, entre outros.	40	A1	C31	D1
			A2	C33	D2
			A3	C34	D6
			A4		D7
			A5		D8
					D13
					D14
	Resultados da aprendizaxe:				D15
	Demostrar coñecementos prácticos da materia, uso da metodoloxía e a linguaxe das ciencias sociais.				D16
					D17
					D18
					D20
	A puntuación máxima para esta actividade é de 4 puntos e a mínima é de 2 puntos.				
	A actividade sistemática é importante para o desenvolvemento satisfactorio da tarefa.				
Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a elaboración do traballo de acordo coa actividade escollida, que pode estar relacionada coa literatura, a prensa, a filmografía, entre outras.	30	A1	C31	D1
			A3	C32	D2
			A5	C33	D3
				C34	D5
				C35	D6
	Obxectivos de aprendizaxe:				D7
	Profundizar nas destrezas propias da aprendizaxe das ciencias sociais.				D13
	A puntuación máxima para esta actividade é de 3 puntos e a mínima é de 1,5 puntos.				D14
					D15
	A actividade sistemática é importante para o desenvolvemento satisfactorio da tarefa.				D16
					D17
					D18
					D20
					D23
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva.	30	A1	C31	D1
			A2	C32	D2
	Resultados da aprendizaxe:		A3	C34	D3
	Capacidade para reflexionar criticamente sobre aspectos importantes das ciencias sociais.		A4	C35	D5
			A5		D6
					D13
	La puntuación máxima para esta actividad es de 3 puntos y la mínima es de 1,5 puntos.				D14
					D15
					D16
					D17
					D18
					D20
					D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

El alumno deberá cumplir los requisitos mínimos de presencialidad necesarios para evaluación continua. Así mismo, deberá acudir e realizar como probas que o profesorado dispoña como imprescindibles.

La calificación final del sistema de evaluación continua será el resultado de la suma de las distintas notas obtenidas en las actividades realizadas, segundo os porcentajes sinalados, tal como queda estipulado no cuadro superior. Para aprobar una materia hay que superar todos los criterios de evaluación de manera independiente. Aquellos alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se les conservará a nota daqueles traballos/actividades superados y terá que facer novamente na segunda convocatoria o examen e os traballos/actividades non superados.

Avaliación global: O alumnado que decida empregar este sistema deberá informar á profesora nos 31 días seguintes a los datos de inicio del curso. Realizase un examen que abran todo el contido del curso, que representará el 70% de la calificación, y una tarefa (oral ou escrita/oral e escrita) adaptada específicamente a este método representará el 30%.

El alumno que falte a máis do 20 % del tempo total de clase será evaluado mediante avaliación global. Es importante resaltar que cando se alcance este número de ausencias (ao comezo, a metade ou al final do curso), empregarase este método de avaliación global e as avaliaciones realizadas como parte del sistema de avaliación continua non serán válidas.

Usaranse artigos actuais, que estarán disponibles para o alumnado na plataforma.

Todo trabajo copiado, plaxiado o realizado pola IA tendrá una calificación de 0.

Fecha de examen e horarios de titorías: consulte calendario de exámenes e horarios en la página web: <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/> e na plataforma da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alonso Arenal,S., **Didáctica de las Ciencias Sociales para Educación Primaria**, Pirámides, 2022

Hernández Carretero,A.M.(Coord.), **Estrategias y recursos didácticos para la enseñanza de las Ciencias Sociales**, Pirámides, 2019

Fernández Paradas,A.R.,Fernández Paradas,M.(Coord.), **La didáctica de las Ciencias Sociales ante la necesidad de nuevas narraciones en el sigloXXI**, Editorial Comares, 2017

Tirado-Olivares,Sergio, **Enseñar y evaluar Ciencias Sociales en la era digital:el uso del learning analytics para la evaluación formativa.**, Revista de Didáctica y Ciencias Sociales No.46, 2023

Santistebán Fernández, A., **La enseñanza de las Ciencias Sociales a partir de problemas sociales o temas controvertidos: Estado de la cuestión y resultados de investigación.**, 2019

Bibliografía Complementaria

Liceras Ruíz, A., **Didáctica de las Ciencias Sociales**, Pirámide, 2016

López Navarro, M., **Modelo para la programación de una Unidad Didáctica**,

Monteverde, J.E., **La representación cinematográfica de la Historia**, Akal, 2001

Moreno Vera, J.R., **La narración literaria, una experiencia didáctica en la enseñanza de la Historia**,
<https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/61809/1/2>, 2016

Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación., <https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3/con>,

Decreto 155/2022 de 15 de septiembre, por el que se establecen la ordenación y el currículo de la educación primaria en la Comunidad Autónoma de Galicia,

Recomendacións

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Innovación e investigación didáctica				
Materia	Innovación e investigación didáctica			
Código	V51G120V01504			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Criado del Rey Morante, Julia			
Profesorado	Criado del Rey Morante, Julia			
Correo-e	julia.criadorey@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	O Profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan atopar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requirimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias atópanse a INNOVACIÓN e a INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Capacitarse para analizar e cuestionar as concepcións educativas emanadas da investigación así como as propostas curriculares da Administración educativa.	A1 A3	B10 B12	C9 C17 C19	D1 D2 D3
Promover a calidade dos contextos (aula e centro) nos que se desenvolve o proceso educativo en prol do benestar do alumnado.	A1 A2	B2 B10 B12	C17 C19 C68	D1 D2 D6 D8 D9 D15 D16 D22
Participar en proxectos de investigación relacionados co ensino e a aprendizaxe, introducindo propostas de innovación encamiñadas á mellora da calidade educativa.	A3 A5		C17 C19 C65 C68	D2 D3 D7 D8 D9 D15 D16 D22
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación	A3 A4	B2 B10	C7 C9 C17 C19 C65 C68	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D15 D16 D18 D22
Comprender a complexidade, importancia e necesidade da avaliación como un elemento regulador e promotor do avance do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A1	B2	C7 C16	D1 D2 D8 D9 D15
Desenvolver a capacidade de análise e síntesis e potenciar unha actitude crítica e reflexiva ante distintos enfoques e criterios que se poidan seleccionar e/ou aplicar na práctica profesional	A2 A3 A4	B10 B12	C7 C9 C22 C65 C68	D1 D2 D3 D6 D7 D9 D15
Desenvolver habilidades de relación interpersoal. Expor e argumentar de forma convincente e desenvolver a capacidade de relación, comunicación e traballo en equipo, potenciando valores de cooperación e responsabilidade.	A4	B2 B10 B12	C9 C11 C22	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D15 D16 D18 D22

Contidos

Tema

BLOQUE 1. INNOVACIÓN EDUCATIVA

1. Fundamentos da innovación educativa e didáctica.

2. A innovación no centro e na aula: deseños, estratexias e avaliación.

3. Factores e procesos de cambio e mellora na escola.

BLOQUE 2. INVESTIGACIÓN EDUCATIVA

4. Fundamentos da investigación en Educación e Didáctica.

5. Deseño e metodoloxía da investigación na escola.

6. Difusión e transferencia da investigación educativa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	18	18	36
Traballo tutelado	18	22	40
Traballo tutelado	15	36	51
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia aos alumnos: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía
Lección maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas lóxicamente estruturados co fin de facilitar información organizada. Consistirá na exposición, por parte da profesora, dos contidos da Innovación e Investigación Didáctica. Impulsarase a participación do alumnado mediante preguntas, debates, exposición de puntos de vista, etc.
Traballo tutelado	O/A estudante, individualmente, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante as clases prácticas e nas titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Elaboración dun proxecto de investigación individual de 10 páxinas.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B10 B12	C7 C9 C11 C16 C17 C19 C22 C65 C68	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D15 D16 D18 D22
Traballo tutelado	Prácticas e exposicións na aula. - Elaborar unha presentación efectiva - Elaborar un póster - Facer unha presentación oral de 10 minutos	30	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B10	C7 C9 C11 C16 C17 C19 C22 C65 C68	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D15 D16 D18 D22

Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva con tres opcións de resposta por pregunta.	40	A1	C7 C9 C11 C16 C17 C19 C22 C65 C68
-------------------------------	--	----	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe.

En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles en caso de non ser entregadas avaliaranse cun 0.

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

As titorías da materia terán lugar no despacho A no horario indicado na porta ao longo do curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Carbonell, Jaume, **La aventura de innovar: el cambio en la escuela**, Madrid: Morata, Morata, 2006
- Cardona Moltó, Mª Cristina, **Introducción a los métodos de investigación en educación**, Madrid: EOS, 2002
- Gento Palacios, Samuel, **Guía práctica para la investigación en educación**, Madrid: Sanz y Torres, 2004
- Martínez González, Raquel-Amaya, **La investigación en la práctica educativa: Guía metodológica de investigación para el diagnóstico y evaluación de centros docentes**, Madrid: MEC-Secretaría General Técnica, 2004
- Mc Millan, James H. y Schumacher, S., **Investigación educativa**, Madrid: Pearson-Addison Wesley, 2005
- Nieto Martín, Santiago (ed. lit.), **Principios, métodos y técnicas esenciales para la investigación educativa**, Madrid: Dykinson, 2011
- Sánchez Huete, Juan Carlos, **Métodos de investigación educativa**, Sevilla: Punto Rojo, 2013
- Wood, P. y Smith, J., **Investigar en educación**, Primera, Narcea, 2018

Bibliografía Complementaria

- Bell, Judith, **Cómo hacer tu primer trabajo de investigación**, Barcelona: Gedisa, 2002
- Bertaux, Daniel, **Los relatos de vida. Perspectiva etnosociológica**, Barcelona: Bellaterra, 2006
- Carbonell, Jaume, **Pedagogías del siglo XXI: alternativas para la innovación educativa**, Barcelona: Octaedro, 2015
- Corbetta, Piergiorgio, **Metodología y técnicas de investigación social**, Madrid: Mac-Graw Hill, 2007
- Fondevila Gascón, Joan Francesc, **El trabajo de fin de grado en ciencias sociales y jurídicas: guía metodológica**, Madrid: Ediciones Internacionales Universitarias, 2013
- García Lastra, Marta et al (ed. lit.), **Las mujeres cambian la educación: investigar la escuela, relatar la experiencia.**, Madrid: Narcea, 2008
- Imbernón, Francisco (coord.), **La investigación educativa como herramienta de formación del profesor: reflexión y experiencias de investigación educativa.**, Barcelona: Graò, 2012
- Kvale, S., **La entrevista en la investigación educativa**, Madrid: Morata, 2012
- Latorre, Antonio, **La investigación-acción: conocer y cambiar la práctica educativa**, Barcelona: Graò, 2003
- Medina Rivilla, Antonio et al., **Innovación de la educación y de la docencia**, Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces/UNED, 2015
- Rosado, Miguel Ángel, **Metodología de investigación y evaluación**, México: Trillas, 2003
- Rosales López, Carlos, **Didáctica: Innovación en la enseñanza**, Santiago de Compostela: Andavira Editora, 2009
- Sevillano García, Mª Luisa et al., **Investigar para innovar en enseñanza**, Madrid: Pearson-Prentice Hall, 2008
- Slavin, Robert E., **Educational research in an age of accountability**, Boston: Pearson,
- Tejedor, Francisco Javier, **Análisis inferencial de datos en educación**, Madrid: La Muralla, 2006

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Traballo de Fin de Grao/V51G120V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica das ciencias sociais/V51G120V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/V51G120V01202

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia a clase, pois é esencial para o seguimento da materia e computa na avaliación docente. Manéxoo de bibliografía resulta fundamental nesta materia, do mesmo xeito que un dominio de ferramentas informáticas a nivel de usuario. Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo dos alumnos matriculados na materia; por tanto, pode experimentar modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da lingua e literatura: Español				
Materia	Didáctica da lingua e literatura: Español			
Código	V51G120V01506			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Caíño Carballo, Ana			
Profesorado	Caíño Carballo, Ana			
Correo-e	ana.cainocarballo@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	A materia encamiñase a reflexionar ao redor das principais técnicas, recursos e estratexias para o ensino da lingua e da literatura españolas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	C43
Coñecer o currículo da lingua española e a súa literatura.	B1 C45
Adquirir coñecementos ao redor dos procedementos de ensino/aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	C45 C46 C47
Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral.	D2 D3 D12 D17 D18

Coñecer o proceso de aprendizaxe da lingua escrita e do seu ensino.

D1
D2
D3
D6
D11
D12
D16
D17
D22

Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade.

D2
D3
D9
D14
D18

Coñecer e utilizar estratexias e recursos para fomentar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.

D1
D2
D3
D6
D12
D14
D16
D18
D21
D22

Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.

D1
D2
D3
D6
D7
D8
D9
D12
D14
D16
D18

Contidos

Tema

Coñecementos para o desenvolvemento das habilidades comunicativas.

- A gramática e a súa didáctica.
- A expresión oral. Aspectos didácticos.
- A aprendizaxe da lectoescritura (principais métodos para a adquisición da lectoescritura, lectura e comprensión, a expresión escrita e as súas formas, didáctica da ortografía, didáctica do vocabulario).

Animación á lectura e á escritura.

- Motivación lectora.
- A literatura infantil e xuvenil como ferramenta docente.

Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos.

- O currículo de Lingua castelá e literatura.
- Recursos e estratexias para o desenvolvemento das habilidades lingüísticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	22	32
Traballo tutelado	14	35	49
Presentación	4.5	18.5	23
Lección maxistral	22	22	44
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Realización de exercicios diversos encamiñados á mellora das competencias lingüísticas.
Traballo tutelado	Explicación oral dos traballos realizados.
Presentación	Elaboración de propostas didácticas ou desenvolvemento de análise sobre metodoloxías docentes partindo das pautas ofrecidas polo profesor.
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Durante as sesións teóricas o alumnado terá a oportunidade de expor preguntas e comentarios.
Traballo tutelado	Para a elaboración dos diversos traballos durante as sesións prácticas, o alumnado contará coa orientación da profesora.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Elaboración e explicación oral de propostas educativas, análises de metodoloxías ou outras tarefas análogas.	40	B1	C43 C45 C46	D3 D6 D7 D8 D9 D22	
Presentación	Exposición oral dos resultados obtidos nun traballo práctico.	20				
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba de avaliación das competencias que inclúe preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia.	40	B1	C43 C45 C46 C47	D1 D3 D6 D7 D14 D16 D17	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Durante o cuatrimestre levarase a cabo unha avaliación continua do alumnado na que se valorará a asistencia e participación activa nas clases. As persoas que asistan a clase menos dun 80% terán que presentarse a un exame global (70%) nas datas propostas polo centro (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>) e entregar un traballo individual (30%). O alumnado que, por causas debidamente xustificadas, non poida asistir a clase desde o principio de curso terá que poñerse en contacto coa profesora no primeiro mes de clase. É condición indispensable aprobar cada unha das partes por separado. Con nota inferior a 5 non se fará media. Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles. Cada falta de ortografía descontará 0,20 puntos da nota final de todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora. O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente no presente curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cassany, D., **Enseñar lengua**, Graó, 1997

Colomer, T., **Introducción a la literatura infantil y juvenil actual**, Síntesis, 2010

Martín Vegas, R. A., **Recursos didácticos en lengua y literatura**, Síntesis, 2015

Martín Vegas, R. A., **Manual de didáctica de la lengua y la literatura**, Síntesis, 2009

Mendoza Fillola, A., **Didáctica de la lengua y la literatura para primaria**, Pearson, 2000

Prado Aragonés, J., **Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI**, La Muralla, 2005

Bibliografía Complementaria

Camps, A., Carrasco, P., Zayas, F., **Secuencias didácticas para aprender gramática**, Graó, 2017

Cantero Sánchez, M., **Las palabras viajeras. Taller de escritura creativa 2**, Editorial CCS, 2000

Carratalá, F., **Tratado de didáctica de la ortografía de la lengua española. La competencia ortográfica.**, Octaedro, 2013

Colomer, T., **Narrativas literarias en educación infantil y primaria**, Síntesis, 2018

GIL, C., **¡A jugar con los poemas! Taller de poesía para niños.**, Editorial CCS, 2008

Jacquet, J., **40 juegos para practicar la lengua española**, Graó, 2016

Montolío, E., **Manual de escritura académica y profesional**, Ariel Letras, 2017

Núñez Delgado, P., **Literacidad y secuencias didácticas en la enseñanza de la lengua y la literatura**, Octaedro, 2018

VV.AA., **Hablamos de lengua con niños y niñas**, Graó, 2006

VV. AA., **Experiencias escolares con la lectura y la escritura**, Graó, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Literatura infantil e xuvenil/V51G120V01910

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Lingua española/V51G120V01303

Outros comentarios

O horario de titorías comunicárase ao comezo do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua inglesa e a súa didáctica				
Materia	Lingua inglesa e a súa didáctica			
Código	V51G120V01507			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
Profesorado	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
Correo-e	sandrateresa.alvarezledo@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Atendendo ao carácter eminentemente lingüístico e didáctico da materia interesa afianzar a capacidade comunicativa na lingua estranxeira, neste caso Inglés, e pór a disposición do alumnado recursos metodolóxicos para o ensino da lingua estranxeira no nivel de educación primaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C51	Expresarse, oralmente e por escrito nunha lingua estranxeira
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma

D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse de asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, público, profesional e educacional.			D1 D3 D4 D11 D12
Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.			D1 D3 D4 D11 D13 D20
Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.			D1 D3 D4
Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.			D1 D3 D4
Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde se fala esa lingua.		C50 C51	D1 D3 D4 D13 D17 D20
Poder participar espontaneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo, a familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).		C50 C51	D1 D3 D4 D12 D20
Poder abordar oralmente en inglés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.		B3 C11 C50 C51	D1 D3 D4 D12 D20
Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.		C50 C51	D1 D3 D4 D12 D17 D20 D21
Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.		C51	D1 D3 D4
Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.		C51	D1 D3 D4
Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.		B1 B6 C11 C63	D1 D2 D9
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		B2 B8 C13 C16 C34 C43 C45	D1 D2 D9 D12 D19
Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.		B5 C11 C13 C34	D2 D7 D12 D15

Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos entre os estudantes.	B10 C13 C16 C34	D2 D9 D12 D16 D21
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	C43	D1 D3 D4
Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativa dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas e as competencias e estratexias comunicativas.	C43	D1 D3 D4
Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais e pragmáticas.	C11 C43 C52	D1
Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	C43 C51 C63	D1 D3 D4
Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.	C43 C45	D1 D4
Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativos da lingua estranxeira.	C45 C52	D1 D2 D4
Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	C16 C51 C52 C62 C63	D1 D2 D3 D4 D9
Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais ou léxicos.	C43 C51 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D3 D4 D9
Saber facilitar a práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.	C43 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D3 D4 D9
Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.	C43 C52 C62 C63 C65	D1 D2 D4 D9 D21
Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.	C48	D2 D4
Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo.	C63 C65	D1 D2 D4

Contidos

Tema	
L1-Presentación de si mesmo e dos demais.	A linguaxe no contexto das relacións sociais.
L2-Descrición física e da personalidade.	Léxico e expresións para a descrición física e do carácter.
L3-A contorna en que vivimos.	A descrición dos espazos: a cidade, o campo, a vivenda... O ámbito profesional. Lecer e cultura. Alimentación e saúde.
L4-Os animais.	Animais domésticos e salvaxes.
D1-Ensino comunicativo da lingua.	Competencias lingüísticas. A aprendizaxe do inglés en idades temperás.
D2-Metodoloxía 1: presentación e práctica.	Introdución de novos elementos na aula.
D3-Metodoloxía 2: produción, creatividade e xogo.	Os xogos. O contacontos.
D4-A unidade didáctica.	Obxectivos, contidos, competencias e avaliación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

Resolución de problemas	18	45	63
Presentación	10	48	58
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	10	3	13
Traballo	13	0	13
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Realización de actividades diversas para afianzar os aspectos teóricos da materia.
Presentación	Exposicións orais na aula, ante a clase e a profesora, previa orientación e supervisión pedagóxica.
Actividades introductorias	Presentación da materia.
Lección maxistral	Explicacións da profesora durante o horario de clases teóricas, dando sempre oportunidade de intervir ao alumnado e fomentando a utilización dos recursos tecnolóxicos do centro.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	O alumnado poderá expor as súas dúbidas e comentarios durante as sesións teóricas e prácticas.
Presentación	Para a elaboración e exposición dos distintos traballos o alumnado contará coa orientación da profesora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Exposición oral dos traballos realizados.	25	B1 B2 B3 B5 B6 B10	C11 C13 C16 C34 C43 C45	D1 D2 D3 D4 D7 D9
				C48 C50 C51 C52 C62 C65	D12 D13 D15 D16 D17 D19
					D20 D21
Traballo	Desenvolvemento de propostas didácticas.	35			
Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliar a adquisición dos contidos gramaticais e léxicos da materia.	40			

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame finalterá lugar na data establecida oficialmente. A data oficial do exame pode consultarse na páxina web da Escola: <https://www.escolamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

A proba "exame de preguntas obxectivas" non computará na avaliación se non se obtén na mesma, como mínimo, a calificación de aprobado (2 puntos).

A participación e o esforzo no desenvolvemento das distintas actividades valoraranse positivamente.

O alumnado que non cumpra co 80% da asistencia será avaliado pola modalidade global.

O estudantado que desexe ser avaliado pola modalidade global ha de informar á profesora pasado o primeiro mes do cuadrimestre, conforme ao estipulado no artigo 19 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (aprobado no claustro do 18 de abril de 2023).

Avaliación global:

Exame con dúas partes:

-Exercicio teórico-práctico para avaliar a adquisición dos coñecementos gramaticais e léxicos: 50%

-Pregunta/s de desenvolvemento sobre os contidos didácticos: 50%

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Collins. Diccionario español-inglés. English-Spanish, Grijalbo, 2000

Gran Diccionario Oxford: Español-Inglés. Inglés-Español, Oxford University Press, 2003

Cameron, L., **Teaching Languages to Young Learners.**, Cambridge University Press, 2003

Garcés Rodríguez, A., **Didáctica del inglés para primaria**, Pearson, 2005

Herrera López, R., **Working with Tales Level 2, 3.**, Edelvives, 2005

House, S., **Didáctica del inglés**, Graó, 2011

Lewis, G., **Games for Children**, Oxford University Press, 1999

Luque, G., **Aprendiendo inglés mediante historias.**, Universidad de Jaén, 2000

McKay, P., y Guse, J., **Five-Minute Activities for Young Learners**, Cambridge University Press, 2008

Moon, J., **Children Learning English**, Oxford University Press, 2005

Murphy, R., **English Grammar in Use**, 5th, Cambridge University Press, 2019

O'Grady, W., **How Children Learn Language.**, Cambridge University Press,

Lewis, G., y H. Mol, **Grammar for Young Learners**, Oxford University Press, 2009

Slattery, M., and Willis, J., **English for Primary Teachers.**, Oxford University Press, 2001

Swan, M., **Practical English Usage**, Oxford University Press, 2005

Wright, A., **Story Telling with Children.**, Oxford University Press, 1995

<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish>,

<http://teachingenglish.org.uk/great>,

<https://learnenglish.britishcouncil.org>,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/V51G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/V51G120V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Innovación e investigación didáctica/V51G120V01504

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/V51G120V01202

Outros comentarios

Horario de titorías: indicárase a comezos do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación física e a súa didáctica na educación primaria**

Materia	Educación física e a súa didáctica na educación primaria			
Código	V51G120V01601			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Silva Pinto, Antonio Jose			
Profesorado	Silva Pinto, Antonio Jose			
Correo-e	antonio.silvapinto@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	O obxectivo principal desta materia é proporcionar aos alumnos de coñecementos e experiencias necesarias para desenvolver o proceso de ensino-aprendizaxe a través da Educación Física na Educación Primaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias

C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C12	Abordar e resolver problemas de disciplina
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
C69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Desenvolver e avaliar os obxectivos e contidos do currículo de Educación Física en Educación Primaria.

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B3	C3	D3
A4	B4	C5	D4
A5	B5	C6	D5
	B6	C7	D6
	B7	C8	D7
	B8	C11	D8
	B9	C12	D9
	B10	C13	D10
	B11	C14	D11
	B12	C15	D12
		C16	D13
		C17	D14
		C19	D15
		C20	D16
		C22	D17
		C23	D18
		C34	D19
		C57	D20
		C58	D21
		C59	D22
		C60	D23
		C61	
		C62	
		C63	
		C65	
		C66	
		C67	
		C68	
		C69	

Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola.

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B4	C3	D3
A4	B6	C5	D4
A5	B7	C6	D5
	B8	C7	D6
	B9	C8	D7
	B10	C11	D8
	B11	C13	D9
	B12	C14	D10
		C15	D11
		C16	D12
		C17	D13
		C19	D14
		C20	D15
		C22	D16
		C23	D17
		C34	D18
		C57	D19
		C59	D20
		C60	D21
		C61	D22
		C67	D23

Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B3	C3	D3
A4	B4	C5	D4
A5	B5	C6	D5
	B6	C7	D6
	B7	C8	D7
	B8	C11	D8
	B9	C12	D9
	B10	C13	D10
	B11	C14	D11
	B12	C15	D12
		C16	D13
		C17	D14
		C19	D15
		C20	D16
		C22	D17
		C23	D18
		C34	D19
		C57	D20
		C58	D21
		C59	D22
		C60	D23
		C61	
		C62	
		C63	
		C65	
		C66	
		C67	
		C68	
		C69	

Comprender a necesidade de dispor dos recursos didácticos necesarios adecuados para dar resposta a todos os alumnos desde unha perspectiva da diversidade.

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B3	C3	D3
A4	B4	C5	D4
A5	B5	C6	D5
	B6	C7	D6
	B7	C8	D7
	B8	C11	D8
	B9	C12	D9
	B10	C13	D10
	B11	C14	D11
	B12	C15	D12
		C16	D13
		C17	D14
		C19	D15
		C20	D16
		C22	D17
		C23	D18
		C34	D19
		C57	D20
		C58	D21
		C59	D22
		C60	D23
		C61	
		C62	
		C63	
		C65	
		C66	
		C67	
		C68	
		C69	

Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola, como medio de promoción de hábitos de vida saudables.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2
	A3	B3	C3	D3
	A4	B4	C5	D5
	A5	B5	C6	D6
		B6	C7	D7
		B7	C8	D8
		B8	C11	D9
		B9	C12	D11
		B10	C13	D12
		B11	C14	D13
		B12	C15	D14
			C16	D15
			C17	D16
			C19	D17
			C20	D18
			C22	D19
			C34	D20
			C57	D21
			C58	D22
			C59	D23
			C60	
			C62	
			C65	
			C66	
			C67	
			C69	
Deseñar programación para a mellora de habilidades motrices básicas e capacidades perceptivomotrices no alumnado de Educación Primaria	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2
	A3	B3	C3	D3
	A4	B4	C5	D5
	A5	B5	C6	D6
		B6	C7	D7
		B7	C8	D8
		B8	C11	D9
		B9	C12	D10
		B10	C13	D11
		B11	C14	D12
		B12	C15	D13
			C16	D14
			C17	D15
			C19	D16
			C20	D17
			C22	D18
			C23	D19
			C34	D20
			C57	D21
			C58	D22
			C59	D23
			C60	
			C61	
			C62	
			C63	
			C65	
			C66	
			C67	
			C68	
			C69	

Contidos	
Tema	
Fundamentos conceptuais e didácticos da Educación Física	1- O proceso de ensino aprendizaxe en Educación Física 2- Deseño curricular da Educación Física en Educación Primaria
Educación motriz básica	Deseño e exposición de Unidades de Programación para a mellora das habilidades motrices básicas e específicas no alumnado de Educación Primaria

Educación Lúdico Deportiva	1- Deseño e exposición de Unidades de Programación para promover o xogo e o deporte como elemento formativo e no alumnado de educación primaria. 2- Xogos motores individuais e colectivos
Actividade física e saúde	Deseño e exposición de Unidades de Programación para promover o desenvolvemento de hábitos saudables a través da actividade física
Actividade física e Expresión Corporal	Deseño e exposición de Unidades de Programación para promover a capacidade expresiva a través do movemento
Adaptación da actividade física aos alumnos con necesidades educativas especiais	Deseño de adaptacións das actividades motrices e sensibilización do alumnado con problemáticas específicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	30	15	45
Traballo tutelado	0	16	16
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Lección maxistral	19.5	29.5	49
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10
Traballo	1	9	10
Exame de preguntas obxectivas	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Elaboración e exposición dunha intervención didáctica na aula.
Traballo tutelado	Seguimento por parte da profesora de cada un dos traballos que teña que facer o estudantado. A tutela farase durante as horas de clase e en horario de tutoría. Pode estar vinculado ao desenvolvemento de actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada un dos traballos que se lle pida ao estudantado durante as horas de clase.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballos, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudantado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante as clases, presenciais ou telemáticas, faranse actividades de reflexión, recensións, debates e análises de contidos traballados. Partindo do coñecemento do alumnado e baixo os principios de coevaluación e avaliación formativa e compartida.
Resolución de problemas de forma autónoma	Realizarase un seguimento constante de cada un dos traballos que teña que realizar o estudantado. Seguindo os principios de tutelación dos procesos de avaliación formativa y compartida durante o cuatrimestre.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	Posta en práctica de varias sesións nas que se traballarán contidos específicos do curriculum de educación primaria e veranse diferentes modelos pedagóxicos.	15	A1 B1 C15 D1 A2 B2 C16 A3 B3 C17 A4 B4 C20 A5 B5 C58 B6 C59 B7 C60 B8 C62 B9 C63 B10 C65 B11 C66

Resolución de problemas e/ou exercicios	Participación nas diferentes dinámicas e actividades propostas ao longo do curso. Serán aquelas actividades realizadas durante o desenvolvemento das clases maxistráis e prácticas.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C7 C8 C11 C12 C13 C14 C15 C16 C17 C19 C20 C22 C57 C58 C59 C60 C61 C62 C63 C65 C66 C67 C68 C69	D1 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18
Traballo	Deseño e elaboración de una intervención didáctica para ser implementada posteriormente en clase cos seus compañeiros.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B10 B11 B12	C3 C5 C6 C8 C11 C12 C16 C17 C19 C20 C58 C59 C60 C65 C66 C67 C68 C69	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test, ou de verdadeiro ou falso, sobre contidos da materia.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario alcanzar o 50% da cualificación en cada un dos traballos realizados durante as clases, o traballo da materia, a exposición da intervención didáctica e na proba de competencias.

Durante as clases teóricas e prácticas:

- Unha vez que o docente entrase na aula, pechado a porta e comezado a explicación da materia, non se poderá entrar na clase.

- Unha vez comezada a clase o alumnado avisarán ó profesor se tivese que ausentarse.
- Abandonar a aula sen que finalice a clase implicará a anulación da asistencia, considerándose que o alumno/a faltou a parte da clase.
- A non realización da clase práctica e asistir a mesma sen roupa deportiva será considerada como falta de asistencia.
- Calquer discente que empregue o teléfono móbil durante o transcurso das clases, teóricas ou prácticas, será expulsado inmediatamente da aula.
- Contarase a asistencia por cada hora de clase, non considerándose as clases que duran dúas horas como unha única falta de asistencia, senón dúas.
- **As faltas de asistencia non serán xustificadas. Terase en conta o regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado.**
- Aquel alumnado que por motivos persoais ou laborais, non vaia a asistir ás clases deberá porse en contacto coa profesora para concertar unha titoría.
- **Para que un correo electrónico sexa lido debe cumprir os seguintes requisitos: debe estar enviado dende o correo do CEU ou da UVigo, a dirección de correo debe ser seria, no asunto detallarase o contido principal do correo, terá unha presentación correcta, formal e ben redactada coidando o ton, o vocabulario e sen faltas de ortografía. O alumno/a presentarse debidamente indicando o seu curso, especialidade e materia.**
- Non se responderá a correos electrónicos durante as fins de semana nin no período vacacional.
- Non se realizan titorías fora do horario establecido nin durante o período vacacional.
- Non se responderán dúbidas; por correo electrónico durante o día previo á realización do exame.
- Recórdase a todo o estudantado que opte polo proceso de avaliación global que non se lle facilitará ningún material diferente ao que se lle entrega ao estudantado que segue un proceso de avaliación continua.
- En coherencia con el carácter inclusivo que caracteriza a la Escuela Universitaria CEU de Vigo, esta guía podrá ser adaptada para atender a las necesidades específicas de apoyo educativo que presente el estudantado adscrito al programa PIUNE (PAT).

Aspectos sobre a avaliación da materia:

- Todo estudantado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado segundo os criterios establecidos na guía docente.
- A través da ficha de itinerario o estudantado coñecerá as súas cualificaciones ata 5 días antes da proba de competencias teórico-prácticas.
- Todo estudantado que supere o 20% de insistencia ás clases (só poderá faltarse a un máximo de 12h), teóricas e prácticas, perderá a opción de avaliación continua. Sendo avaliado según o proceso de avaliación global.
- A avaliación global constará de dúas partes: unha proba obxectiva (tipo test ou verdadeiro/falso) de competencias teóricas cuxo valor será do 50%, e a realización de supostos prácticos sobre as competencias teórico-prácticas, cuxo valor será do 50%. Para superar a materia, ambas partes deberán estar aprobadas.
- El estudiantado que asista a la totalidad de las clases (sólo podrá faltar a un máximo de 3h), tendrá la opción de cursar la materia siguiendo un itinerario continuo y formativo. En este, el valor de la prueba de contenidos tendrá un peso del 20% sobre la nota final, las prácticas de laboratorio un 30%, el trabajo un 30% y la resolución de problemas y/o ejercicios un 20%.
- De realizarse la prueba teórica a través de medios telemáticos, si hubiera algún problema informático, la proba se haría oralmente una vez finalizada esta. Se procederá a la grabación de la misma.
- En el caso de no tener superada la materia en la primera convocatoria, las competencias no adquiridas serán evaluadas en la convocatoria de junio-julio. Las condiciones de evaluación serán las mismas que en la primera convocatoria.
- En el caso de tener la materia pendiente de años anteriores: se conservarán las calificaciones obtenidas durante un curso académico. Pasado este, el estudiante deberá cursar la materia de nuevo.

Aspectos sobre a avaliación dos traballos:

- Respetaranse rigorosamente as datas de entrega dos traballos. Non se recollerá nin entregará ningún fóra da mesma.
- Non se lerá nin corrixirá ningún traballo no que o parágrafo de texto non estea [xustificado].
- Entregar un traballo que estea plaxiado parcial ou completamente será anulado.
- Terase en conta as faltas de ortografía para a avaliación de cada un dos traballos presentados en clase, traballo

obligatorio e exame final da materia. Por cada falta de ortografía descontarase 0,2 da nota final.

- A non superación dun traballo implicará perder o proceso de avaliación continua, sendo avaliado segundo a avaliación global.

Datos oficiais de exames:

- Haberá un único día de revisión de exame, fóra do mesmo non se revisará nin modificará ningunha nota.
- Respectaranse rigorosamente as datas oficiais establecidas pola Universidade para a realización dos exames (<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/escuela-maxisterio-vigo-ceu-examenes.php>), non sendo posible realizalo en calquera outro día. En caso de enfermidade ou operación do estudantado, vítimas de violencia de xénero ou deportistas de alto rendemento, solicitarase por escrito en secretaría un posible cambio, posteriormente será valorado polo profesorado da materia e a dirección do centro se é procedente ou non a súa modificación.
- No caso de modificación da data de exame a proba podería realizarse oralmente. Seguindo un procedemento de gravación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Arribas, H.F., y Fernández, D., **Deporte adaptado y escuela inclusiva**, Graó, 2015

Batalla, A., y Duran, C., **1000 Ejercicios y juegos de gimnasia rítmica deportiva**, Paidotribo, 2015

Batalla, A., **Habilidades Motrices**, Inde, 2000

Blández, J., **Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje**, Inde, 2000

Del Valle, S., **Cómo programar en Educación Física paso a paso**, Inde, 2007

Fernández, E., Gardoqui, M.L., y Sánchez Bañuelos, F., **Evaluación de las habilidades motrices básicas**, Inde, 2007

Galera, A., **Manual de didáctica de la educación física I y II**, Paidós, 2001

González, C., y Lleixá, T., **Didáctica de la educación física**, Graó, 2010

Joyce, B., y Weil, M., **Modelos de enseñanza**, Gedisa, 2012

López-Pastor, V.M. (Coord.), **La evaluación en educación física**, Miño y Dávila, 2014

López-Pastor, V.M., Pedraza, M., Ruano, C., y Sáez, J. (coord.), **Programar por dominios de acción motriz en educación física en primaria**, Miño y Dávila, 2016

Loscher, A., **Juegos predeportivos en grupo**, Paidotribo, 2013

Mingo, R., **Educación Física. Contenidos conceptuales, nuevas bases metodológicas**, Paidotribo, 2012

Monjas, R. (coord.), **La iniciación deportiva en la escuela desde un enfoque comprensivo**, Miño y Dávila, 2012

Ruiz, J., **Desarrollo de la Motricidad a través del juego**, Gymnos, 2004

Ruiz, J., **Juegos cooperativos y educación física**, Paidotribo, 2013

Sáez, F., **Habilidades Gimnástico-Acrobáticas**, ESM, 2015

Sánchez Bañuelos, F., **Didáctica de la educación física**, Pertice Hall, 2002

Velázquez, C., **Aprendizaje cooperativo en Educación Física**, Inde, 2010

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, **Decreto 105/2014, Curriculum de Educación Primaria**, Diario Oficial de Galicia, 2014

Castañer, M. y Camerino, O., **Enfoque dinámico e integrado de la motricidad (EDIM). De la teoría a la práctica.**, Edicions de la Universitat de Lleida, 2022

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/V51G120V01991

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Innovación e investigación didáctica/V51G120V01504

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/V51G120V01202

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/V51G120V01205

Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria/V51G120V01301

Outros comentarios

Dado que vos atopades cursando unha carreira vocacional, convídasevos a que participedes a canto curso, seminario ou conferencia preséntesevos sobre innovación educativa e prácticas docentes.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Galego				
Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	V51G120V01602			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Profesorado	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Correo-e	maria.rodriquezlore@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	A especialidade de Grao de Educación Primaria esixe que o futuro docente posúa un dominio amplo en diversos aspectos da lingua. Ademais do dominio lingüístico, indispensable, preténdese unha formación en literatura e sociolingüística. Os obxectivos desta materia son, pois, lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos en cursos anteriores (literatura, historia da lingua e lingua e sociedade) para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios prosísticos e poéticos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
2. Favorecer as capacidades de fala e escrita.			C46	D1 D3 D12 D14 D16 D17 D18 D21
3. Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	A1 A2 A3 A4		C46	D1 D2 D3 D9 D14 D16 D17 D18
4. Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego.			C46 C48 C50	D1 D3 D14 D16 D17 D18
5. Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.	A2 A4	B3	C46	D1 D3 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
6. Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5			D1 D3 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
7. Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C50	D1 D2 D3 D7 D9 D13 D14 D15 D16 D17 D18
8. Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.	A1 A3 A4 A5	B3	C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D11 D13 D14 D15 D16 D17 D18

9. Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	A2	B3	C50	D1 D7 D8 D11 D13 D14 D15 D16 D17 D18
10. Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.	A2	B3	C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D11 D13 D14 D15 D16 D17 D18
11. Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3	C50	D1 D2 D3 D7 D8 D13 D14 D15 D16 D17 D18
12. Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.	A2 A3 A4	B3	C50	D1 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D21
13. Coñecer a tradición oral e o folclore.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C44	D1 D3 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18
14. Adquirir formación literaria.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C44	D1 D2 D3 D7 D8 D14 D16 D18

15. Comprender o feito literario.		B3	C44 C48	D1 D2 D3 D14 D16 D18
16. Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético).	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C44 C48	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D13 D14 D15 D16 D17 D18
17. Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C44 C48	D1 D2 D3 D7 D8 D14 D15 D16 D17 D18
18. Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade.	A2 A3 A4	B3	C43 C44 C46 C48 C50	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D13 D14 D15 D16 D17 D18

Contidos

Tema

Historia da lingua galega.	1.1. A lingua galega na Idade Media. 1.2. A lingua galega nos Séculos Escuros. 1.3. A lingua galega no século XIX. 1.4. A lingua galega no século XX. 1.5. A lingua galega no século XXI. 1.6. Comentario de textos lingüísticos.
Lingua e sociedade.	2.1. A linguaxe e a comunicación. 2.2. Unidade e variedade da lingua galega. 2.3. Lingua oral e lingua escrita. 2.4. A situación lingüística no mundo. 2.5. Os prexuízos lingüísticos. 2.6. Linguas en contacto: o caso galego 2.7. Bilingüismo e diglosia. 2.8. Interferencias lingüísticas 2.9. Normalización e normativización..
Tradición oral e folclore.	3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da tradición oral á escrita de autor.
Literatura.	4.1. A linguaxe e a literatura. 4.2. A literatura galega na Idade Media. 4.3. A literatura galega nos Séculos Escuros. 4.4. A literatura no século XIX. 4.5. A literatura no século XX. 4.6. A literatura no século XXI. 4.7. O comentario de texto. Exemplos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	14	34	48
Resolución de problemas	22	34	56
Lección maxistral	14.5	29.5	44
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Elaboración de textos orais e/ou escritos sobre unha temática concreta que se especificará na aula. O alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, etc.
Resolución de problemas	Corrección dos exercicios realizados e comentario de dúbidas. Corrección de actividades iniciadas na aula. Orientacións sobre os criterios para a elección de traballos que o alumnado deba realizar. Aclaración de todas as dúbidas que expoña o alumnado. Exposición de traballos.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que o alumnado deberá desenvolver.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula e/ou resolución de calquera dúbida referida ás encomendas que se realicen. O alumnado disporá de atención personalizada tanto nas horas de titoría (estarán marcadas no taboleiro situado xunto a porta do despacho da profesora, despacho B) coma nas horas de traballo nas aulas para resolver dúbidas, aclarar conceptos, etc.
Traballo tutelado	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula e/ou resolución de calquera dúbida referida ás encomendas que se realicen. O alumnado disporá de atención personalizada tanto nas horas de titoría (estarán marcadas no taboleiro situado xunto a porta do despacho da profesora, despacho B) coma nas horas de traballo nas aulas para resolver dúbidas, aclarar conceptos, etc.
Resolución de problemas	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula e/ou resolución de calquera dúbida referida ás encomendas que se realicen. O alumnado disporá de atención personalizada tanto nas horas de titoría (estarán marcadas no taboleiro situado xunto a porta do despacho da profesora, despacho B) coma nas horas de traballo nas aulas para resolver dúbidas, aclarar conceptos, etc.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Elaboración de traballos orais/escritos orixinais a partir de lecturas de libros, de artigos, de conferencias realizadas por poñentes de prestixio, etc. que permitan afondar ou complementar os contidos da materia. Estes traballos, así como a súa cualificación específica, serán indicados nas diferentes sesións de traballo.	30 A1 A2 A3 A4 A5	B1 C43 D1 C44 D2 C46 D3 C48 D6 D7 D8 D13 D14 D16 D17 D18

Resolución de problemas	Resolución das actividades e prácticas propostas no desenvolvemento das leccións maxistras.	35	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3	C43 C44 C46 C48 C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
	- Comentarios de textos literarios					
	- Prácticas relacionadas cos contidos teóricos dos bloques 1 e 2.					
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame que será realizado na data oficial aprobada pola Xunta de Centro.	35		B3	C46 C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D13 D14 D16 D17 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Para aprobar a materia todos os traballos deben estar entregados. Os traballos que se entreguen fóra de prazo terán unha penalización na nota do 50%. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados, pero terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Esta avaliación global consistirá en entregar todos os traballos propostos pola profesora e na realización do exame. Todo aquel alumnado que desexa acollerse a esta modalidade deberá notificarlo á profesora antes do 31 de outubro de 2026. Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0. Descontarase 0,25 puntos por cada erro ortográfico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bernárdez, C. L. et al, **Literatura galega. Século XX**, A Nosa Terra, 2001

Feixóo, X., **Gramática da lingua galega. Síntese práctica**, Xerais, 2004

Mariño, R., **Historia da lingua galega**, Sotelo Blanco, 1998

Roig Rechou, B. A. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil Galega**, Xerais, 2015

Bibliografía Complementaria

Callón, C., **O libro negro da lingua galega: quíñentos anos de represión e silenciamento**, Xerais, 2022

Costas, X. H (coord.), **55 mentiras sobre a lingua galega**, Laiovento, 2009

Fernández Rei, F., **Dialectoloxía da lingua galega**, Xerais, 1990

Formoso, V., **Do estigma á estima: propostas para un novo discurso lingüístico**, Xerais, 2013

Gutiérrez Izquierdo, R., **Lectura de nós. Introducción á literatura galega**, Xerais, 2000

Muriano Rodríguez, M., **Habitando historias : 10 experiencias arredor do libro e da lectura**, Galaxia, 2019

Núñez Singala, M., **En galego, por que non? Contra os prexuízos e as simplificacións sobre a lingua galega**, Galaxia, 2009

Ramallo, F., **Que pasa co galego? : 32 preguntas sobre a situación social da lingua**, Xerais, 2023

Rodríguez Fer, C., **Comentario de textos contemporáneos.**, Xerais, 1992

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Literatura infantil e xuvenil/V51G120V01910

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da lingua e literatura: Galego/V51G120V01501

Lingua galega/V51G120V01404

Outros comentarios

En canto ao estudo da materia recoméndase:

- A asistencia continuada ás clases presenciais.
- A participación e a realización das tarefas prácticas que se propoñan.
- A dedicación responsábel e con rigor ao estudo da materia.

O horario de titorías da profesora poderá consultarse no despacho C (segundo andar).

Cómpre que o alumnado poña unha fotografía súa na plataforma CEUBlackboard.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Español				
Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	V51G120V01603			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
Profesorado	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
Correo-e	sandrateresa.alvarezledo@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Pretendemos que o alumnado adquira unha boa competencia lingüística e literaria do español e, para lograr este obxectivo, traballaranse as destrezas que entran en xogo no proceso comunicativo: a capacidade lectora, a expresión escrita e a análise lingüística e a interpretación de textos literarios.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil

C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C51	Expresarse, oralmente e por escrito nunha lingua estranxeira
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D9	Traballo en equipo
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	A1	B3	C11	D1
	A2	B5	C15	D3
	A5	B11	C43	
			C46	
			C47	
			C48	
			C49	
			C50	
Coñecer o currículo escolar da lingua española e da súa literatura.	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D2
	A3	B3	C10	D16
			C17	D18
			C30	
			C37	
			C43	
			C44	
			C45	
			C48	
			C53	
Adquirir coñecementos referidos aos procedementos de ensino-aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C8	D3
	A3	B3	C11	D14
	A4	B4	C15	D16
	A5	B10	C16	
		B11	C17	
			C30	
			C37	
			C47	
			C49	
			C50	
			C52	
Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral.	A1	B1	C5	D1
	A2	B3	C8	D2
	A3	B11	C11	D3
	A5		C43	D14
			C46	D16
			C49	
			C51	
			C53	

Coñecer o proceso de aprendizaxe da lingua escrita e do seu ensino.

A1	B1	C5	D1
A2	B3	C8	D2
A3	B10	C11	D3
A5		C45	D14
		C46	D16
		C47	
		C48	
		C49	
		C50	

Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade.

A1	B1	C5	D1
A2	B10	C14	D2
A3	B11	C16	D3
A5		C30	D14
		C37	D16
		C43	D18
		C47	
		C52	
		C53	

Coñecer e empregar adecuadamente recursos para fomentar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.

A1	B1	C5	D1
A2	B3	C8	D3
A3	B10	C11	D16
A5	B11	C14	
		C15	
		C16	
		C17	
		C45	
		C46	
		C48	

Desenvolver e avaliar contidos do currículo empregando recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.

A1	B1	C5	D1
A2	B2	C8	D9
A3	B3	C13	D14
A4	B5	C14	D15
A5	B10	C16	D16
		C17	
		C30	
		C37	
		C43	

Contidos

Tema

1. Avaliación do currículo escolar á luz dos principios básicos da linguaxe e a comunicación.	1.1. A lingua, a linguaxe e a lingüística. 1.2. As competencias lingüísticas: comprensión, expresión e interacción oral e escrita. 1.3. A lingua no currículo escolar de Educación Primaria.
2. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros.	2.1. Norma e uso de español. 2.2. Os rexistros lingüísticos.
3. Interpretación e construción de textos desde o español, sobre todo de textos dos medios de comunicación social, do ámbito académico e da produción literaria.	3.1. Tipoloxías textuais. 3.2. O comentario de texto. 3.3. O texto académico de investigación.
4. Literatura, cultura, tradición e innovación.	4.1. Literatura Española. 4.2. A competencia lectora de textos literarios.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	11	24	35
Presentación	10	47	57
Resolución de problemas de forma autónoma	11	25	36
Lección maxistral	20	0	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Resolución en grupo de diversas tarefas de análise textual.

Presentación	Presentación oral de traballos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de actividades para pór en práctica os contidos teóricos da materia.
Lección maxistral	Sesións teórico-expositivas durante as que se fomentará a participación do estudantado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante a realización dos traballos nas horas prácticas, o alumnado contará coa orientación do profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Elaboración de propostas para a aplicación práctica dos contidos teóricos da materia.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B10 B11	C5 C8 C10 C11 C15 C16 C17 C30 C37 C44 C45 C46 C47	D1 D2 D3 D14 D15 D16 D18
Presentación	Probas prácticas nas que se evalúan traballos de análise e comentario elaborados na aula. Valoraranse tanto os contidos como a exposición oral.	25	A2 A3 A4 A5		C13 C14 C16 C17 C45 C46 C47	D1 D2 D3 D9 D14 D15 D16 D18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final no que se valorará a asimilación dos contidos expostos durante o curso e a capacidade de aplicalos de forma práctica mediante a análise textual.	35	A1 A2 A3 A4	B1 B10 B11	C8 C17 C43 C45 C46	D1 D2 D3 D14

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame final terá lugar na data establecida oficialmente. As datas poden consultarse na páxina web da Escola:
<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

A proba "exame de preguntas de desenvolvemento" non computará na avaliación se non se obtén na mesma, como mínimo, a calificación de 1,7 puntos.

A participación e o esforzo no desenvolvemento das distintas actividades valorarase positivamente.

O alumnado que non cumpra co 80% da asistencia será avaliado pola modalidade global.

O estudantado que desexe optar pola modalidade global ha de informar á profesora pasado o primeiro mes do cuadrimestre, conforme ó estipulado no artigo 19 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (aprobado no claustro do 18 de abril de 2023).

Avaliación global:

Exame con dúas partes:

-Comentario de texto: 50%

-Pregunta de desenvolvemento e reflexión sobre os contidos teóricos da materia: 50%

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- ALBORG, JUAN LUIS, **Historia de la Literatura Española**, Gredos, 1970
- ALVAR, C., J. C. MAINER y R. NAVARRO, **Breve historia de la literatura española**, Alianza Editorial, 1998
- DEYERMOND, ALAN, **Historia de la Literatura española 1. Edad Media**, Ariel, 1981
- DUNCAN, W. MOIR, y EDWARD MERYON WILSON, **Historia de la Literatura Española 3. Siglo de Oro: teatro**, Ariel, 1982
- GARRIDO GALLARDO, M. A. (dir.), **El lenguaje literario: vocabulario crítico.**, Síntesis, 2009
- GASOL, A. Y ARÁNEGA, M., **Descubrir el placer de la lectura**, Edebé, 2000
- GLENDINNING, NIGEL, **Historia de la Literatura Española 4. El siglo XVIII**, Ariel, 1981
- GÓMEZ TORREGO, L., **Nuevo manual de español correcto**, Arco/libros, 2004
- GÓMEZ TORREGO, L., **Hablar y escribir correctamente. Gramática normativa del español Actual I y II**, Arco/libros, 2009
- JONES, R. O. , Y E. VÁZQUEZ, **Historia de la Literatura Española 2. Siglo de Oro: prosa y poesía (siglos XVI y XVII)**, Ariel, 1982
- MAINER J. C., **Historia de la literatura española**, Crítica, 2010
- Moreno Fernández, F., **Las variedades de la lengua española y su enseñanza**, Arco/Libros, S. L., 2023
- RAMONEDA, A., **Manual de estilo. Guía práctica para escribir mejor**, Alianza Editorial, 2000
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, **Ortografía de la lengua española**, Editorial Espasa-Calpe, 2010
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, **Diccionario de la lengua española**, Editorial Espasa-Calpe, 2002
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, **Diccionario panhispánico de dudas**, Editorial Espasa-Calpe, 2005
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, **Nueva gramática de la lengua española. MANUAL.**, Editorial Espasa-Calpe, 2010
- RODRÍGUEZ CACHO, LINA, **Manual de Historia de la literatura Española II: siglos XVIII al XIX**, Castalia, 2020
- VILLANUEVA, D., **El comentario de textos narrativos**, Marenostrum, 2006

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e literatura: Español/V51G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/V51G120V01501

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/V51G120V01506

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua galega/V51G120V01404

Lingua española/V51G120V01303

Outros comentarios

Horario de titorías: indicarse a comezos do cadrimestre.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación ambiental para o desenvolvemento**

Materia	Educación ambiental para o desenvolvemento			
Código	V51G120V01901			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
Profesorado	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
Correo-e	monica.sanchezsantiago@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	A educación ambiental como proceso de recoñecemento de valores e de creación de habilidades destinadas a apreciar a relación entre o home e o medio biofísico que o rodea. O obxectivo principal desta materia é a educación para o desenvolvemento sostible.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sustentable
C30	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico

D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1 Analizar a relación entre o currículo de Educación Primaria e a Educación Ambiental, xustificando a integración de contidos, competencias e criterios de avaliación en propostas didácticas contextualizadas.	A1	B1	C23	D1
	A2	B2	C30	D2
	A3	B4		D6
	A4	B9		D9
Deseñar, planificar e avaliar propostas de ensino-aprendizaxe de Educación Ambiental adaptadas a Educación Primaria.		B10		D10
				D14
				D16
				D18
				D22
				D23
2. Analizar críticamente as interaccións entre ciencia, tecnoloxía, sociedade e medio ambiente, argumentando posibles respostas educativas ante problemáticas socioambientais actuais desde unha perspectiva de sustentabilidade.	A2	B8	C23	D1
	A3	B9	C29	D6
	A4			D7
				D8
				D14
				D15
				D17
				D23
3. Analizar, interpretar e realizar comentarios críticos de textos científicos, normativos e divulgativos relacionados coa Educación Ambiental e a sustentabilidade.	A1	B8	C23	D1
	A3	B10		D3
	A4			D6
				D14
				D16
				D22
4. Analizar e incorporar críticamente na práctica educativa cuestións socioambientais relevantes para a educación escolar, especialmente aquelas relacionadas co desenvolvemento sustentable, a Axenda 2030 e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	A2	B4	C23	D1
	A3	B7	C29	D12
	A4	B8		D13
		B9		D14
				D15
				D17
				D23
5. Deseñar propostas educativas orientadas ao desenvolvemento de actitudes de respecto, coidado e corresponsabilidade cara á contorna natural no alumnado de Educación Primaria.	A2	B2	C30	D2
	A4	B4		D9
		B8		D10
		B9		D18
		B10		D22
				D23

Contidos

Tema	
1. Problemática ambiental e sustentabilidade	Concepto actual de medio ambiente. Recursos naturais e límites planetarios. Impactos ambientais e crises ecosocial. Relacións entre sistema ecolóxico e sistema económico. Desenvolvemento sustentable e Axenda 2030. Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. Indicadores de sustentabilidade. Pegada ecolóxica e xustiza ambiental.
2. Fundamentos da Educación Ambiental	Evolución histórica da Educación Ambiental. Conceptos e principios básicos. Educación para o Desenvolvemento Sustentable. Competencias para a sustentabilidade. Cidadanía ambiental e participación social. Perspectiva crítica e ecosocial.

3. Educación Ambiental en Educación Primaria	A Educación Ambiental no currículo LOMLOE. Finalidades e obxectivos educativos. Metodoloxías activas para a sustentabilidade. Recursos e materiais didácticos. Deseño de situacións de aprendizaxe. Elaboración e avaliación de programas de Educación Ambiental. Proxectos educativos vinculados aos ODS.
--	---

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	0	4
Lección maxistral	15	10	25
Debate	5	21	26
Metodoloxías baseadas en investigación	6	15	21
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	20	30
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Observación sistemática	8	0	8
Traballo	2	32	34

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Exposición oral individual ou grupal de traballos, investigacións e proxectos desenvolvidos durante a materia. Esta metodoloxía permitirá ao alumnado comunicar información de forma rigorosa, estruturada e fundamentada, utilizando recursos adecuados e defendendo argumentadamente as súas propostas ante o grupo.
Lección maxistral	Clases expositivas participativas orientadas á comprensión dos fundamentos teóricos da Educación Ambiental, a sustentabilidade e a súa aplicación educativa. Co fin de favorecer unha aprendizaxe significativa, incorporaranse estratexias de participación activa, análise de documentos, recursos audiovisuais, estudo de casos e reflexión compartida sobre problemáticas socioambientais actuais.
Debate	Discusión estruturada sobre cuestións socioambientais de actualidade relacionadas coa sustentabilidade, o desenvolvemento sustentable e a Educación Ambiental. O alumnado deberá argumentar as súas posicións utilizando evidencias científicas e educativas, respectando diferentes puntos de vista e desenvolvendo competencias de razoamento crítico, comunicación e participación democrática.
Metodoloxías baseadas en investigación	O alumnado abordará a análise de problemáticas ambientais mediante procesos de investigación educativa adaptados ao seu nivel formativo. A partir de preguntas ou situacións de interese relacionadas coa sustentabilidade, realizará procuras documentais, selección crítica de fontes, análises de información e elaboración de conclusións fundamentadas. Esta metodoloxía pretende desenvolver o pensamento crítico, a capacidade de análise e a toma de decisións fundamentadas en evidencias.
Aprendizaxe baseado en proxectos	O alumnado desenvolverá un proxecto de Educación Ambiental orientado ao deseño de propostas didácticas para Educación Primaria relacionadas con problemáticas socioambientais reais e cos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. O traballo implicará a planificación, procura e análise de información, toma de decisións, deseño de materiais e elaboración de propostas de intervención educativa. Esta metodoloxía favorece a aprendizaxe autónoma e cooperativa, así como a integración de coñecementos teóricos e prácticos en contextos educativos reais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Debate	As tutorías asociadas a esta metodoloxía terán como finalidade favorecer o desenvolvemento do pensamento crítico, a argumentación fundamentada e a reflexión sobre problemáticas *socioambientais actuais. A atención personalizada desenvolverase mediante tutorías presenciais e virtuais, individuais ou grupais, orientadas a favorecer o progreso académico do alumnado e a adquisición dos resultados de aprendizaxe da materia. Prestarase especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, de acordo coa normativa institucional vixente e coas medidas contempladas no programa *PIUNE, garantindo a accesibilidade e a igualdade de oportunidades no proceso de ensino-aprendizaxe.
Presentación	Proporcionarase asesoramento para a preparación e mellora das exposicións orais, prestando especial atención á comunicación académica, a organización de contidos e a defensa argumentada de propostas educativas.

Lección maxistral	Reservaranse espazos específicos para a resolución de dúbidas, a ampliación de contidos e a orientación sobre recursos bibliográficos e documentais relacionados coa materia. A atención personalizada desenvolverase mediante tutorías presenciais e virtuais, individuais ou grupales, orientadas a favorecer o progreso académico do alumnado e a adquisición dos resultados de aprendizaxe da materia. Prestarase especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, de acordo coa normativa institucional vixente e coas medidas contempladas no programa PIUNE, garantindo a accesibilidade e a igualdade de oportunidades no proceso de ensino-aprendizaxe.
Metodoloxías baseadas en investigación	Ofrecerase orientación específica para a formulación de preguntas de investigación, a análise crítica de información científica e educativa, a interpretación de resultados e a elaboración de conclusións fundamentadas. A atención personalizada desenvolverase mediante tutorías presenciais e virtuais, individuais ou grupales, orientadas a favorecer o progreso académico do alumnado e a adquisición dos resultados de aprendizaxe da materia. Prestarase especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, de acordo coa normativa institucional vixente e coas medidas contempladas no programa PIUNE, garantindo a accesibilidade e a igualdade de oportunidades no proceso de ensino-aprendizaxe.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada centrarase no seguimento progresivo do proxecto de Educación Ambiental desenvolvido polo alumnado. Realizaranse *tutorías individuais e grupales destinadas a orientar a planificación do traballo, a procura e selección de información, a elaboración de materiais didácticos e a mellora das propostas mediante procesos de *retroalimentación continua. A atención personalizada desenvolverase mediante tutorías presenciais e virtuais, individuais ou grupales, orientadas a favorecer o progreso académico do alumnado e a adquisición dos resultados de aprendizaxe da materia. Prestarase especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, de acordo coa normativa institucional vixente e coas medidas contempladas no programa PIUNE, garantindo a accesibilidade e a igualdade de oportunidades no proceso de ensino-aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	Presentación dos traballos e resolución de preguntas realizadas polo docente. Na presentación oral valorarase: comunicación oral; argumentación; capacidade de síntese; defensa de propostas. Permite avaliar o resultado de aprendizaxe 3.	15	A4		D3 D9 D12 D14	
Exame de preguntas obxectivas	Proba individual escrita orientada a valorar a comprensión e aplicación dos contidos fundamentais da materia, así como a capacidade de análise crítica de problemáticas *socioambientais e educativas. Permite avaliar os resultados de aprendizaxe 2, 3 e 4.	35	A1 A2 A3		D1 D7 D14	
Observación sistemática	Seguimento continuado da participación do alumnado nas actividades de aula, debates, análises de documentos, actividades cooperativas e tarefas prácticas propostas durante o desenvolvemento da materia. Participación fundamentada 25% Preparación previa de actividades 25% Traballo cooperativo 25% Actitude crítica e reflexiva 25% Permite avaliar os resultados de aprendizaxe 2 e 4 e parcialmente o 1 e 5.	20	A4	B4 B7 B8 B9 B10	C23 D9 D10 D12 D14 D15 D16 D23	
Traballo	O alumnado elaborará, individualmente ou en grupo, un proxecto de Educación Ambiental dirixido a Educación Primaria, fundamentado en problemáticas socioambientais actuais e vinculado ao desenvolvemento sustentable e aos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable (ODS). Na avaliación valorarase a calidade do deseño didáctico, a adecuación curricular da proposta, a fundamentación teórica empregada, a selección e análise crítica da información, a integración de metodoloxías activas, a creatividade dos recursos elaborados, a viabilidade da proposta e a corrección formal do documento presentado. Así mesmo, terase en conta a capacidade para relacionar os contidos da materia con situacións educativas reais, o razoamento crítico mostrado durante o proceso de elaboración e a incorporación de perspectivas de sustentabilidade, inclusión e cidadanía responsable. Permite avaliar os resultados de aprendizaxe 1, 2, 4 e 5.	30		B1 B2 B4 B9 B10	C23 D2 C29 D6 C30 D9 D10 D14 D15 D16 D18 D22 D23	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O carné de estudante debe entregarse ao instructor durante as dúas primeiras semanas de clase. A súa entrega é obrigatoria.

O sistema de avaliación ten como obxectivo involucrar activamente o alumnado no seu proceso de aprendizaxe. En xeral, utilizarase a avaliación continua, tendo en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final da avaliación continua será a suma das cualificacións individuais obtidas en cada actividade, ponderadas segundo as porcentaxes asignadas, tal e como se estipula na táboa anterior. Para aprobar a materia, o alumnado debe aprobar tanto as tarefas como o exame por separado. Requírese unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada unha das seccións descritas na sección de avaliación desta guía. As cualificacións das tarefas supervisadas e do traballo na aula non se sumarán ata que se aprobe o exame. O alumnado que non aprobe a materia na primeira sesión manteráselle a cualificación dos traballos/actividades que aprobou e terá que repetir o exame e os traballos/actividades que non aprobou na segunda sesión.

AVALIACIÓN FINAL: O alumnado que non asista a clase ou falte a máis do 20 % do total das clases (6 días, 12 horas) estará suxeito ao sistema de avaliación final, que se implementará segundo os artigos 19 e 21 do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Docencia e do Proceso de Aprendizaxe do Estudante, aprobado polo Claustro da Universidade de Vigo o 18 de abril de 2023. Será responsabilidade do alumnado estar informado das tarefas e actividades realizadas na clase.

O alumnado poderá optar voluntariamente pola avaliación final dentro do primeiro mes do inicio das clases.

A asistencia só se computará se é satisfactoria.

Uso de Ferramentas de Intelixencia Artificial Xerativa:

☐ Poderá autorizarse o uso de ferramentas de intelixencia artificial xerativa en determinadas actividades académicas cando contribúa á aprendizaxe do alumnado. Nestes casos, o seu uso deberá ser declarado e documentado expresamente polo alumnado.

☐ Enviar contido xerado total ou parcialmente por intelixencia artificial coma se fose obra orixinal, sen a debida atribución, considerarase deshonestidade académica e pode resultar na aplicación de medidas estipuladas na normativa universitaria en materia de avaliación e fraude académico.

☐ O instructor pode solicitar probas adicionais sobre o proceso de creación de tarefas cando sexa necesario para verificar a autoría e a aprendizaxe acadada.

O horario de titoría pódese consultar na aplicación específica (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/sin-categoria/nueva-app/>), así como no taboleiro de anuncios fóra do despacho do profesor.

O alumnado que opte pola opción de avaliación global ou que teña recoñecemento institucional de circunstancias específicas que afecten á asistencia debe contactar co profesor durante as dúas primeiras semanas do semestre para finalizar o seu plan de estudos.

AVALIACIÓN para o alumnado no segundo período de exames e posteriores:

- Se un alumnado optou pola avaliación continua no primeiro período de exames e non aproba a materia, as tarefas pendentes e as competencias non adquiridas serán avaliadas no período de exames de xullo.
- O alumnado debe falar co profesor durante o horario de tutoría dentro das dúas primeiras semanas do semestre para finalizar o seu plan de estudos para aprobar a materia.
- O alumnado que repita un curso debe cumprir os criterios de avaliación da guía docente do curso actual; as cualificacións de anos anteriores non se gardarán.

O alumnado exento de docencia será avaliado mediante o mesmo sistema de avaliación que o alumnado regular, agás que para obter puntos de participación, deberá seguir o material do curso co profesor en horario de tutoría e contactar co profesor nas dúas primeiras semanas do semestre para preparar un plan para superar a materia.

Os prazos de entrega son obrigatorios. Só se poderán modificar en situacións debidamente xustificadas e documentadas de acordo coa normativa vixente.

A non presentación oral na data establecida suporá unha cualificación de suspenso na actividade avaliable, agás que exista unha razón debidamente xustificada.

Os erros ortográficos, gramaticais e de expresión escrita poden penalizar a cualificación dos traballos e probas escritas ata un máximo de 2 puntos na cualificación da actividade.

As datas de exame publicaranse na páxina web do centro. Estas datas non se modificarán agás que o consello escolar aprobe unha solicitude formal por escrito. A detección de fraude académico ou o uso de medios non autorizados durante unha avaliación dará lugar á aplicación do disposto nos artigos 39 a 42 do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Docencia e da Aprendizaxe do Estudantado da Universidade de Vigo.

O contacto co instructor realizarase a través do enderezo de correo electrónico da CEU, mantendo sempre unha linguaxe cortesía e respectuosa.

Esta guía poderá adaptarse para atender as necesidades específicas de apoio educativo do alumnado que teña recibido un informe favorable dos servizos correspondentes da Universidade de Vigo, de acordo coa normativa vixente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Franquesa, T., Gil Pérez, D., Hernández, I., Mañas, A., Miranda M., Pujol, R.M., et al., **La sostenibilidad, un compromiso de la escuela**, Grao,

Melissa Ballard, Mamata Pandya, **Conocimientos básicos en educación ambiental**, Grao,

UNESCO, **Educación para los objetivos del Desarrollo Sostenible**, 1ª Ed., UNESCO, 2018

Bibliografía Complementaria

Delibes, M. y Delibes De Castro, M., **La Tierra herida. ¿Qué mundo heredarán nuestros hijos?,** Destino, 2005

Novo, María, **Educación Ambiental. Edición revisada**, 1ª ed., Universitas, 2017

Arribas, F., **Construir la ciudadanía ecológica en las sociedades liberales: reflexiones desde la filosofía política.**, 2010

Scruton, Roger, **Filosofía verde**, Ivat S.L., 2021

Dieguez- Uribeondo, J., **Biodiversidad. El mosaico de la vida**, 2011

Del Valle J., Tarancón A., **Premoniciones**, 3ª Ed, Rosameron editorial, 2023

Epstein, A., **La cuestión moral de los combustibles fósiles**, Deusto, 2021

Epstein, A., **Un futuro fósil**, Deusto, 2023

García Alfredo, **La energía nuclear salvará el mundo**, Planeta, 2021

Lomborg, Bjorn, **Falsa Alarma**, Antoni Bosch, 2021

Mulet, J. M., **Ecologismo real**, 2ª Ed., Destino, 2021

Gordon E., Lieberman B., **El cambio climático en la historia de la humanidad**, Almuzara, 2021

Rodríguez de la Fuente O. y F., **Félix un hombre en la tierra**, Planeta, 2020

Gómez Soria F., Reina Torresano P., **VIVIR SIN PLASTICO: CONSEJOS, EXPERIENCIAS E IDEAS PARA DARLE UN RESPIRO AL PLANETA**, Planeta, 2019

Carson, Rachel, **El sentido del asombro.**, Ediciones Encuentro, S.A., 2021

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación artística				
Materia	Educación artística			
Código	V51G120V01902			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Guillama Camba, Ruxandra			
Profesorado	Guillama Camba, Ruxandra			
Correo-e	ruxandra.guillama@ceu.es			
Web	http://escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	A obra de arte ofrécenos un testemuño da tendencia natural do home cara ao belo, relacionándose estreitamente coa cultura en que se insere. A linguaxe formal de cada estilo e o seu proceso evolutivo, é o obxecto fundamental da atención dos estudos histórico-artísticos, como primeiro paso para penetrarnos na comprensión dun período histórico, dunha concepción do mundo, contribuíndo á educación estética, sempre que o *contemplador familiarízase coa beleza da linguaxe artística. *J.M. de Azcárate *Ristori. Nesta materia o alumno adquirirá unha visión ampla sobre as diferentes concepcións e tendencias que conforman a educación artística, e a súa relación co currículo. Ademais coñecerá unha vertente da educación centrada na cultura visual.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D14	Razoamento crítico
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Abordar a reconstrución das tendencias da educación artística desde a relación entre a historia do pensamento pedagóxico e a historia das ideas estéticas e da arte.	A3	B8	D1 D14
Adquirir destrezas e habilidades para a produción e a análise artística.	A1	C55	D1 D7 D9 D14 D18
Coñecer o currículo escolar da educación artística.	B3	C56	D1 D14

Contidos

Tema	
Educación artística e escola	- O concepto de arte. A intencionalidade artística e estética. - Currículo de arte na escola. - Creatividade e procesos creativos.
Educación artística e visual	- Elementos, correntes e estilos na Historia da arte. - Desenvolver estratexias de percepción, comparación e análise a través da lectura de obras de arte.
Arte e educación.	- A arte como creador de contidos reflexivos. - O Patrimonio como ferramenta artística e creativa. - O museo como recurso didáctico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	20	40
Obradoiro	12	24	36
Traballo tutelado	12	24	36
Seminario	3	10	13
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	18	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Actividades expositivas por parte da profesora. Teoría dos traballos e proxectos a desenvolver.
Obradoiro	- Levar a cabo comentarios de obras de arte. - Traballo con fontes de información ou históricas. - Buscar bibliografía especializada. - Organizar debates, xogos de rol, entre outras actividades.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e propostas. Consultas e seguimentos das actividades.
Seminario	Actividades orais ou escritas orientadas á resolución de exercicios na aula ou lecturas sobre temas de interese.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: en plataforma, tutoría presencial (despacho), tutoría no campus remoto, correo electrónico, seguimento na aula.
Traballo tutelado	Horario de tutorías: Indicarase ao comezo do curso
Obradoiro	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: en plataforma, tutoría presencial (despacho), tutoría no campus remoto, correo electrónico, seguimento na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Planificación e desenvolvemento de maneira individual ou en grupo de traballos e propostas de creación. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Participación cooperativa e creativa nas diferentes actividades programadas. - Rigor analítico e metodolóxico na realización das actividades. A puntuación máxima para esta actividade é de 4 puntos e a mínima é de 2. A actividade sistemática é importante para o desenvolvemento satisfactorio da tarefa.	40	A1 D1 D7 D8 D9

Seminario	Diversos exercicios orais ou escritos que conectan ao alumnado con historia da arte. A puntuación máxima para esta actividade é de 3 puntos e a mínima é de 1,5.	30	A1 A3	B2 B3 B8 B11	C55 C56	D1 D7 D8 D9 D14
	A actividade sistemática é importante para o desenvolvemento satisfactorio da tarefa.					
Resolución de problemas e/ou exercicios	Diversas probas, exercicios orais e escritos para valorar a adquisición de contidos. Resolución de problemas e/ou exercicios de carácter conceptual ou procedimental relacionados coa materia. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Adquisición de competencias e coñecementos. - Capacidade expresiva. A puntuación máxima para esta actividade é de 3 puntos e a mínima é de 1,5. A actividade sistemática é importante para o desenvolvemento satisfactorio da tarefa.	30	A1 A3	B8		D1 D14

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final do sistema de avaliación continua será a suma das cualificacións individuais obtidas para cada actividade, ponderadas segundo as porcentaxes indicadas na táboa anterior. Para aprobar o curso, todos os criterios de avaliación deben cumprirse de forma independente. Os estudantes que non aproben no primeiro período de exame conservarán a cualificación das tarefas e presentaranse no segundo período de exame coa parte suspendida. Avaliación global: Os estudantes que escollan este sistema deben informar ao instrutor dentro dos 31 días posteriores á data de inicio do curso. Realizarán un exame con varias actividades que abarquen todo o contido do curso, o que representará o 100 % da cualificación. Os estudantes que falten a máis do 20 % do tempo total de clase serán avaliados mediante o método de avaliación global. É importante ter en conta que unha vez alcanzado este número de ausencias (xa sexa ao comezo, na metade ou ao final do curso), o sistema de avaliación cambiará de continuo a global e as actividades realizadas no sistema de avaliación continua non serán válidas. Os artigos actualizados utilizaranse no curso e estarán dispoñibles para os estudantes na plataforma. Nos traballos escritos entregados como parte da avaliación e no exame, se é o caso, descontaranse 0,2 puntos por erros ortográficos. Se se emprega IA en calquera actividade, debe facerse de forma ética e responsable, e o seu uso debe indicarse no traballo correspondente. Data e horarios de exame: consulte o calendario e os horarios de exames no sitio web: <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bueno Camejo, F., Izquierdo Aranda, T., **Historia del Arte I**, Tirant, 2018

Serrano de Haro Soriano, A., Cabanillas Casafranca, A., **Creación, vida e historia: El legado de las mujeres artistas**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2024

Marín Viadel, R., **Metodologías artísticas**, Aljibe, 2012

Bibliografía Complementaria

Dialnet, artigos, <https://dialnet.unirioja.es/>,

Fatás, G., Borrás, G., **Diccionario de términos de Arte y Arqueología**, Alianza Editorial,

Marín Viadel, R., **Investigación en Educación artística para Primaria**, Universidad de Granada, 2006

Ministerio de Cultura y Deporte, **Museos estatales, Bellas Artes y Patrimonio Cultural**,

<https://www.mecd.gob.es/cultura/mc/bellasartesyptat>,

Ministerio de Relaciones con las Cortes y de la Secretaría del Gobierno, **Patrimonio Nacional**,

<https://www.patrimonionacional.es/>,

Recomendacións

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ética e deontoloxía profesional				
Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	V51G120V01903			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Pascual Garófano, Javier			
Profesorado	Pascual Garófano, Javier			
Correo-e	javier.pascualgarofano@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	A materia ten por obxectivo desenvolver as competencias necesarias para un exercicio reflexivo da práctica profesional. Incide fundamentalmente no exercicio do xuízo crítico, na capacidade *argumentativa nun contexto de razón pública así como na comprensión das responsabilidades parellas á función docente e das institucións educativas dentro da sociedade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético

D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
2.- Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática	A3	B9 B12	C10	D12 D13 D15
3.- Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social, desenvolvemento sustentable.	A3	B8 B11 B12	C23 C29	D1 D2 D13 D15 D17
4.- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	A3	B4 B5 B8 B11	C23 C29	D7 D14 D15 D19
5.- Valorar a relevancia das institucións públicas e persoais para a convivencia pacífica entre os pobos.				D8 D15 D17
6.- Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo.	A2	B9	C13	D1 D2 D3 D6 D14
7.- Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.		B8 B10 B11 B12	C23	D1 D2 D3 D6 D14
8.- Saber distinguir moral e ética. Coñecer os trazos formais do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados expostos á ética como proposta universalizable e as principais metodoloxías sucesivas na resolución das controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan a sociedade do noso tempo.	A1 A2 A3	B12	C23	D1 D6 D14
9.- Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.				D6 D14 D16
10.- Capacidade de afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto a súa propia forma de pensar.				D7 D15 D16 D17 D20
11.- Capacidade de recoñecer a relevancia e a utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.				D15 D22
12.- Capacidade de consolidar unha identidade docente ética comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo				D7 D9 D14 D15 D16 D22
13.- Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados coa tarefa educativa.				D7 D8 D9 D13 D15 D22
14.- Contribuír á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.				D14 D15
15.- Contribuír á promoción das mellores prácticas da profesión educativa.				D15 D22

Contidos	
Tema	
1. Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1. Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2. Modelos de educación moral.
2. Ética e moral: aproximación conceptual.	3. A moral: bases socioantropolóxicas da moral. 4. A Ética: teorías e problemas de fundamentación. 5. A Ética e os seus límites. 6. Deontoloxismo vs Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas. 7. Éticas Aplicadas: principios morais e casos prácticos.
3. Ética, educación e Dereitos humanos.	9. Ética da diferenza. 10. Ética e democracia. 11. A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
4. Ética e deontoloxía profesional.	12. Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13. Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	15	30	45
Foros de discusión	9	0	9
Estudo de casos	8	6	14
Lección maxistral	16	48	64
Traballo	2	6	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	A dinámica de seminario implica a coa-responsabilidade na presentación de lecturas especialmente escollidas para suscitar a reflexión sobre problemas específicos e as achegas de cuestións e contribucións que evidencien un grao de comprensión da materia e dos problemas correspondentes.
Foros de discusión	Posta en común e deliberación ao redor de cuestións relativas á materia. Na maior parte destes casos, a posta en común presupón o traballo individual previo sobre as cuestións a examinar.
Estudo de casos	Análise e razoamento de casos prácticos e dilemas de ética profesional en contextos educativos.
Lección maxistral	Desenvolvemento por parte do profesor dos principais conceptos e contidos do temario, apoiado polas lecturas sinaladas e en interlocución coa clase.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	A preparación e desenvolvemento dos seminarios será orientada e titorizada polo profesor. A hora de titoría serán os venres de 10 a 11
Foros de discusión	Os foros de discusión será unha das actividades de prácticas e serán preparados e dirixidos polo profesor
Probas	Descrición
Traballo	Pactarase individualmente con cada alumno, dentro dunhas marxes .

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Seminario	Participación activa na aula	20	A1 A2 A3	B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C23 C29	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22
Traballo	Avaliación continua a través dos traballos realizados.	40	A1 A2 A3	B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C23 C29	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22
Exame de preguntas de desenvolvemento	Trátase dunha proba final ou exame	40	A1 A2 A3	B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C23 C29	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na Escola de Maxisterio de Vigo, para o alumnado con sistema de avaliación continua, o exame será preferentemente oral e en grupo, salvando o dereito do alumno/a a elixir outro sistema consensuado co profesor/a e coa debida antelación; e consistirá en preguntas breves sobre os contidos dos libros e manuais utilizados, os xogos de rol, os traballos desenvolvidos e os contidos explicados na aula. Para o alumnado con modalidade de avaliación global consistirá en preguntas breves sobre os contidos dos manuais e libros consensuados entre o alumno/a e o profesor/a. Cando haxa acordo entre profesor e alumno, nos casos de non superar a convocatoria no seu conxunto pero sí partes do contido da materia, poderá respectarse para as convocatorias seguintes a parte si superada, de xeito que o alumnado non teña que volver examinarse da parte da materia xa aprobada.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GUTTMAN, A., **La educación democrática**, Paidós,
 KOHLBERG, L., **ún Lawrence Kohlberg**, Gedisa,
 LIPMAN, M., **Pensamiento complejo y educación**, La Torre,

NUSSBAUM, M. C., **Sin fines de lucro**, Katz,

RANCIERE, J., **El maestro ignorante**, Laertes,

ROEMER, J., **Variantes de la Igualdad de Oportunidades**, FRACTAL, 2000

Bibliografía Complementaria

APPIAH, K. A., **Experimentos de ética**, Katz, 1010

AA. VV., **Dialogar y Transformar. Pedagogía crítica del S. XXI.**, Graó,

BEETHAM, D. y BOYLE, K., **Cuestiones sobre la democracia.**, Catarata, 1995

CEREZO, P (ed.), **Democracia y Virtudes Cívicas.**, Biblioteca Nueva, 2005

CLAVES DE RAZÓN PRÁCTICA, **Mañana, la educación. Qué podemos esperar, que debemos exigir. (num. especial)**, 2012

CONILL, J. □CROCKER, D., **Republicanismo y Educación Cívica. ¿Más allá del Liberalismo?**, Comares, 2003

DAHL, R., **La Democracia. Una guía para ciudadanos**, Taurus, 1999

DOMÍNGUEZ, X.M., **Ética del docente**, Edit. Fundación E. Mounier, 2007

GUTMANN, A., **La educación democrática: una teoría política de la educación.**, Paidós, 1995

HOFFMAN, M., **Desarrollo moral y empatía**, Idea Books, 2002

HUIZINGA, J., **Homo Ludens**, Alianza, 2010

LIPMAN, M., **Thinking in education.**, Cambridge University Press, 2003

LIPMAN, M., **Decidiendo qué hacemos. Manual del Profesor para acompañar a Nous.**, La Torre, 2004

PASCUAL, J., **Conversación y oratoria profesionales**, CEU Ediciones, 2023

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Introdución ao feito relixioso e ao cristián				
Materia	Introdución ao feito relixioso e ao cristián			
Código	V51G120V01908			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Nerga Menduiña, Xosé Uxío			
Profesorado	Nerga Menduiña, Xosé Uxío			
Correo-e	- xose.nergamenduina@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese unha aproximación ao feito relixioso nas diversas culturas, así como profundar na dimensión moral do home á luz da mensaxe cristiá e expor a educación en valores cívicos e éticos desde a perspectiva cristiá.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C36	Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D9	Traballo en equipo
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Nova	A1	B8	C36	D1
	A3	B11		D2
	A4			D9
				D14
				D15
				D16
				D18
				D20

Contidos	
Tema	
I.- O feito relixioso na historia e na cultura	1. Formulación do problema. 2. Concepto de relixión. 3. Contidos que abarca a relixión. 4. Explicación filosófica da orixe e fundamento da relixión. 5. As grandes relixións e crenzas relixiosas presentes na nosa sociedade

II.- O feito relixioso cristián e os seus valores	A persoa e o sentido último da vida 1. A creación: imaxe de Deus. 2. A vocación: unión con Deus. 3. A condición humana: pecado e graza. 4. O sentido último da vida.
III.- Iniciación no coñecemento da Biblia	1. A Biblia como obra humana: estrutura e libros que a compoñen. 2. Formación e xéneros literarios dos libros da Biblia. 3. A Biblia como Palabra revelada de Deus. 4. Inspiración, interpretación e verdade da Biblia.
IV.- A alianza de Deus co seu pobo	1. A revelación de Deus na historia: significado relixioso da historia de Israel. 2. Manifestación de Deus na obra creada. 3. Grandes personaxes e temas bíblicos: Promesa, Éxodo e Alianza. 4. Os profetas e a súa mensaxe. 5. A sabedoría. 6. O Evanxeo e a nova evanxelización 1. Xesucristo: culmen das esperanzas e promesas do AT., home novo e salvador da humanidade. 2. Formación dos Evanxeos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	20	14	34
Lección maxistral	30	12	42
Traballo	0	20	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	30	32
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A titoría académica terá lugar os mércores de 12:00-13:00.
Probas	Descrición
Traballo	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A titoría académica terá lugar os mércores de 12:00-13:00.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia.	40	A1 A3	B11 C36	D1 D2 D9 D14 D16 D18	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	40	A1 A3	C36	D1 D2 D16	

Resolución de problemas e/ou exercicios	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva	20	A1 A3 A4	B8 B11	C36	D1 D2 D9 D14 D15 D16 D18 D20
	Resultados da aprendizaxe:					
	Capacidade para reflexionar críticamente sobre aspectos importantes do Feito relixioso e cristiá					

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumno partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A calificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo os porcentaxes sinalados, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hay que superar todos os criterios de avaliación de maneira independente. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles conservará a nota daqueles traballos/actividades superados e terá que facer novamente na segunda convocatoria o examen e os traballos/actividades non superados.

AVALUACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das clases impartidas deberá acollerse ao sistema de avaliación global que desenvolverase segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre a Avaliación, a Calificación e a Calidade da docencia e do Proceso de Aprendizaxe do Estudantado, aprobado polo claustro da Uvigo o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plaxiado o realizado pola IA terán unha calificación de 0.

Consultar: Regulamento sobre a Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Aprendizaxe do Estudantado (18 de abril de 2023) da Universidade de Vigo.

Fecha de examen e horarios de titorías: consultar calendario de exames e horarios na páxina web:
<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lobo, G. y Gómez, J., **¿Necesita el hombre la religión? Religión, cultura y valores**, Ediciones Palabra, 2010

Bibliografía Complementaria

Catecismo de la Iglesia Católica. Compendio., Asociación de Editores del Catecismo, 2005

Conferencia Episcopal Española., **La Sagrada Biblia. Versión oficial de la Conferencia Episcopal Española.**, BAC, 2010

Documentos del Vaticano II., **Constituciones, decretos, declaraciones.**, 36, BAC, 1980

García Vilardell, Mª Rosa; Martínez-Carbonell López, Alfonso; Vilarroig Martín, Jaime, **Religión, cultura y valores**, CEU Ediciones, 2020

Recomendacións

Outros comentarios

A avaliación será continua ao longo do curso académico. Para realizar a media segundo os criterios expostos no apartado de avaliación, será necesario obter un cinco ou máis no exame final.

Os alumnos que asistisen a clase menos do 80% terán unha avaliación específica debido ás súas circunstancias especiais, previa comunicación.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia; polo que pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Literatura infantil e xuvenil				
Materia	Literatura infantil e xuvenil			
Código	V51G120V01910			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
Profesorado	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
Correo-e	sandrateresa.alvarezledo@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	O obxectivo será formar e informar sobre a Literatura Infantil e Xuvenil, materia dunha transcendencia fundamental en ámbitos básicos como a formación lectora e a expresión escrita.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C22	Relacionar la educación con el medio, y cooperar con las familias y la comunidad
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer o currículo escolar da lingua e literatura en Primaria	A1 C1 D2
	A2 C3
	A3 C7
	A4 C44
	A5 C45

Adquirir formación literaria e lingüística e comprender os principios que contribuen a a formación persoal e social desde a literatura.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C1 C44	D1 D3
Coñecemento dos usos expresivos da linguaxe como fundamento para a comprensión da literatura, e valoración do texto literario como medio de comunicación.	A1 A2 A3 A4 A5		C1 C44 C45 C48	D1 D3
Coñecer o proceso de adquisición e desenvolvemento da competencia literaria en lectores iniciais e en lectores formados.	A1 A2 A3 A4 A5		C1 C3 C7 C44 C45 C48	D1 D3
Coñecer os principais autores, obras e personaxes da Literatura Infantil e Xuvenil, ademais da tradición e o folclore.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C7 C44 C45 C48	D1 D2 D3 D12 D18
Saber desenvolver estratexias didácticas para que a iniciación literaria sexa fonte de placer e de enriquecemento persoal.	A1 A2 A3 A4 A5		C44 C45 C48	D1 D2 D3 D18
Coñecer métodos para incentivar a lectura estética e a lectura comprensiva. Saber aplicar estratexias didácticas para a comprensión e interpretación das obras literarias.	A1 A2 A3 A4 A5	B4	C7 C44 C45 C48	D1 D2 D3 D18
Saber seleccionar textos acomodados para elaborar propostas didácticas orientadas á formación literaria en cada un dos tres ciclos de Educación Primaria.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4	C7 C44 C45 C48	D1 D2 D3 D18
Valorar o texto literario como fonte de coñecemento doutros mundos, tempos, linguas e culturas.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C22 C45 C48	D1 D2 D3 D12 D20
Fomentar a creatividade lingüística e literaria	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C48	D3 D18

Contidos

Tema	
Lingua, literatura e cultura.	- Lingua, literatura e cultura: tipoloxías ou xéneros literarios. - A educación literaria e a LIX.
Ensino e aprendizaxe da Literatura Infantil e Xuvenil, da tradición oral e do folclore.	- Ensino e aprendizaxe da Literatura Infantil e Xuvenil, da tradición oral e do folclore. - Animación á lectura.
Desenvolvemento de experiencias educativas e de materiais didácticos no campo literario.	- Desenvolvemento de experiencias educativas e de materiais didácticos no campo literario. - A creatividade literaria na escola.
A literatura infantil e xuvenil.	- Autores obras e personaxes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	29	43
Traballo tutelado	15	33	48
Presentación	10	24	34
Resolución de problemas	13	10	23
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Traballo tutelado	Elaboración de documentos escritos sobre cuestións concretas que se especificarán na aula para o que o alumnado deberá localizar información, manexar bibliografía etc.
Presentación	Elaboración, presentación e exposición oral na aula por parte do alumnado dos traballos sinalados previamente pola profesora.
Resolución de problemas	Comentario de dúbidas sobre o temario e corrección de comentarios literarios ou de calquera exercicio ou práctica realizada na aula.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado disporá de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas para resolver dúbidas, aclarar conceptos, etc.
Traballo tutelado	O alumnado contará coas orientacións da profesora para a realización dos diversos traballos.
Resolución de problemas	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula e/ou resolución decalquera dúbida referida ás encomendadas que se realicen.
Presentación	O alumnado poderá consultar á profesora as dúbidas relativas á exposición oral.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Elaboración de traballos destinados a profundar en autores ou textos de LIX.	40	
Presentación	Exposición oral dos traballos realizados.	20	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame en que se valorará a asimilación dos contidos impartidos e a capacidade de aplicación dos mesmos.	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O exame final terá lugar na data establecida oficialmente. A data oficial pode consultarse na páxina web da Escola: <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

A proba "exame de preguntas de desenvolvemento" non computará na avaliación se non se obtén na mesma, como mínimo, a cualificación de aprobado (2 puntos).

A participación e o esforzo no desenvolvemento das distintas actividades da aula serán valorados positivamente.

O alumnado que non cumpra co 80% da asistencia será avaliado pola modalidade global.

O alumnado que desexe ser avaliado pola modalidade global ha de informar á profesora pasado o primeiro mes do cuadrimestre, conforme ao estipulado no artigo 19 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (aprobado no claustro do 18 de abril de 2023).

Avaliación global:

Exame con dúas partes:

-Comentario de texto literario: 50%

-Pregunta de desenvolvemento e reflexión sobre os contidos teóricos da materia: 50%

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bravo-Villasante, C., **Historia y antología de la literatura infantil universal**, Miñón, 1988

Cerrillo, P., **La formación de mediadores para la promoción de la lectura**, UCLM/CEPLI-Fundación SM, 2007

Cerrillo, P.; García Padrino, J., **Literatura infantil y su didáctica**, Universidad Castilla-La Mancha, 1999

García Teijeiro, A., **A poesía necesaria.**, Galaxia, 2009

García Padrino, J., **Historia crítica de la Literatura Infantil y Juvenil en la España actual (1939-2015)**, Marcial Pons, 2018

Rodari, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 1999

Roig Rechou, B. A., **Educación literaria e Literatura Infantil e Xuvenil**, Tropelías, 2013

Roig Rechou, B.A. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil**, Xerais, 2015

Bibliografía Complementaria

Álvarez Ledo, S. M^a, Ferreira Boo, M. y Neira Rodríguez, M., **De la literatura infantil a la promoción de la lectura.**, CEU Ediciones, 2013

Ballester Roca, J., **La formación lectora y literaria**, Graó, 2015

Cerrillo, P., **Literatura infantil y juvenil y educación literaria**, Cincel, 2007

Cerrillo, P., y C. Sánchez Ortiz, **El cancionero popular infantil en educación**, Síntesis, 2017

Colomer, T., **Introducción a la literatura infantil y juvenil actual**, Síntesis, 2010

García Padrino, J., **Libros y literatura para niños en la España contemporánea**, Fundación Germán Sánchez Ruipérez/ Pirámide, 1992

Garraón, A., **Historia portátil de la literatura infantil y juvenil**, Prentas Universitarias de Zaragoza, 2017

Lage Fernández, J. J., **Diccionario histórico de autores de la literatura infantil y juvenil contemporánea**, Ediciones Magina, 2010

Lluch, G.; Roig Rechou, B.A. (coords.), **Para entenderte mellor. As literaturas infantís e xuvenís do marco ibérico.**, Universidade de Santiago de Compostela, 2005

Roig, B.A.; Lucas, P; Soto, I. (coords.), **Teatro infantil. Do texto á representación**, Xerais, 2007

Roig, B.A.; Soto, I.; Neira, M. (coords.), **A poesía infantil no século XXI (2000-2008)**, Xerais, 2009

Roig, B.A.; Soto, I.; Neira, M. (coords.), **Reescrituras do conto popular**, Xerais, 2010

Roig, B.A.; Soto, I.; Neira, M. (coords.), **O álbum na Literatura Infantil e Xuvenil (2000-2010)**, Xerais, 2011

Roig, B.A.; Soto, I.; Neira, M. (coords.), **Premios literarios e de ilustración na LIX**, Xerais, 2013

Roig, B.A; Soto, I.; Neira, M. (coords), **Retorno aos clásicos. Obras imprescindibles da narrativa infantil e xuvenil**, Xerais, 2015

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua e literatura: Español/V51G120V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/V51G120V01506

Outros comentarios

O horario de titorías indicárase a comezos do cuadrimestre.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Recursos para o ensino das matemáticas				
Materia	Recursos para o ensino das matemáticas			
Código	V51G120V01911			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Álvarez Lago, Susana			
Profesorado	Álvarez Lago, Susana			
Correo-e	salvarez@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Nas aulas de matemáticas de Educación Primaria búscase introducir aos escolares en áreas como a aritmética, a xeometría ou a visión espacial mediante o razoamento e a comprensión de diferentes conceptos. En moitos casos, isto supón todo un reto e un gran esforzo pola súa banda, dado o nivel de abstracción de moitos dos contidos matemáticos. A utilización de materiais e recursos didácticos na aula preséntase como unha oportunidade de ofrecer ao discente actividades de aprendizaxe, enfrontándose a retos que deben resolver a través da investigación e a procura de solucións, favorecendo a participación e a motivación no seu propio proceso e logrando con iso unha aprendizaxe máis significativa. Nesta materia búscase que o futuro docente descubra a importancia de tocar e manipular as matemáticas, do como ensinar fronte a que ensinar. Así, en palabras de Canals (2001), [¿]si sabemos propor a experimentación de forma adecuada en cada idade, e a partir de aquí fomentar o diálogo e a interacción necesarias, o material, lonxe de ser un obstáculo que nos faga perder o tempo ou dificulte o paso á abstracción, facilitaraa en maneira, porque fomentará o descubrimento e fará posible unha aprendizaxe sólida e significativa[¿]. [Canals, Mª A. (2001). Vivir as matemáticas. Octaedro]			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida

B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C38	Adquirir competencias matemáticas básicas (numéricas, cálculo, geométricas, representacións espaciais, estimación e medida, organización e interpretación da información, etc)
C39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
C40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir competencias matemáticas básicas.	A1	B1	C38	D1
	A2	B2	C39	D2
	A3	B3	C40	D6
	A4	B4		D7
	A5	B5		D8
		B6		D14
		B7		
		B9		
		B10		
		B11		
		B12		
Coñecer o currículo escolar de matemáticas.	A1	B1	C38	D1
	A2	B2	C39	D2
	A3	B4		D7
	A4	B10		D8
	A5	B11		D14
		B12		

Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas.

A1	B1	C40	D1
A2	B2	C41	D2
A3	B3	C42	D3
A4	B4		D6
A5	B5		D7
	B6		D14
	B7		D16
	B9		D17
	B10		D18
	B11		D21
	B12		

Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá.

A1	B1	C40	D1
A2	B2	C41	D2
A3	B3		D3
A4	B4		D5
A5	B5		D6
	B6		D7
	B7		D8
	B9		D9
	B10		D10
	B11		D11
	B12		D12
			D13
			D14
			D15
			D17
			D18
			D19
			D20
			D21

Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do coñecemento científico.

A1	B1	C40	D1
A2	B2	C41	D2
A3	B3	C42	D16
A4	B4		
A5	B5		
	B6		
	B7		
	B9		
	B10		
	B11		
	B12		

Contidos

Tema

1. Resolución de problemas	Definición de problema. Clasificación de problemas. Estratexias.
2. Materiais para o ensino do cálculo	Sentido numérico. Comprensión do número. Comprensión das operacións. Estimación e cálculo mental.
3. Materiais para o ensino da xeometría	Xeometría no plano. Xeometría no espazo. Tarefas e habilidades a desenvolver no ensino da xeometría. Modelo de Van Xee: niveis de razoamento e fases de aprendizaxe.
4. Materiais para o ensino da medida	Conceptos de magnitude, cantidade e medida. Estadios no coñecemento e manexo das magnitudes. Etapas no estudo da medición. Lonxitude, masa/peso, volume, capacidade, área e tempo.
5. Novas tecnoloxías	Recursos en Internet. Software para o ensino/aprendizaxe das matemáticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	10	12	22
Resolución de problemas	16	31	47

Presentación	14	28	42
Traballo tutelado	10	26	36
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia. Recollida de información sobre os coñecementos do alumnado sobre recursos na aula de matemáticas.
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Ao longo do curso formularanse unha serie de problemas, tanto por parte do docente como do alumnado, para desenvolver habilidades, destrezas e procedementos no ámbito matemático. Importante a presenza e a manipulación de diferentes recursos e materiais. Realizaranse tanto de maneira individual como en grupo.
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado sobre contidos relacionados coa materia, resultados de problemas, traballos, reflexións sobre a práctica docente nunha aula de Educación Primaria... Realizarase tanto de maneira individual como en grupo.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elaborará intervencións educativas no que mostrará o seu coñecemento do currículo de Educación Primaria e como introducir o uso de materiais na aula para favorecer unha aprendizaxe significativa. Completarase con reflexións persoais, a partir da procura e lectura de documentos que permitan profundar ou complementar a temática tratada nas clases.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nas tutorías sinaladas) ou non presencial (a través do correo electrónico).
Traballo tutelado	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nas tutorías sinaladas) ou non presencial (a través do correo electrónico).
Resolución de problemas	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nas tutorías sinaladas) ou non presencial (a través do correo electrónico).
Presentación	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nas tutorías sinaladas) ou non presencial (a través do correo electrónico).
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nas tutorías sinaladas) ou non presencial (a través do correo electrónico).

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición					
Resolución de problemas	Valorarase o razoamento realizado no proceso de resolución e a discusión de resultados, así como o uso dunha boa expresión matemática.	10	A1	B1	C38	D1
			A2	B2	C39	D2
			A3	B5	C40	D3
			A4	B7		D7
				B9		D8
				B10		D9
						D14
						D16
						D18
						D21

Presentación	Exposición e defensa das diferentes tarefas realizadas polo alumnado, valorando a claridade e a coherencia do razoamento, a capacidade de analizar e discutir os resultados obtidos, así como a precisión na expresión e o uso adecuado da linguaxe matemática.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B5 B10	C38 C39 C40 C42	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D14 D16 D18 D21
Traballo tutelado	Valoraranse os documentos que o alumno a desenvolva sobre aspectos da materia e que conformen o caderno de traballo. A actitude, o interese e a motivación durante a elaboración dos mesmos serán tidos en conta, así como, a boa expresión en matemáticas e, en xeral, na lingua.	25	A1 A2 A3 A4	B2 B4 B5 B7 B9 B10 B11	C38 C40 C41 C42	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D12 D16 D18 D19 D21
Exame de preguntas obxectivas	Probas escritas das competencias adquiridas que inclúe cuestións relacionadas co contido da materia. O alumno/a debe responder de maneira clara e concisa en base aos coñecementos adquiridos.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B10	C38 C40 C42	D1 D2 D3 D6 D8 D14 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación ten como finalidade implicar activamente ao alumnado no seu propio proceso de aprendizaxe. En liñas xerais, establecerase un modelo de **AVALIACIÓN CONTINUA** no que se valorarán tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A aplicación deste sistema de avaliación require a asistencia continuada ás sesións presenciais.

Nas sesións proporanse problemas orientados a fomentar o razoamento e a aplicación de coñecementos matemáticos, que serán resolto polo alumnado mediante diferentes estratexias de resolución, favorecendo ademais o desenvolvemento da autonomía, a creatividade, o pensamento crítico e a toma de decisións.

A cualificación final neste sistema de avaliación continua obtense mediante a suma ponderada das cualificacións alcanzadas nas distintas actividades avaliadas, de acordo coas porcentaxes establecidas no cadro correspondente. Para poder acceder a dita ponderación, será requisito indispensable obter unha cualificación mínima de 4,5 sobre 10 en cada unha delas.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista regularmente ás clases e cuxa ausencia supere o 20% do cómputo total de horas lectivas impartidas deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá de conformidade co disposto nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre a Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O alumnado que opte por esta modalidade de avaliación deberá realizar un exame específico, que suporá o 60% da cualificación final, e deseñar tres intervencións educativas, relacionadas co cálculo, a xeometría e a medida, respectivamente, que representarán o 40% restante.

En ambas as modalidades, non se admitirán traballos presentados fóra dos prazos establecidos nin aqueles que non sexan entregados a través do Campus Virtual. Todo traballo copiado que se detecte ao longo do curso penalizarase por igual, tanto para os estudantes que copian como para os copiados, implicando en ambos os casos unha cualificación de 0, do mesmo xeito que nos traballos plagiados ou elaborados mediante un uso inadecuado de IA.

Cada falta de ortografía descontará 0,2 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen.

En caso de non superar a materia na primeira oportunidade, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. As datas e horarios das probas de avaliación de ambas as convocatorias correspóndense coas marcadas no calendario de probas de avaliación do curso 2026-27 e que poden ser consultadas en <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

Establecerase un único día para a revisión de exames. Fóra dese prazo non se atenderán revisións nin se realizarán modificacións das cualificacións, salvo en casos debidamente xustificadas e sempre a criterio do docente. En ningún caso levarán a cabo revisións de maneira virtual.

Os correos electrónicos serán atendidos pola profesora sempre que sexan enviados cunha correcta redacción e con información en Asunto que permita identificar o contido de leste. Na medida do posible, aconséllase facer uso da mensaxería a través do curso correspondente da Blackboard.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia polo que poden sufrir lixeiras modificacións.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alsina, C., **Enseñar matemáticas**, Graó, 1996

Alsina, A., **Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos**, Narcea, 2004

Alsina, A., **Itinerarios didácticos para la enseñanza de las matemáticas (6-12 AÑOS)**, Graó, 2019

Casallana, M.T., **Iniciación a la matemática: materiales y recursos didácticos**, Santillana, 2002

Giménez, J., Santos, L. y Da Ponte, J.P. (coords.), **La Actividad matemática en el aula : homenaje a Paulo Abrantes**, Graó, 2004

Sánchez, J.C.; Fernández, J.A., **La enseñanza de la matemática. Fundamentos teóricos y bases psicopedagógicas**, CCS, 2010

Bibliografía Complementaria

Alsina, C.; Burgués, C.; Fortuny, J. M^a., **Materiales para construir la geometría**, Síntesis, 1998

Calvo, X. (et. al.), **La geometría: de las ideas del espacio al espacio de las ideas en el aula**, Graó, 2002

Canals, Mª Antonia, **Fracciones**, Octaedro, 2009

Canals, Mª Antonia, **Números y operaciones II**, Octaedro, 2013

Canals, Mª Antonia, **Medidas y geometría**, Octaedro, 2016

Canals, Mª Antonia, **Lógica a todas las edades**, Octaedro, 2019

Canals, Mª Antonia, **Primeros números y primeras operaciones**, Octaedro, 2021

Godino, J.D., **Didáctica de la matemática para maestros**, Departamento de Didáctica de la Matemática, Univer, 2004

Godino, J.D.; Batanero, C.; Roa, R., **Medida de magnitudes y su didáctica para maestros**, Departamento de Didáctica de la Matemática, Univer, 2002

Hernán, F.; Carrillo, E., **Recursos en el aula de Matemáticas**, Síntesis, 1999

N.C.T.M., **Principios y estándares para la educación matemática**, S.A.E.M. Thales, 2003

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Desenvolvemento da linguaxe				
Materia	Desenvolvemento da linguaxe			
Código	V51G120V01951			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Devesa Pérez, María			
Profesorado	Devesa Pérez, María			
Correo-e	maria.devesaperez@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia atenderemos ao desenvolvemento normalizado da linguaxe no ser humano, considerando estes coñecementos de gran relevancia para que o futuro mestre poida detectar cando algo non vai ben. Así mesmo, estudaranse as diferentes funcións da linguaxe, os prerequisites básicos á hora de adquirilo, as bases funcionais e os distintos compoñentes do mesmo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12

C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C21	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar no periodo 6-12
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Coñecer e comprender os fitos e procesos básicos do desenvolvemento *psicolingüístico e as súas implicacións para a estimulación, a adquisición e a aprendizaxe da linguaxe oral e escrita.	A1	B2	C2	D1
	A2	B6	C4	D2
	A3			D6
	A4			
	A5			
2. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e desenvolvemento da linguaxe oral.	A1	B6	C1	D7
	A2		C2	D8
	A3		C4	D9
	A4		C7	
	A5			
3. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e a aprendizaxe da linguaxe escrita.	A1	B6	C4	D2
	A3		C7	
	A4		C47	
	A5		C49	
4. Deseñar plans ou programas de intervención educativa para a estimulación e mellora das dificultades da linguaxe oral.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C4	D2
	A3	B3	C6	D3
	A4	B6	C21	D5
	A5	B7	C62	D6
		B9		D7
		B11		D8
				D9
				D12
				D16
				D17
				D18
5. Deseñar plans ou programas de intervención educativa para a mellora das dificultades coa linguaxe escrita.	A1	B1	C1	D3
	A2	B2	C2	D5
	A3	B3	C7	D7
	A4	B7	C17	D8
	A5	B9	C21	D9
			C43	D12
			C47	D16
6. Coñecer e comprender a estrutura e funcionalidade dos principais sistemas de comunicación complementarios/*aumentativos para os alumnos con discapacidade de comunicación e ser capaz de determinar a súa adecuación ás necesidades educativas específicas deste alumnado.	A1		C17	D2
	A2		C21	D6
	A3		C43	D8
	A4		C49	D9
	A5		C62	D16
				D17

7. Aplicar os coñecementos adquiridos para deseñar, *implementar e avaliar plans e programas escolares que reforcen a comprensión de textos ao longo dos distintos cursos.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B11 B12	C1 C47	D8 D9 D16 D17
8. Dinamizar prácticas escolares que estimulen nos alumnos a produción de textos escritos axustados á súa idade.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B11	C1 C2 C43 C47	D2 D3 D8 D9 D17
9. Enmarcar as intervencións para a mellora da lingua oral e escrita, en iniciativas que promovan a inclusión do alumnado con tales dificultades.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B7	C1 C2 C4 C6 C7 C11	D2
10. Coñecer e analizar liñas de investigación actuais no ámbito da avaliación e intervención para a mellora das dificultades específicas da linguaxe.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6 B7 B9 B11		D2 D6 D15
11. Facilitar e promover actitudes e prácticas *colaborativas entre o profesorado, así como entre estes e a comunidade educativa e social da contorna dos centros escolares.	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B12	C6 C21	
12. Contribuír a reforzar a cultura da diversidade como un valor indispensable para educar nunha escola sen exclusións.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B10		D12 D14 D16 D17
13. Xerar condutas de respecto, tolerancia, responsabilidade e ética profesional cara á diversidade do alumnado.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4 B11		D12 D14 D21
14. Reforzar unha actitude reflexiva cara á súa propia formación e fomentar a necesidade dun perfeccionamento profesional continuo.	A1 A2 A3 A4 A5	B11	C62	D6 D14 D17 D21

Contidos

Tema

1. Diferenciación entre comunicación, fala e linguaxe

2. Funcións da linguaxe

3. Condicións para o desenvolvemento normalizado da linguaxe

4. Proceso normalizado da linguaxe

5. Prerrequisitos básicos da linguaxe

6. Bases funcionais da linguaxe

7. Ámbitos da linguaxe

7.1. Nivel fonético-fonolóxico

7.2. Nivel morfosintáctico

7.3. Nivel léxico-semántico

7.4. Nivel pragmático

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19	22	41
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	7	23	30
Presentación	8	20	28
Resolución de problemas	15	13	28
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Actividades introdutorias	Sesión inicial. Presentación da materia.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante a realización do traballo, o alumnado poderá facer as preguntas e comentarios que considere oportunos e estes serán resoltos tanto na aula como no horario de titorías da docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Actitude. Participación activa e significativa nas clases cando é requirido. A mera asistencia non será obxecto de avaliación xa que é requisito imprescindible para realizar a avaliación continua.	10	A1 A2	B2 B6	C1 C4 C7 C43 D15 D21	D1 D3 D6 D7
Traballo tutelado	Traballo en grupo no que o alumnado deberá analizar detalladamente o desenvolvemento da linguaxe dun neno ou nena da súa contorna. O traballo terá que ser entregado en papel ou na plataforma indicada e exposto oralmente.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B9 B11	C1 C2 C4 C6 C7 C11 C17 C21 C43 C47 C49 C62 D12 D14 D16 D17 D18 D21	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.	20	A2	B6	C6 C7	D1 D6 D7
Exame de preguntas obxectivas	Realización dun exame escrito con preguntas de desenvolvemento.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C4 C6 C7 C17 C43 C47 C49	D1 D2 D3 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación da materia é continua, polo que a entrega e realización dos traballos é obrigatoria para todo o alumnado. No caso de que alguén non cumpra este requisito, perderá a avaliación continua e terá que presentarse ao exame global da materia nas datas oficiais propostas polo centro (www.escuelamagisterioceuvigo.es/).

Ao longo do cuadrimestre levarase a cabo unha avaliación continua do alumnado na que se valorará a asistencia, a actitude axeitada e a participación activa nas clases.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista ás clases ou se ausente máis dun 20 % do cómputo total das sesións impartidas deberá acollerse ao sistema de avaliación global, que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, Cualificación e Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo o 18 de abril de 2023.

Para o alumnado que non poida asistir presencialmente ás clases desde o inicio do curso, será obrigatoria a entrega e exposición dun traballo individual ao final do cuadrimestre (30 %) e a realización do exame oficial (70 %) nas datas propostas polo centro (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>). Para optar a esta modalidade de avaliación será necesario poñerse en contacto coa profesora durante o primeiro mes de clase. É condición indispensable aprobar cada unha das partes por separado. Cunha cualificación inferior a 5 non se realizará a media.

Para os traballos e entregas propostas estableceranse datas de entrega inamovibles. Cada día de atraso será penalizado cun punto menos na cualificación da correspondente práctica.

O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente no presente curso académico.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado mediante IA será cualificado cun 0.

Como criterios de avaliación consideraranse a corrección na realización dos traballos, a súa claridade expositiva, a súa estruturación e sistematización, a corrección ortográfica, a orixinalidade e creatividade, a capacidade crítica e autocrítica, a incorporación de bibliografía, a organización e estruturación da información, a adecuación ao contexto, a xustificación dos aspectos pedagóxicos dos recursos deseñados, a implicación do alumnado na realización e desenvolvemento das actividades prácticas, a claridade expositiva, a estruturación das ideas e o espírito crítico na presentación dos contidos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Igualada, A. y Aparici Aznar, M., **El desarrollo del lenguaje y la comunicación en la infancia**, UOC, 2018

Narbona, J. y Chevie-Muller, C., **El lenguaje del Niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos**, Masson, 1997

Owens, R., **Desarrollo del lenguaje**, Pearson, 2011

Torrens, V., **La adquisición del lenguaje**, Pearson, 2018

Bibliografía Complementaria

Blakemore S. y Frith U, **Cómo aprende el cerebro**, Ariel, 2007

Clemente Estevan, R.A., **Desarrollo del Lenguaje**, Octaedro, 1995

Gallardo Ruiz, J.R. y Gallego Ortega, J.L., **Manual de Logopedia Escolar**, Aljibe, 2003

Gallego ortega, J.L., **Enciclopedia temática Logopédica**, Aljibe, 2006

González Novoa et al., **Me comunico con el mundo**, NovaGalicia Edicións, 2011

López, G., **Estimulación del Lenguaje Oral en Educación Infantil**, Grupo Editorial Universitario, 1998

Monfort M. y Juarez, A., **El niño que habla**, CEPE, 1987

Monfort M. y Juarez, A., **Estimulación del Lenguaje Oral**, Santillana, 1996

Peña - Casanova, J., **Manual de logopedia escolar**, Masson, 2001

Puyuelo, M. y Rondal, J.A., **Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje**, Masson, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas/V51G110V01955

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G110V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G110V01952

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/V51G110V01402

Outros comentarios

1/ Asistencia continuada a clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo

electrónico e internet.

3/ Actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicopatoloxía da audición e da linguaxe				
Materia	Psicopatoloxía da audición e da linguaxe			
Código	V51G120V01952			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Ramos Garrido, Paula			
Profesorado	Ramos Garrido, Paula			
Correo-e	paula.ramosgarrido@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia aborda a identificación, prevención, deseño e intervención psicoeducativa das dificultades de aprendizaxe da linguaxe oral en nenos con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información

D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións	A3	B1 B6 B8	C2 C4 C7	D1 D2 D6 D7 D9 D13 D15
Identificar dificultades de aprendizaxe, saber informar e colaborar no seu tratamento.	A4	B9 B10	C7 C11 C17	D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D16 D17
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	A3 A4	B5 B7 B9 B11 B12	C19	D3 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D17
Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fóra dela.	A3	B7 B9 B12	C6 C19	D1 D7 D8 D9 D13 D15 D17 D18
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula.	A3	B7 B9 B11	C43 C47 C48 C62	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D17
Comprender os principios básicos da linguaxe e a audición.	A3	B6 B8	C43 C47 C48 C62	D3 D5 D9 D15 D17

Contidos

Tema	
1. Anatomía e fisioloxía	Bases neurofisiolóxicas e anatómicas da linguaxe: a. Anatomía e neurofisioloxía do sistema auditivo b. Anatomía e neurofisioloxía do sistema fonoarticular c. Bases neurolóxicas

2. Alteracións da comunicación, fala e voz	a. Criterios para detectar as alteracións máis frecuentes. b. Causas das alteracións comunicativo lingüísticas
3. Alteracións da comunicación	a. Trastorno del espectro autista b. Mutismo
4. Alteracións da fala	a. Dislalias b. Disglosias c. Disartrias d. Disfemias
5. Alteracións da linguaxe	a. Retraso da linguaxe: leve, moderado, grave b. Trastorno da linguaxe

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	3	6
Seminario	2	0	2
Lección maxistral	24	15	39
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	30	32
Traballo	8.5	9.5	18
Estudo de casos	4	0	4
Proxecto	8	10	18
Exame de preguntas obxectivas	1	30	31

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Traballo	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.
Estudo de casos	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.
Proxecto	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo	Tarefas propostas pola profesora de cada tema. Exposicións, traballos en grupo e individuais e participación activa.	30	A3	B9	C2	D1
			A4	B11	C4	D2
				B12	C6	D3
					C7	D5
					C17	D6
					C19	D8
					C47	D9
					C48	D15
					C62	D17
						D18

Estudo de casos	Recensión de dous artigos relacionados con casos de Patoloxías da Linguaxe. (Para a súa realización seguiranse as pautas do traballo que poderán ser consultadas en lle campus virtual)	30	A3	B1	C2	D1
			A4	B5	C4	D2
				B6	C7	D3
				B8	C47	D5
					C48	D6
					C62	D7
						D8
						D13
						D16
						D17
Exame de preguntas obxectivas	Resposta a cuestións teórico-prácticas sobre a materia en formato de respostas curtas de diferentes tipos.	40	A4	B6	C2	
				B7	C4	
				B8	C6	
				B9	C7	
					C47	

Outros comentarios sobre a Avaliación

El sistema de evaluación busca involucrar a los estudiantes en su proceso de aprendizaje. En general, se pretende una EVALUACIÓN CONTINUA que tenga en cuenta tanto los conocimientos previos de los estudiantes como su participación activa y responsable en el proceso de aprendizaje y su resultado final.

La calificación final del sistema de evaluación continua será el resultado de la suma de las calificaciones obtenidas en las actividades realizadas, según los porcentajes asignados, tal como se estipula en la tabla anterior. Para aprobar la asignatura, es necesario aprobar tanto la parte práctica como el examen con una calificación mínima de 5 sobre 10. Hasta que se apruebe el examen, no se sumarán las calificaciones de las tareas supervisadas ni de las tareas de clase. Los estudiantes que no aprueben la asignatura en la primera convocatoria conservarán la calificación de las tareas/actividades aprobadas y deberán repetir el examen y las tareas/actividades no aprobadas en la segunda convocatoria.

EVALUACIÓN GLOBAL: Aquellos estudiantes que no asistan a clase o falten a más del 20% del total de clases impartidas (6 días, 12 horas) deberán acogerse al sistema de evaluación global que se desarrollará de acuerdo con lo dispuesto en los artículos 19 y 21 del Reglamento de Evaluación, Cualificación y Calidad de la Enseñanza y del Proceso de Prácticas Docentes, aprobado por el Senado de la UVigo el 18 de abril de 2023.

Como criterios de evaluación se considerarán la corrección del trabajo, su claridad explicativa, su estructuración y sistematización, la corrección ortográfica, la originalidad y creatividad, la capacidad crítica y autocrítica, la incorporación de la bibliografía, la organización y estructuración de la información, la adaptación al contexto, la justificación de los aspectos pedagógicos de los recursos diseñados, la participación de los estudiantes en la realización y desarrollo de las actividades prácticas, la claridad explicativa, la estructuración de las ideas y el espíritu crítico en la presentación de los contenidos.

Cualquier trabajo copiado, plagiado o realizado por IA recibirá una calificación de 0.

Las fechas oficiales de los exámenes se pueden encontrar en la página web del colegio, en la sección de exámenes.

Este documento constituye una declaración de intenciones respecto al trabajo de los estudiantes en la asignatura; por lo tanto, puede sufrir ligeras modificaciones derivadas del consenso del grupo o debido a circunstancias imprevistas. (En particular, el tipo de examen puede variar debido a circunstancias especiales en el aula).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Crystal, D., **Patología del Lenguaje**, Cátedra, 1983

Fiuza Asorey, M.J., **Educación vocal : guía práctica**, Pirámide, 2013

Gallego, J.R., **Nuevo manual de logopedia escolar**, Aljibe, 2019

Juárez, A., Rojo y Monfort, M., **Programa Elemental de Comunicación Bimodal. Para padres y educadores.**, CEPE, 2020

Mendoza, E., **Trastorno Específico del Lenguaje (TEL): avances en el estudio de un trastorno invisible**, Pirámide, 2017

Narbona, J., **El lenguaje del niño: desarrollo normal, evolución y trastornos**, Elsevier Masson, 2010

- Olivares, J., **Mutismo selectivo: naturaleza, evaluación y tratamiento**, Pirámide, 2018
- Onandia-Hinchado y Aarón F. del Olmo, **Manual de neuropsicología infanto-juvenil**, Ediciones Psara, 2023
- Owens, R.E., **Desarrollo del Lenguaje**, Pearson Educación, 2011
- Palazón, J., **INTERVENCIONES ESPECIALIZADAS PARA LA MEJORA DE LA LECTURA, LA ESCRITURA, EL LENGUAJE Y EL HABLA De la evidencia científica a la práctica profesional**, Ediciones, 2025
- Pérez Pérez, E., **Diagnóstico e intervención en las dificultades evolutivas del lenguaje oral**, Lebón, 2016
- Puyuelo Sanclemente, M. y Rondal, J.A., **Manual de Desarrollo y Alteraciones del Lenguaje: Aspectos Evolutivos y Patología en el Niño y el Adulto**, Masson, 2003
- Soprano, A.M., **Como ayudar a niños y adolescentes con trastornos del lenguaje: claves prácticas para padres, docentes y profesionales**, Librería Akadia, 2021
- Von Tetzchner, S., Martinsen, H., y Stadskleiv, K, **Comunicación aumentativa y alternativa para niños, adolescentes y adultos con trastornos del desarrollo.**, Pirámide, 2026
- Bibliografía Complementaria**
- Aguado, G., **El desarrollo del lenguaje de 0 a 3 años**, CEPE, 1995
- Clemente, R.A., **Desarrollo del lenguaje. Manual para profesionales de la intervención en ambientes educativos**, Octaedro, 1995
- Junque Plaja, C., Bruna Rabassa, O. y Mataró Serrat, M., **Neuropsicología del Lenguaje: Funcionamiento Normal y Patológico; Rehabilitación**, Masson, 2004
- Martínez, J.D., Moreno, J.M., Rabazo, M.J. y Suárez, A., **Intervención en Audición y Lenguaje: casos prácticos**, EOS, 2002
- Martínez, J.D., Moreno, J.M., Pérez, C., Rabazo, M.J., Sánchez, I. y Suárez, A., **Manual de Audición y Lenguaje. Enfoque multidisciplinar**, Universidad de Extremadura, 2001
- Moreno, J.M., Suárez, A., Martínez, J.D., **Trastornos de la articulación. Estudios de casos**, EOS, 2003
- Moreno, J.M., García-Baamonde, E., **Guía de Recursos para la Evaluación del Lenguaje**, CCS, 2003
- O'Grady, W., **Cómo aprenden los niños el lenguaje**, Akal, 2010
- Pascual García, P., **La Dislalia. Naturaleza, Diagnóstico y Rehabilitación**, CEPE, 2001
- Perelló, J., **Trastornos del habla**, (5ª Ed.), Masson, 2001
- Santacreu, J., Froján, M.X., **La tartamudez. Guía de prevención y tratamiento infantil**, Pirámide, 1993
- Serra, M., Serrat, E., Solé, R., Bel, A. y Aparici, M., **La adquisición del lenguaje**, Ariel Psicología, 2000

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Desenvolvemento da linguaxe/V51G120V01951

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G120V01953

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/V51G120V01204

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS**Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento**

Materia	Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento			
Código	V51G120V01953			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Ciga Tellechea, Elena			
Profesorado	Ciga Tellechea, Elena			
Correo-e	elena.cigatellechea@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia penetrarémonos nunhas das competencias escolares máis instrumentais e importantes: a lectura e escritura. Primeiro profundaremos na teoría sobre as mesmas; despois veremos o seu proceso de adquisición; en terceiro lugar deterémonos nas dificultades máis comúns que presentan os alumnos nestas tarefas de ler e *escribir; e en cuarto lugar veremos as maneiras de identificar ou avaliar estas dificultades para, nun último momento, coñecer algúns dos procedementos de intervención que existen para atender estas dificultades nos alumnos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala entre os estudantes
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer e comprender os procesos básicos do desenvolvemento *psicolingüístico e as súas implicacións para a estimulación, a adquisición e a automatización da *lecto-escritura.	A1	C43 C47	
Coñecer algunhas liñas de investigación actuais no ámbito da avaliación e intervención para a mellora das dificultades específicas en lectura e escritura.	A1 A3	C5 C49	
Coñecer como detectar e avaliar as dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e o desenvolvemento da competencia lectora e escritora.	A1	C49	
Coñecer algúns dos programas ou procedementos de intervención educativa para a estimulación do proceso *lecto-escritor e para a mellora das dificultades *lecto-escritoras.		C5 C11	
Reflexionar sobre a práctica docente á luz da teoría vista na materia.	B10	C64 C65	D14
Aplicar os coñecementos adquiridos para avaliar e *implementar plans e procedementos escolares que reforcen a competencia lectora e escritora dos alumnos.	A2	C4 C6 C16 C48 C52 C64 C65	D2 D7 D8 D9
Comprender textos complexos, sintetizar e traballar con diferentes tipos de información.	A3 A5		D1 D2 D3 D6 D14 D16

Contidos

Tema	
TEORÍA SOBRE A LECTURA E A ESCRITURA	-O proceso de recoñecemento de palabras: a teoría da dobre vía. -O proceso de comprensión. -A interacción entre os dous procesos. -O proceso de redacción ou expresión escrita.
A ADQUISICIÓN DA LECTURA E A ESCRITURA	Etapas na adquisición da linguaxe escrita.
As DIFICULTADES	-As dificultades no proceso de recoñecemento de palabras. -As dificultades no proceso de comprensión. -As dificultades na redacción ou expresión escrita.
A AVALIACIÓN	-¿Cando un alumno presenta dificultades específicas no recoñecemento ou a escritura das palabras? -¿Que é o que necesita o alumno?
A INTERVENCIÓN	-A intervención nas habilidades específicas (recoñecemento e escritura de palabras). -A intervención nos procesos de comprensión e redacción. -A intervención paralela na capacidade auto-*regulatoria do alumno.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Estudo previo	0	42	42
Debate	6	0	6
Traballo tutelado	6	34	40
Seminario	2	12	14
Presentación	10	8	18
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición e explicación por parte da profesora dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.
Estudo previo	Sempre, antes de cada sesión presencial-maxistral, o alumnado deberá ler e traballar pola súa conta a documentación ou o material proposto e facilitado pola profesora.

Debate	Charla aberta entre os alumnos/*as e a profesora. Poderá centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Traballo tutelado	Realización dun traballo en pequenos grupos de traballo.
Seminario	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas.
Presentación	Exposición oral ante o grupo clase do traballo realizado nos pequenos grupos de traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O traballo *grupal desta materia será supervisado e asesorado de maneira personalizada pola profesora. Os alumnos poderán consultar todas as súas dúbidas durante as horas de clase.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Asistencia a clase e PARTICIPACIÓN nas diferentes actividades realizadas nela: explicación de contidos, debates, postas en común...	10	A3 A5	D3 D14 D16
Traballo tutelado	Consistirá na avaliación da parte escrita do traballo realizado nos pequenos grupos de traballo.	25	B10	C4 D2 C6 D7 C16 D8 C48 D9 C52 C64 C65
Presentación	Avaliarase a exposición oral dos traballos tutelados realizados nos pequenos grupos.	25		D1 D3 D6 D9 D14
Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME FINAL. Poderanse combinar preguntalas tipo test con preguntas curtas e/ou con algunha pregunta un pouco máis longa de desenvolvemento. No entanto, isto concretarase ao longo do cuadrimestre.	40	A1 A5	C5 D1 C11 D3 C43 D6 C47 D14 C49 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

En la **evaluación continua**, para aprobar la asignatura y calcular la media con el resto de las calificaciones, será necesario obtener al menos una puntuación específica en el examen final. Esta puntuación mínima se especificará a lo largo del semestre.

El alumnado que por causas justificadas no pueda asistir regularmente a clase, o asista a menos del 80% de las sesiones, estará sujeto al siguiente plan de **evaluación global**: Trabajaos supervisados (con exposición individual) = 50%-Examen final = 50%

Importante: estos estudiantes deberán contactar al profesor durante los primeros días del semestre.

Para conocer las fechas y horarios de los exámenes (tanto de mayo como de julio), consulte el calendario oficial de exámenes de la escuela.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Defior, S., **Las dificultades de aprendizaje: un enfoque cognitivo: lectura, escritura, matemáticas**, 2ª ed., Aljibe, 2000

García, J.N., **Prevención en dificultades del desarrollo y del aprendizaje**, Pirámide, 2014

Jiménez, J.E. y Artiles, C., **Cómo prevenir y corregir las dificultades en el aprendizaje de la lectoescritura**, Síntesis, 2001

Rueda, M.I., **La lectura: Adquisición, dificultades e intervención**, 2ª ed., Amarú, 2003

Bibliografía Complementaria

Cassany, D., **Tras las líneas. Sobre la lectura contemporánea**, Anagrama, 2013

Cassany, D., **La cocina de la escritura**, 15ª ed., Anagrama, 2008

Cox, M., **La magia de leer en voz alta**, 1ª ed., Urano, 2020

Defior, S. y otros., **Aprendiendo a leer: materiales de apoyo**, Aljibe, 2004

Galve, J.L., **Evaluación e intervención en los procesos de la lectura y la escritura**, EOS, 2007

- García, J. y González, D., **Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica. Volumen II lectura y escritura**, EOS, 2000
- Guzmán, F., Navarro, M. y García, E., **Escritura y lectura en educación infantil. Conceptos, secuencias didácticas y evaluación**, Pirámide, 2015
- Jáuregui, C.A., Mora, C.A., Carrillo, D., Oviedo, N., Pabón, Y.L. y Rodríguez, A.J., **Manual práctico para niños con dificultades en el aprendizaje**, Médica panamericana, 2016
- Jimenez, J.E., **Dislexia en español. Prevalencia e indicadores cognitivos, culturales, familiares y biológicos.**, Pirámide, 2012
- Lebrero, M.P. y Fernández, M.D., **Lectoescritura. Fundamentos y estrategias didácticas**, Síntesis, 2015
- Martín Vegas, R.A., **Manual de didáctica de la lengua y la literatura**, Síntesis, 2010
- Monfort, M. y Juárez, A., **El niño que habla**, CEPE, 1987
- Núñez, J.A., **Lectura y literatura en Educación Primaria**, CEU ediciones, 2015
- Outon, P., **Programas de intervención con disléxicos (diseño, implementación y evaluación)**, CEPE, 2007
- Parodi, G., **Comprensión de textos escritos**, Eudeba, 2014
- Pozo y otros., **Al ataque mis plumillas**, Aljibe, 2003
- Ripoll, J.C. y Aguado, G., **Enseñar a leer. Cómo hacer lectores competentes.**, Editorial EOS, 2015
- Sánchez, E., **Los textos expositivos. Estrategias para mejorar su comprensión**, Santillana, 1993
- Sánchez, E., **Comprensión y redacción de textos**, Edebé, 1998
- Sánchez, E., García, J.R. y Rosales, J., **La lectura en el aula: qué se hace, qué se debe hacer y qué se puede hacer**, GRAÓ, 2010
- Solé, I., **Estrategias de lectura**, GRAÓ, 2000
- Tirado, M.A., **Dime cómo lees y te diré cuánto aprendes ¿Qué nos aporta la investigación a la enseñanza de la lectura?**, 71, 1-65, Revista Supervisión 21, 2024
- Toro, J. y Cervera, M., **TALE. Test de análisis de lectoescritura**, Machado, 2014
- Wolf, M., **Lector, vuelve a casa. Cómo afecta a nuestro cerebro la lectura en pantallas**, Deusto, 2020

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe**

Materia	Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe			
Código	V51G120V01954			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Criado del Rey Morante, Julia			
Profesorado	Criado del Rey Morante, Julia			
Correo-e	julia.criadorey@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia resulta de gran interese dentro da mención en Audición e Linguaxe polo seu carácter práctico. O seu obxectivo é dotar ao futuro mestre dunha serie de recursos didácticos que faciliten a súa práctica docente na área mencionada, tanto á hora de avaliar como de traballar co alumnado que presente dificultades na audición como na linguaxe oral.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C21	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar no periodo 6-12

C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
2. Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a nenos e nenas con diferentes capacidades de de audición e linguaxe oral, distintos ritmos de aprendizaxe e diferente procedencia cultural.	A1	B1	C1	D2
	A2	B2	C2	D7
	A3	B3	C7	D8
	A4	B6	C17	D9
	A5		C43	D17
3. Diseñar e aplicar estratexias de prevención e intervención psicoeducativas na aula para favorecer o desenvolvemento da audición e da linguaxe oral nos nenos e nenas	A1	B6	C13	D2
	A2	B7	C17	D7
	A3	B9	C21	D8
	A4	B12	C48	D12
	A5			D16 D17 D21
4. Aplicar métodos e estratexias de investigación e intervención no campo das dificultades de aprendizaxe da audición e da linguaxe oral.	A1	B2	C1	D3
	A2	B3	C42	D6
	A3	B4	C43	D8
	A4		C47	D9
	A5		C49	D12 D17 D21
5. Promover o traballo autónomo e a adquisición de estratexias que permitan a procura de información relevante en función das necesidades formativas e de actuación en cada momento.	A1	B11	C6	D7
	A2			D8
	A3			D15
	A4			D16
	A5			D17 D21

Contidos

Tema

1. O aula e as sesión de audición e linguaxe
2. Recursos de Avaliación
3. Recursos de Intervención: material didáctico en diferentes soportes, Tics
4. Bibliografía e páxinas web/blogues

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	10	10	20
Aprendizaxe colaborativa	16	15	31
Presentación	20	25	45
Cartafol/dossier	0	10	10
Prácticas con apoio das TIC	4	16	20
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión inicial. Presentación da materia.
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e profundar na súa propia aprendizaxe
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto.
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de demostrar os seus esforzos, progresos e logros nunha área. A recompilación debe incluír contidos elixidos polo/o alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.
Prácticas con apoio das TIC	Procura, selección e almacenamento de recursos on-line.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Proporcionáveselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia. As tutorías académicas terán lugar no despacho A.
Presentación	Proporcionáveselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia. As tutorías académicas terán lugar no despacho A.
Prácticas con apoio das TIC	Proporcionáveselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia. As tutorías académicas terán lugar no despacho A.
Aprendizaxe colaborativa	Proporcionáveselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia. As tutorías académicas terán lugar no despacho A.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e profundar na súa propia aprendizaxe.	35	A1	B1	C1	D2
			A2	B2	C2	D3
			A3	B3	C6	D6
			A4	B4	C7	D7
			A5	B6	C13	D8
				B7	C17	D9
				B9	C21	D12
				B11	C42	D15
				B12	C43	D16
					C47	D17
					C48	D21
					C49	
Presentación	Exposicións dos traballos realizados ao longo do cuadrimestre	15	A1	B1	C1	D2
			A2	B2	C2	D3
			A3	B3	C6	D6
			A4	B4	C7	D7
			A5	B6	C21	D8
				B7	C42	D9
				B9	C43	D17
				B11	C47	D21
					C48	
					C49	

Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de demostrar os seus esforzos, progresos e logros nunha área.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B11	C1 C2 C7 C42 C43 C47 C48 C49	D2 D3 D6 D7 D8 D12 D17 D21
Exame de preguntas obxectivas	A data do exame establecerase segundo o calendario oficial e poderase consultar na páxina web do centro.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B7 B11	C2 C42 C43 C47 C49	D2 D6 D8 D17 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe.

En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plagiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles en caso de non ser entregadas avaliaranse cun 0.

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

As titorías da materia terán lugar no despacho A en o horario indicado na porta ao longo do curso 26/27.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Susanibar, F, **Trastornos del habla: de los fundamentos a la evaluación.**, EOS, 2016

Silva, C, **Método Diverlexia: intervención psicopedagógica de la dislexia.**, Bubok Publishing, 2022

Bibliografía Complementaria

Grandi, D. y Donato, G., **Terapia miofuncional. Diagnóstico y tratamiento.**, Lebón, 2006

Guía para la Atención del Alumnado con Trastornos en el Lenguaje Oral y Escrito., Consejería de Educación, Ciencia y Tecnología,

López, G., **Enséñame a hablar. Un material para la estructuración del lenguaje.**, Grupo editorial universitario, 1998

López, G., **Dime por qué. Un material para trabajar el desarrollo pragmático del lenguaje.**, Grupo editorial universitario, 2009

Magni A. Y Crotti, E., **Garabatos: el lenguaje secreto de los niños.**, Sirio, 2007

Monfort M. y Juárez, A., **Estimulación del lenguaje oral.**, Santillana, 1996

Monfort M., Rojo A. y Juárez A., **Programa elemental de comunicación bimodal.**, CEPE, 1999

Monfort M. y Juárez, A., **SYNTAX. Un soporte para la comunicación referencial y la construcción de predicados.**, Entha, 2002

Puyuelo, M. y Rondal, J.A., **Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje.**, Masson, 2003

Rodari G., **Gramática de la fantasía.**, Bronce, 2010

Toro, J. y Cervera, M., **Test de Análisis de Lecto- Escritura (TALE).**, Antonio Machado, 1995

Zambrana, N. y Dalva, I., **Logopedia y Ortopedia maxilar en la rehabilitación orofacial. Tratamiento precoz y preventivo. Terapia miofuncional.**, Masson, 1998

Cornago, A., <https://elsonidodelahierbaalcrecer.teachable.com>,

[www. espaciologopedico.com](http://www.espaciologopedico.com), **Espacio Logopédico**,

<https://www.orientacionandujar.es>, **Orientación Andújar**,

susanamaestraideal.blogspot.com.es, **Susana maestra de AL**,

cosasdeaudicionylenguaje.blogspot.com.es, **Cosas de Audición y Lenguaje**,

<http://siembraestrellas.blogspot.com>, **Siembra Estrellas**,

<https://www.agmal.org>, **Asociación Galega de Mestres de AL**,

<https://infosal.es/blog-2/>, **Infancia, Formación y Salud**,

<https://federacionmaestrosal.org>, **Federación Española de Maestros de Audición y Lenguaje**,

Palazón Julián, **Intervenciones especializadas para la mejora de la lectura, escritura, el lenguaje y el habla.**, Pirámide, 2025

Onandia Hinchado, I. y Del Olmo, A., **Manual de neuropsicología infanto-juvenil.**, Psara Ediciones, 2023

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G110V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G110V01952

Desenvolvemento da linguaxe/V51G120V01951

Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas/V51G110V01955

Outros comentarios

1/ Asistencia continuada a clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo electrónico e internet.

3/ Actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas**

Materia	Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas			
Código	V51G120V01955			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	-	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	García Cajide, María Purificación			
Profesorado	García Cajide, María Purificación			
Correo-e	mariapurificacion.garciacajide@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	A detención e prevención dos problemas nas alteracións *comunicativo-lingüísticas, no desenvolvemento do alumnado, é fundamental para a súa aprendizaxe escolar.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico

D15 Compromiso ético

D16 Aprendizaxe autónoma

D17 Adaptación a novas situacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer e comprender os procesos de diagnóstico e obxectivos da avaliación da linguaxe.	B1	C1	D1
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao neno/a, no contexto familiar, social e escolar.	B2	C2	D2
	B3	C7	D6
	B4	C11	D7
	B5	C62	D8
	B6		D9
	B11		D12
			D13
			D14
			D15
			D17
Coñecer como detectar e avaliar as dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e desenvolvemento linguístico. saber informar e colaborar no seu tratamento.	B1	C1	D1
	B2	C2	D2
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da audición e da linguaxe destes estudantes e identificar disfuncións.	B5	C4	D6
	B6	C6	D7
	B11	C7	D8
		C11	D9
			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
Saber informar e colaborar con outros profesionais para abordar as necesidades educativas especiais que se expoñen.	B4	C6	D1
Identificar e planificar a resolución de situacións que afecten a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	B5	C7	D2
	B10	C11	D7
	B11	C17	D8
			D9
			D13
			D14
Adquirir recursos necesarios para a elaboración dunha intervención personalizada.	B3	C1	D1
Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fóra dela.	B5	C2	D2
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula.	B6	C4	D7
	B7	C7	D8
	B9	C11	D12
	B10	C19	
	B11	C43	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	B1	C1	D1
	B3	C2	D7
	B5	C4	D8
	B6	C6	D9
		C7	
		C17	
		C43	

Contidos

Tema	
1. Avaliación da linguaxe.	1.1.- Compoñentes do proceso. 1.2.- Obxectivos de avaliación. 1.3.- Contidos da avaliación.
2. O diagnóstico.	2.1.- O diagnóstico.
3. A intervención e os seus obxectivos.	3.1.- Contidos da intervención. 3.2.- Modelos, procedementos e estratexias de intervención.
4. Diagnóstico e intervención nas alteracións da articulación.	4.1.- Trastornos dos sons da fala (dislalias) 4.2.- Disartria. 4.3.- Disglosias. 4.4.- Análisis e resolución de casos
5. Diagnóstico e intervención nas alteracións de fluidez verbal.	5.1.- Disfemias. 5.2.- Análisis e resolución de casos

6. Diagnóstico e intervención da comunicación.	6.1.- Afasia. 6.2.- Mutismo Selectivo. 6.3.- Análise e resolución de casos.
7. Trastornos da comunicación e a linguaxe no espectro autista.	7.1.- Diagnóstico e intervención. 7.2.- SAAC (Sistemas Aumentativos e/ou Alternativos da Comunicación). 7.3.- Análise e resolución de casos.
8. Diagnóstico e intervención na discapacidade mental.	8.1.- Diagnóstico e intervención. 8.2.- Análise e resolución de casos.
9. Diagnóstico e intervención na discapacidade motora.	9.1.- Diagnóstico e intervención. 9.2.- Análise e resolución de casos.
10. Diagnóstico e intervención na discapacidade auditiva.	10.1.- Diagnóstico e intervención. 10.2.- Análise e resolución de casos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	4	4	8
Presentación	2	0	2
Traballo tutelado	2	10	12
Estudo de casos	10	20	30
Lección maxistral	30	34	64
Estudo de casos	2	12	14
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14
Traballo	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afrontar ou completar os contidos da materia. Pódese usar como complemento das clases teóricas.
Presentación	Exposición, por parte do alumnado, ante o/a docente e o grupo de clase, dun tema asignado polo/a docente, con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	Entrevista que o alumnado manteñen coa docente da materia, para asesoramento e desenvolvemento de actividades e o proceso de aprendizaxe
Estudo de casos	Exposición e resolución de casos, da materia.
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia, por parte do profesorado, incluíndo as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto en horas de tutoría (consultar web universidade) como en horas de traballo en grupo. Nelas atenderase e resolverán todas as dúbidas existentes. Previa comunicación coa docente, poderase marcar outro día e hora, en caso, de non poder realizarse en devandito día

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Participación activa	10	
Estudo de casos		40	
	Resolución de casos		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun plan de intervención sobre un caso.	40	
Traballo	Visionado dun documental sobre o Autismo e traballo sobre iso	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumasen as notas dos traballos tutelados e do

traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria. Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do computo total das horas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolve segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Estes estudantes realizan os traballos e actividades da materia así como o visionado dunha película e o seu exame correspondente. Para superar a materia, deben estar aprobadas, todas e cada unha das partes, descritas anteriormente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Gallego Ortega, J.L., **Nuevo manual de logopedia escolar: Los problemas de comunicación y lenguaje en el niño (ESCUELA Y NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAL, 1ª.ed, Aljibe, 2019**

ARASAC,

El sonido de la hierba al crecer,

Mi aula de P.T.,

Orientación Andújar,

Perianez, Jose Antonio y Rios-Lago, Marcos, **Guía de intervención logopédica en las funciones ejecutivas**, Síntesis, 2017

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G120V01954

Desenvolvemento da linguaxe/V51G120V01951

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G120V01954

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G120V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G120V01952

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/V51G120V01204

Didáctica da lingua e literatura: Español/V51G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/V51G120V01501

Outros comentarios

1) Asistencia a clase. Avaliación *contínua do alumno en que se valorará a asistencia e a participación activa do mesmo nas clases.

2) Os alumnos que non asistan a clase, *deberan *ponerse en contacto coa profesora, para *tutorías e preparación do exame final.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas: Practicum				
Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	V51G120V01981			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	48	OB	4	An
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Profesorado	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Correo-e	maria.rodriquezlore@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	A Reforma dos plans de estudo universitarios recolle a necesidade e obrigatoriedade, de que os alumnos de titulacións superiores realicen prácticas relacionadas coa súa futura profesión. Esta formación denomínase Prácticum. As Prácticas de Ensino, dentro dos Centros de Formación do Profesorado, constitúen un compoñente esencial do curriculum, xa que serven para garantir unha efectiva actualización entre a preparación teórica que ofrecen os centros de formación do profesorado e a realidade práctica dos centros escolares.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C16	Diseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula

C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Asumir que a competencia profesional do mestre ha de ir perfeccionando e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.	A1	B1	C7	D1
	A2	B1	C12	D3
	A3	B2	C16	D4
	A4	B5	C64	D5
	A5	B6		D8
		B14		D9
				D10
				D14
				D15
				D16
				D17
				D19
				D22

Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino-aprendizaxe, tanto de maneira individual como grupal.	A1	B1	C4	D1
	A2	B2	C5	D2
	A3	B3	C6	D3
	A4	B4	C23	D4
	A5	B5	C61	D5
		B6	C62	D6
		B7	C63	D7
		B8	C64	D8
		B9	C65	D9
		B10	C66	D10
		B11	C67	D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento	A1	B1	C61	D1
	A2	B6	C62	
	A3		C68	
	A4			
	A5			
Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro relacionando os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	A1	B1	C61	D1
	A2	B2	C62	D2
	A3	B3	C63	D3
	A4	B4	C64	D4
	A5	B5	C65	D5
		B6	C66	D6
		B7	C67	D7
		B8	C68	D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
Reflexionar sobre as intervencións e as observacións na aula nos seminarios quincenais organizados na facultade polo titor académico.	A1	B1	C64	D1
	A2	B6		D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D14
				D15
				D16
				D22

Contidos

Tema

1. Observación e análise da realidade escolar e do contexto físico, socioeconómico, cultural e lingüístico	O contexto de aula nos ámbitos físico, psicolóxico, cultural e lingüístico
2. Interacción e comunicación no ámbito educativo	Principais formas de interacción. Habilidades de comunicación
3. A planificación educativa na escola. Estratexias para o control e a xestión da aula	Posibles dificultades na interacción entre docentes e discentes
4. A intervención docente do estudante en prácticas. Deseño e desenvolvemento de estratexias e recursos educativos para o ensino en áreas instrumentais e de contidos específicos	Múltiples formas de interacción
5. Deseño, realización e avaliación de intervencións educativas en relación co itinerario de especialización do estudante en prácticas	Itinerarios de especialización
6. Análise e valoración crítica do proceso de ensino-aprendizaxe na aula desde os marcos teóricos e metodolóxicos ofrecidos polas outras materias	Valoracións críticas, puntos de vista da práctica académica

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticum, Practicas externas e clínicas	540	540	1080
Traballo tutelado	20	30	50
Seminario	10	0	10
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	60	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O alumnado asistirá ao centro educativo desde o 24 de setembro de 2026 até o 19 de marzo de 2027. O núcleo formativo fundamental do Prácticum desenvolverase mediante a participación no proceso de ensino e aprendizaxe da aula de educación primaria asignada (xeneralista e de especialidade, se é o caso). O alumno de prácticas participará nas reunións dos equipos educativos dos que faga parte e colaborará nos proxectos de innovación e nas actividades extraescolares que o centro desenvolva. Así mesmo asistirá a todas as reunións e actividades organizadas para que os estudantes en prácticas coñezan en profundidade a realidade educativa da Educación Primaria
Traballo tutelado	O alumnado deberá presentar unha Memoria de prácticas ao tutor académico na data sinalada pola coordinadora.
Seminario	O alumno asistirá á Escola de Maxisterio cada quince días para compartir as súas experiencias cos seus compañeiros

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Estancia nas aulas de Educación Primaria dos centros de prácticas, guiadas polo tutor do centro (do 24 de setembro de 2026 ao 19 de marzo de 2027).
Seminario	O alumno asistirá cada quince días á Escola de Maxisterio, onde se porán en común as súas experiencias nas prácticas e orientarase para a elaboración da súa Memoria de Prácticas.
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Os profesores-titores dos colexios emitirán unha folla de avaliación dos Profesores-titores da Escola de Maxisterio. Realización da Memoria de prácticas, que deberá incluír un diario da experiencia. Todo o proceso será supervisado pola persoa que tutoriza as prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe do tutor ou titora do centro, segundo o protocolo correspondente.	50	A1 A4 A5	B5 B6 B10 B11	C5	D1 D3 D8 D9 D17

Seminario	O alumno debe asistir e participar nas reunións quincenais na Escola de Maxisterio.	10	A1 A4 A5	B5 B6 B10 B11	C4 C5	D1 D4 D9 D17
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Avaliación da Memoria de prácticas	40	A1 A4 A5	B6 B10 B11	C4 C5	D1 D4 D8 D9 D17

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia do Prácticum o estudante deberá alcanzar o aprobado en cada un dos criterios de avaliación establecidos nos informes, tanto do titor/a de o centro escolar como titor/a académico (Memoria de prácticas).

O titor/a de o centro escolar, como indica o artigo 13, do Real Decreto 592/2014, do 11 de xullo polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, realizará e remitirá ao titor/a académico da Universidade a avaliación final.

Para facilitar o proceso de avaliación antes do inicio das prácticas, o Coordinador/a de o Prácticum remitirá ao centro escolar a folla de avaliación na que se reflectan as diferentes competencias obxecto da mesma.

Si o alumno/a presenta un informe de avaliación do titor do centro educativo negativo, deberá repetir as súas prácticas.

Si un alumno suspende a Memoria de prácticas terá a posibilidade de recuperar a materia na convocatoria de xullo. A data de entrega da Memoria será informada pola coordinadora.

As datas de inicio e finalización das prácticas, dos seminarios e da entrega da Memoria poderanse consultar na páxina web da Escola de Maxisterio no apartado "Prácticum".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Alonso, J., **Orientación educativa.**, Síntesis, 1995

Álvarez, L., **La diversidad en la práctica educativa: modelos de orientación y tutoría.**, EOS, 2000

Bolívar, A., **Competencias básicas y currículo.**, Síntesis, 2010

Gairín, J. y Georgeta, I., **Prácticas educativas basadas en evidencias**, Narcea, 2021

Gil, R., **Manual para tutorías y departamentos de orientación: educar la autoestima, aprender a convivir.**, CissPaxis, 2001

Zabalza, M. A., **Teoría de las Prácticas. La formación práctica de los profesores**, Diputación de Pontevedra, 1989

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Ética e deontoloxía profesional/V51G120V01903

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Educación: Teoría e historia da educación/V51G120V01102

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V51G120V01991			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Profesorado	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Correo-e	sandra.fragueirobarreiro@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	O Traballo fin de Grao (TFG) é unha materia de carácter obrigatorio que poderá derivar das actividades desenvolvidas no Prácticum. Está orientado a que o alumnado demostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos e competencias asociadas ao título do Grao en Educación Primaria. Para poder cursar esta materia será requisito imprescindible ter matriculadas todas as materias requiridas para finalizar o plan de estudos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia

C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
É capaz de interrelacionar as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente.	A1	B8	C61	D2
	A2		C65	D7
	A3		C66	D8
	A4			D17
	A5			D18
				D21
				D22
É capaz de estudar ou avaliar situacións educativas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.	A1	B1	C63	D6
	A2	B2	C64	D11
	A3	B4	C66	D13
	A4	B5		D14
	A5	B8		D15
				D16
É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención educativa no ciclo de primaria e planear de forma negociada unha secuencia de accións, seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	A1	B2	C63	D1
	A2	B4	C64	D2
	A3	B6	C67	D9
	A4	B7	C68	D10
	A5			D13
É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións pre-profesionais e analizando a eficacia do propio programa de traballo.	A1	B10	C62	D2
	A2	B12	C63	D8
	A3			D21
	A4			
	A5			
É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do mestre participando no desenvolvemento e análise das propostas educativas que se implementan.	A1	B7	C66	D5
	A2	B9		D12
	A3	B12		D19
	A4			D20
	A5			D23

É capaz de sintetizar información e liñas de razonamento, e soste un argumento detallado ao longo do tempo.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B11	D3 D4
É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que fosen preparadas.	A1 A2 A3 A4 A5	B8	D3 D5 D6
É capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada á intervención educativa e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.	A1 A2 A3 A4 A5	B11 C65	D16 D17 D18

Contidos

Tema	
Contidos relacionados coas materias do título.	Contidos relacionados con materias do Grao aplicados á Educación Primaria.
Planificación, desenvolvemento e/ou avaliación de investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.	Investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Traballo tutelado	22	110	132
Presentación	1	15	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballo tutelado	Ao alumnado asignaráselle un titor ou titora para a realización do TFG. A titorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falicitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.
Presentación	Exposición e defensa por parte do alumnado do TFG realizado ante un Tribunal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado realizará o TFG baixo a tutela do seu titor/a asignado.
Presentación	O alumnado realizará a defensa oral do TFG.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado	Traballo escrito presentado seguindo o modelo de traballo solicitado así como as orientacións publicadas na Web. Seguimento da realización. Nos comentarios especificase a porcentaxe de cualificación segundo o tipo de tribunal elixido para presentar a defensa	60	A1	B1	C61	D1
			A2	B2	C62	D2
			A3	B3	C63	D3
			A4	B4	C64	D4
			A5	B5	C65	D5
				B6	C66	D6
				B7	C67	D7
				B8	C68	D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D20
						D21
						D22
						D23
Presentación	Avaliación da presentación escrita e defensa oral ante un tribunal. Nos comentarios especificase a porcentaxe de cualificación segundo o tipo de tribunal elixido para presentar a defensa.	40	A1	B1	C61	D1
			A2	B2	C62	D2
			A3	B3	C63	D3
			A4	B4	C64	D4
			A5	B5	C65	D5
				B6	C66	D6
				B7	C67	D7
				B8	C68	D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23

Outros comentarios sobre a Avaliación

No momento de facer a solicitude de defensa na Intranet o estudantado co visto e prace da persoa titora (se existise desacordo entre ambos, prevalecerá a decisión da persoa titora) deberá optar por:

1.- Avaliación do traballo por un **tribunal unipersoal** (persoa titora):

A persoa titora do TFG será a encargada da avaliación e cualificación. O estudante deberá defender en acto público o seu TFG perante o/a titor/a. A cualificación final estará integrada por:

- Valoración do traballo: 60%. Avaliaranse o progreso académico do/a estudante, os contidos, o proceso de elaboración, a consecución dos obxectivos e a presentación e calidade do traballo escrito.
- Exposición e defensa do TFG: 40%. Avaliaranse a selección, o equilibrio e a organización do contido na presentación oral, a competencia comunicativa oral, o emprego axeitado do vocabulario, así como dos recursos informáticos e as respostas ás cuestións formuladas polo tribunal.

2.- Avaliación do traballo por **tribunal colexiado**:

A cualificación do tribunal estará integrada pola suma de:

- Valoración do traballo por parte do/a titor/a: 30%. Avaliaranse o progreso académico do/a estudante, os contidos, o proceso de elaboración, a consecución dos obxectivos e o traballo escrito.
- Valoración do traballo escrito e da exposición e defensa do contido do TFG por parte do Tribunal: 70%. O tribunal estará composto por tres profesores/as do Centro. A valoración do tribunal será a media aritmética das notas atribuídas por cada

un dos seus membros. Os criterios de avaliación son os seguintes: traballo escrito (60%) e exposición e defensa oral (40%).

A defensa do TFG realizarase, previa convocatoria pública, de forma pública e presencial ante o tribunal unipersoal ou o tribunal colexiado, e consistirá nunha exposición (15 minutos) e unha quenda de preguntas e respostas (15 minutos). O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

O alumnado que non supere o TFG na avaliación do segundo cuatrimestre poderá presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo. No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao alumnado e á persoa titora para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Escola Universitaria CEU de Maxisterio: <http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/estudios/trabajo-fin-grado-magisterio-vigo.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bell, J., **Cómo hacer tu primer trabajo de investigación: guía de investigadores en educación y ciencias sociales**, 2, Gedisa, 2005

Ferrer, V., Carmona, M. y Soria, V., **El Trabajo de Fin de Grado. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores**, 1, McGraw Hill, 2012

Jorrín Abellán, I. M., Fontana Abad, M. y Rubia Avi, B., **Investigar en educación: Manual y guía práctica**, Síntesis, 2021

Novelle López, L., **Elaboración de TFG, TFM e teses: Claves para o éxito**, Universidade de Vigo, 2021

Quintanal Díaz, J. y Sánchez Huete, J. C., **Métodos y diseños de investigación en contextos socioeducativos**, CCS, 2023

Rodríguez, M. C. y Castro, E. M., **Guía para mellorar a redacción do TFG e do TFM**, Universidade de Vigo-Xunta de Galicia, 2020

Walker, M., **Cómo escribir trabajos de investigación**, 1, Gedisa, 2000

Bibliografía Complementaria

Ballestín, B. y Fàbregues, S., **La práctica de la investigación cualitativa en ciencias sociales y de la educación**, Editorial UOC, 2018

Cerezo Herrero, E. y García Bellido, R., **Investigar en Ciencias Sociales: Cómo elaborar un Trabajo de Fin de Grado o Máster**, McGraw Hill, 2021

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas externas: Practicum/V51G120V01981

Outros comentarios

Como materia encargada de aplicar e desenvolver as competencias, coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes adquiridas ao longo da titulación, o Traballo Fin de Grao garda unha estreita relación con todas as materias correspondentes ao plan de estudos.

Hai que ter conta da normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Escola Universitaria CEU de Maxisterio de Vigo.